

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

C 192

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

54. sējums
2011. gada 1. jūlijs

<u>Paziņojums Nr.</u>	Saturs	Lappuse
	I <i>Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi</i>	
	REZOLŪCIJAS	
	Reģionu komiteja	
	90. plenārsesija 2011. gada 11. un 12. maijā	
2011/C 192/01	Reģionu komitejas rezolūcija "Revolūciju ietekme un sekas Vidusjūras dienvidu reģiona valstīs"	1
	ATZINUMI	
	Reģionu komiteja	
	90. plenārsesija 2011. gada 11. un 12. maijā	
2011/C 192/02	Reģionu komitejas atzinums "ES publiskā iepirkuma politikas modernizācija – virzība uz efektīvāku Eiropas iepirkuma tirgu"	4
2011/C 192/03	Reģionu komitejas atzinums "ES attīstības politika iekļaujošas izaugsmes un ilgtspējīgas attīstības atbalstam – ES attīstības politikas ietekmes palielināšana"	10

LV

Cena:
EUR 3

(Turpinājums nākamajā lappusē)

<u>Paziņojums Nr.</u>	Saturs (<i>turpinājums</i>)	Lappuse
2011/C 192/04	Reģionu komitejas atzinums "Eiropas reaģēšanas spēju stiprināšana katastrofu gadījumos"	15
2011/C 192/05	Reģionu komitejas atzinums "KLP 2020. gada perspektīvā: kā risināt nākotnē paredzamās ar pārtiku, dabas resursiem un teritoriālajiem aspektiem saistītās problēmas"	20

III *Sagatavošanā esoši tiesību akti*

Reģionu komiteja

90. plenārsesija 2011. gada 11. un 12. maijā

2011/C 192/06	Reģionu komitejas atzinums "Par tālejošu ES politiku attiecībā uz lauksaimniecības produktu kvalitātes shēmām"	28
2011/C 192/07	Reģionu komitejas atzinums "Tiesību akti piena jomā"	36

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

REZOLŪCIJAS

REĢIONU KOMITEJA

90. PLENĀRSESĪJA 2011. GADA 11. UN 12. MAIJĀ

Reģionu komitejas rezolūcija "Revolūciju ietekme un sekas Vidusjūras dienvidu reģiona valstīs"

(2011/C 192/01)

REĢIONU KOMITEJA

centieniem un Komitejas solidaritāte ar viņu acinājumiem nodrošināt efektīvu demokrātiju, politisko plurālismu, pamatbrīvības un cilvēktiesību ievērošanu;

Sākusies humanitāra krīze

1. ar bažām vēro pārmaiņas un nenoteiktību Vidusjūras dienvidu reģiona valstīs un pilnībā atbalsta sociālo, ekonomisko un politisko reformu procesu, kam būtu jāveicina patiesa demokrātizācija un stabilitāte visās šajās valstīs un reālas iespējas šā reģiona vīriešiem un sievietēm nodrošināt mieru un labklājību; Komiteja tomēr pauž nožēlu par vardarbības turpināšanos un cilvēktiesību pārkāpumiem dažās reģiona valstīs un asi to nosoda, kā arī steidzami aicina Eiropas Savienību būt gatavai pildīt savus pienākumus, atbalstot mierīgas pārmaiņas un demokrātisku pāreju;

2. pauž bažas par bēgļu pārvietošanos, ko izraisījuši notikumi Ziemeļāfrikā un kas tieši ietekmē dalībvalstis un to vietējās pašvaldības, kuras atrodas tuvāk šim reģionam; tāpēc uzsver, ka nekavējoties ir jāizrāda patiesa solidaritāte un jāsniedz vajadzīgais atbalsts, ko Eiropas Savienība un dalībvalstis solījušas Eiropadomes 2011. gada 11. martā pieņemtajā deklarācijā un Eiropadomes 2011. gada 24.–25. marta secinājumos;

3. norāda uz RK Prezidija 2011. gada 4. martā pieņemto deklarāciju⁽¹⁾, kurā pausts atbalsts reģiona iedzīvotāju

4. atzīmē, ka daudzi cilvēki ierodas Eiropas Savienībā saimniecisku, politisku vai sociālu apsvērumu dēļ; atzīst, ka dažu cilvēku pārvietošanās ir saistīta ar ārkārtas situāciju, kas reģionā izveidojusies, un viņu prasības nodrošināt patvērumu un starptautisku aizsardzību var būt pamatotas; atgādina, ka patvēruma tiesības garantētas arī Pamattiesību hartā un ES un dalībvalstīs, ievērojot starptautisko tiesību normas, ir uzņēmušās saistības garantēt šīs tiesības;

5. atzīmē, ka politiskā un sociālā nestabilitāte Vidusjūras dienvidu reģiona valstīs, kā arī apspiešana, saimnieciskās grūtības dažādās nozarēs un vides stāvokļa pastāvīgā pasliktināšanās ir galvenie cēloņi, kas izraisa gan iedzīvotāju migrāciju reģionā, gan migrāciju no šī reģiona, un tā noteikti turpināsies, jo arvien vairāk cilvēku bēg no politiskās nestabilitātes un nabadzības;

Tūlītēja rīcība krīzes pārvarēšanai

6. uzsver, ka nekavējoties un steidzami ir jārikojas, lai nepieļautu humanitārā stāvokļa pasliktināšanos, un tas jā dara, ievērojot pamattiesības un konkrēto stāvokli, kādā atrodas attiecīgās personas; uzskata, ka šādi rīkojoties, ES, dalībvalstu un dažādu līmeņu pašvaldību pieejai ir jābūt koordinētai, un vēlreiz uzsver, ka ES iestādes, aģentūras un dalībvalstis var izmantot ES pilsētu un reģionu pieredzi, kas uzkrāta ārkārtas situācijās un civilās aizsardzības jomā; šāda pieejas īstenošanā jāiesaista arī organizētā pilsoniskā sabiedrība, lai attiecīgajās valstīs lietderīgi izmantotu cilvēku savstarpējos kontaktus;

⁽¹⁾ CdR 113/2011

7. rosina izrādīt patiesu un īstu solidaritāti tām dalībvalstīm un kopienām, kuras vistiešāk skar migrācijas plūsmas, saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 80. pantu taisnīgi sadalot operatīvos un finansiālos pienākumus, kas noteikti Līgumos; uzsver, ka ES un dalībvalstīm jāturpina pielāgot šos pasākumus, ja stāvoklis mainās, un jāievēro migrantu vai pārvietoto personu un kopienu, kas viņiem sniedz palīdzību, vajadzības;

8. rosina ES vietējās un reģionālās pašvaldības atbalstīt rīcības plānu apgrūtinājuma sadalei, lai palīdzētu izmetināt reģionu pametušos bēgļus un izveidotu solidaritātes fondu, lai sekmētu centienus pārvarēt krīzes izraisītās grūtības humanitārajā jomā un mudinot dalībvalstis ievērot dalībvalstu solidaritātes principu un izmantot mehānismu, kas paredzēts Padomes Direktīvā 2001/55/EK par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūliņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas, tādējādi apliecinot Eiropas Savienības patieso apņēmību ievērot solidaritātes principu un kopīgi uzņemties atbildību;

9. līdz īpašu līdzekļu piešķiršanai aicina izmantot esošos finanšu instrumentus ātrai resursu mobilizēšanai skartajos reģionos, lai risinātu migrantu pieplūduma izraisītās ārkārtas situācijas;

10. ierosina ieviest kompensēšanas pasākumus to reģionu atbalstam, kurus visvairāk skāris ārkārtas stāvoklis, lai novērstu milzīgos zaudējumus un negatīvo ietekmi uz vietējo ekonomiku, jo īpaši tādās pamatnozārēs kā tūrisms un zivsaimniecība;

11. šajā sakarā ierosina pārskatīt Padomes Direktīvu 2001/55/EK, lai precīzāk definētu, ko nozīmē migrantu "masveida pieplūdums", ko varētu definēt, ievērojot uzņēmējvalstu iedzīvotāju skaitu;

12. uzsver, ka visi dalībvalstu pasākumi ir jāīsteno, ievērojot ES tiesību normas, Šengenas *acquis*, kas garantē iedzīvotāju brīvu pārvietošanos ES un līdz ar to ir Eiropas integrācijas jomā sasniegtā būtiska sastāvdaļa, kā arī nodrošinot cilvēka pamattiesības, kuras noteiktas starptautiskos tiesību aktos un ES Līgumos, jo īpaši Pamattiesību hartā;

13. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumus ar mērķi aizsargāt Šengenas sistēmas Kopienas iezīmes, lai nodrošinātu, ka Šengenas sistēmas reakcija uz ārējiem notikumiem balstās uz pārredzamiem, kopīgiem Eiropas noteikumiem un nevajadzīgi neierobežo pašreizējo pārrobežu sadarbību;

Rīcība ilgākā termiņā

14. vairāk nekā jebkad agrāk apzinās, ka steidzami jāizstrādā visaptveroša un kopēja imigrācijas un patvēruma politika, kuras pamatā ir solidaritāte un taisnīga pienākumu sadale; uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības noteikti ir jāiesaista politikas pasākumos, kas saistīti ar legālo migrāciju un migrantu integrāciju;

15. uzsver, ka jādara viss iespējamais, lai novērstu nelegālu migrāciju un tās izraisīto ietekmi, it īpaši cilvēku tirdzniecību; atbalsta atpakaļuzņemšanas lūgumu slēgšanu starp ES un reģiona valstīm; rosina pārskatīt FRONTEX (Eiropas Aģentūra operatīvās sadarbības vadībai pie Eiropas Savienības dalībvalstu ārējām robežām) pilnvaras un uzdevumus, arī palielinot tās finanšu līdzekļus, tehniskos resursus un cilvēkresursus, lai varētu apsargāt ES robežas, arī tās, kas atrodas pie Vidusjūras krastiem;

16. atbalsta ierosinājumu pārskatīt pašlaik spēkā esošo patvēruma piešķiršanas regulējumu, jo īpaši mehānismu, kā noteikt dalībvalsti, kas atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, un rosina ES iestādes un dalībvalstis turpināt darbu, lai pabeigtu Kopējās Eiropas patvēruma sistēmas izveidi; pauž cerību, ka Eiropas Patvēruma atbalsta birojs sniegs vērtīgu atbalstu migrācijas pārvaldībā tām dalībvalstīm, kuras šī problēma skar visvairāk;

17. ir pārliecināta, ka attiecīgo valstu stabilitātes un politiskās un saimnieciskās attīstības priekšnoteikumi ir demokrātija, kuras pamatā ir brīvas un godīgas vēlēšanas un tiesiskums, kā arī efektīva un demokrātiska vietējā un reģionālā pārvalde, un šiem priekšnoteikumiem ir būtiska nozīme, lai iedzīvotāji varētu izmantot savas prasmes pašu valstī;

18. atzīmē, ka paplašināšanas procesā un Eiropas kaimiņattiecību politikā no praktiskā viedokļa lietderīgas ir veiktspējas uzlabošanas programmas un — kā konkrētu piemēru minot izmēģinājuma programmu "Local Administration Facility" (Vietējās pārvaldes instrumenti) ⁽²⁾ — ierosina izstrādāt līdzīgas iniciatīvas Vidusjūras dienvidu reģiona valstīm, lai atbalstītu vietējā un reģionālā līmeņa veiktspējas uzlabošanu šajās valstīs;

19. norāda uz saistību starp migrācijas un attīstības politiku un uzskata, ka jāizstrādā pasākumi, kas palīdzētu reģionā radīt tādus saimnieciskos un sociālos apstākļus, kas var vietējiem iedzīvotājiem nodrošināt ilgtspējīgu nākotni, tā novēršot cēloņus, kas veicina migrāciju; uzskata, ka īpaši svarīgi ir mazināt nabadzību un radīt darbavietas jaunajai paaudzei, un tāpēc rosina pilnībā izmantot ES līdzekļus un pieredzi, lai atbalstītu izglītību un arodmācības šajās valstīs;

⁽²⁾ RK jau cieši sadarbojas ar Eiropas Komisiju un atbalsta šo izmēģinājuma programmu, kura pašlaik ir paredzēta tikai kandidātvalstīm un iespējamām kandidātvalstīm.

20. uzsver, cik svarīgi ir veicināt tirdzniecību un ieguldījumus šajās valstīs, kā arī mikrokredītu saņemšanas iespējas mazu uzņēmumu izveidei, lai dotu iespēju minētajām valstīm sekmēt ekonomikas izaugsmi un mazināt nabadzību; tirdzniecības apjomu palielināšana ar Ziemeļāfrikas valstīm sniegtu ieguvumus Eiropai, rezultātā radot daudzas darba vietas eiropiešiem un ekonomikas izaugsmi ES, un tādēļ aicina īstenot kopīgus centienus, lai likvidētu atlikušos šķēršļus tirdzniecībai;

21. ir pārliecināta, ka Savienībai Vidusjūrai varētu būt svarīga nozīme migrācijas problēmas risināšanā un tās seku pārvarēšanā, ja visas iesaistītās puses paustu pietiekamu politisko gribu un ieguldītu līdzekļus; šajā sakarā uzsver Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu Reģionālo un vietējo pašvaldību asamblejas (ARLEM) ieguldījumu, ko tā var sniegt sekmējot sadarbību un vietējo un reģionālo pašvaldību zinātības apmaiņu; ierosina ARLEM asamblejai rūpīgi izvērtēt stāvokli un prioritāšu sarakstā iekļaut piemērotus atbildes pasākumus saistībā ar pašreizējiem notikumiem, kā arī savu pilnvaru ietvaros veikt vajadzīgos pasākumus, lai aktīvi atbalstītu demokratizācijas procesu attiecīgajās valstīs;

Briselē, 2011. gada 12. maijā

22. atzīmē, ka diplomātija pilsētu un reģionu līmenī var veicināt un stabilizēt demokratizācijas procesu, kas ir sākušies, aptvert plašu sabiedrību un uzlabot iedzīvotāju un valdību attiecības;

23. rosina Eiropas Komisiju nodrošināt, ka tās turpmākajās politikas iniciatīvās ⁽³⁾ tiek izveidots pamats, lai izstrādātu visaptverošus risinājumus, ievērojot arī vietējo un reģionālo pašvaldību nozīmi un veikums, un ciešā sadarbībā ar vietējo un reģionālo līmeni panākta papildu sinerģija imigrācijas un patvēruma politikas, ārējo pasākumu un attīstības politikas īstenošanā;

24. uztic RK priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Eiropas Padomes priekšsēdētājam, Eiropas Parlamentam, Eiropas Komisijai, ES Padomes prezidentvalstij Ungārijai, Eiropas Ārējās darbības dienestam, ANO Augstajam komisāram bēgļu jautājumos, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Savienības Vidusjūrai līdzpriekšsēdētājiem un sekretariātam, Savienības Vidusjūrai parlamentārajai asamblejai un ARLEM.

*Reģionu komitejas
priekšsēdētāja*

Mercedes BRESSO

⁽³⁾ Tādas kā, piemēram, Eiropas kaimiņattiecību politikas pārskatīšana, gada pārskats par migrāciju un patvērumu, paziņojums par lielāku solidaritāti Eiropas Savienībā, paziņojums par migrāciju un mobilitāti, kas veicina attīstību, kā arī vispārēja pieeja migrācijai.

ATZINUMI

REĢIONU KOMITEJA

90. PLENĀRSESĪJA 2011. GADA 11. UN 12. MAIJĀ

Reģionu komitejas atzinums “ES publiskā iepirkuma politikas modernizācija – virzība uz efektīvāku Eiropas iepirkuma tirgu”

(2011/C 192/02)

REĢIONU KOMITEJA

- Komiteja pauž gandarījumu par to, ka Komisijas skatījumā MVU ir ES ekonomikas mugurkauls, un uzskata: MVU labai piekļuvei iepirkuma procedūrām ir būtiska nozīme nodarbinātības saglabāšanā. Tāpēc ir svarīgi cik vien iespējams novērst šķēršļus, ar kuriem MVU saskaras, vēloties iesniegt piedāvājumus;
- Komiteja aicina Komisiju sekmēt, lai valsts līmenī (ieteicams, izveidojot elektronisku reģistrācijas sistēmu) konkursu dalībnieki varētu pieprasīt “publiskā iepirkuma pasi”, kuras saturu un izmantošanu var standartizēt. Šāda pase apliecinātu, ka uzņēmēja rīcībā ir vajadzīgās deklarācijas un apliecinājuma dokumenti, kurus līgumslēdzējas iestādes bieži pieprasa, veicot iepirkumu. Pieprasot šādu pasi, uzņēmējam vienas un tās pašas deklarācijas un apliecinājuma dokumenti nav jāiesniedz vairākkārt. Tas rada būtisku laika un resursu ietaupījumu, ja uzņēmējs iepirkuma procedūrās piedalās bieži;
- Komiteja uzskata, ka ir ļoti svarīgi izmantot publisko iepirkumu, lai nodrošinātu iespēju īstenot ar inovāciju, ilgtspēju un vidi saistītos mērķus. Minēto mērķu sasniegšanai nelabvēlīgs ir kritērijs, ka prasībām un vēlmēm attiecībā uz pretendentiem jābūt saistītām ar līguma priekšmetu. Tāpēc saistību ar līguma priekšmetu nedrīkstētu izvirzīt par prasību.

Ziņotājs	Henk KOOL kgs (NL/PSE), Hāgas Izpildpadomes loceklis
Atsauces dokuments	“Komisijas Zaļā grāmata par ES publiskā iepirkuma politikas modernizāciju – Virzība uz efektīvāku Eiropas iepirkuma tirgu” COM(2011) 15 galīgā redakcija.

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. Komiteja pauž gandarījumu par to, ka Eiropas Komisija ir publicējusi dokumentu “Zaļā grāmata par ES publiskā iepirkuma politikas modernizāciju – Virzība uz efektīvāku Eiropas iepirkuma tirgu”, kurā tā pievērš uzmanību vietējo un reģionālo pašvaldību un citu līgumslēdzēju iestāžu viedokļiem par izdevumu samazināšanu, modernizāciju un publiskā iepirkuma direktīvu noteikumu precizēšanu un vienkāršošanu.

2. Komiteja, pirmkārt, uzskata, ka Direktīva 2004/18/EK (turpmāk tekstā “direktīva”) dažos jautājumos ir pārāk detalizēta un iesaka Komisijai to pēc iespējas vienkāršot.

3. Komiteja arī iesaka direktīvas noteikumus precizēt, kur tas nepieciešams. Dažus minētās direktīvas elementus ir papildinājuši Eiropas Savienības Tiesa. Komiteja uzskata, ka būtu ļoti vēlams kodificēt svarīgākos judikatūras tiesību aktus, taču nepadarīt tos stingrākus, un aicina noteikt, ka attiecībā uz B pakalpojumiem, subsīdijām, darījumiem ar zemes īpašumiem un līgumiem, kuru vērtība ir mazāka par robežvērtībām, nebūtu jānosaka obligāta iepirkuma procedūra un pārredzamības nodrošināšanas prasība, ja nav skartas pārrobežu intereses.

4. Komiteja uzskata: lai nodrošinātu pēc iespējas labāku iekšējā tirgus darbību, ir svarīgi veicināt gan līgumslēdzēju iestāžu, gan tirgus dalībnieku profesionalitāti. Komiteja aicina Komisiju (likt) izveidot valstu zināšanu centrus un vienotu Eiropas līmeņa zināšanu centru. Šādi centri būtu jāizveido saskaņā ar valstīs jau esošajām sistēmām. Tādi zināšanu centri varētu arī palīdzēt līgumslēdzējām iestādēm īstenot mērķus inovācijas, sociālā iepirkuma, ilgtspējas un vides jomā. Centru izmantošanai nevajadzētu būt obligātai. Vietējām varas iestādēm jābūt izvēles brīvībai šajā jautājumā.

II. IETEIKUMI

Mazie un vidējie uzņēmumi (MVU)

5. Komiteja pauž gandarījumu par to, ka Komisijas skatījumā MVU ir ES ekonomikas mugurkauls, un uzskata: MVU labai

piekļuvei iepirkuma procedūrām ir būtiska nozīme nodarbinātības saglabāšanā. Tāpēc ir svarīgi cik vien iespējams novērst šķēršļus, ar kuriem MVU saskaras, vēloties iesniegt piedāvājumus.

6. Ir svarīgi pēc iespējas samazināt uzņēmumu izmaksas, piesakoties iepirkuma procedūrai. Tāpēc Komiteja atbalsta Komisijas priekšlikumu pēc iespējas pieņemt pašdeklarācijas un pierādījuma dokumentus pieprasīt tikai pieņemtajiem pretendentiem vai konkursu uzvarētājiem.

7. Komiteja aicina Komisiju sekmēt, lai valsts līmenī (ietiecams, izveidojot elektronisku reģistrācijas sistēmu) konkursu dalībnieki varētu pieprasīt “publiskā iepirkuma pasi”, kuras saturu un izmantošanu var standartizēt. Šāda pase apliecinātu, ka uzņēmēja rīcībā ir vajadzīgās deklarācijas un apliecinājuma dokumenti, kurus līgumslēdzējas iestādes bieži pieprasa, veicot iepirkumu. Pieprasot šādu pasi, uzņēmējam vienas un tās pašas deklarācijas un apliecinājuma dokumenti nav jāiesniedz vairākkārt. Tas rada būtisku laika un resursu ietaupījumu, ja uzņēmējs iepirkuma procedūrās piedalās bieži. “Publiskā iepirkuma pase” būtu derīga noteiktu laiku, jo attiecīgo apliecinājumu derīguma termiņš ir ierobežots. Tādējādi tiktu nodrošināta pases uzticamība. Šāda sistēma vietējā līmenī dažviet jau darbojas, un iegūtā pieredze ir pozitīva. “Publiskā iepirkuma pase” ir veidota tā, lai nerastos augstas izmaksas.

8. Līgumslēdzēju iestāžu kopīgs iepirkums un dažādas vērtības iepirkumu sagrupēšana nav vēlama, jo uz lielākiem līgumiem attiecas stingrāki noteikumi. Tāpēc Komiteja iesaka Komisijai pievērst vairāk uzmanības tam, ka par minēto problēmu ir informēti MVU, un uzsvērt preču partiju nozīmīgumu paskaidrojuma rakstā vai kādā attiecīgā politikas dokumentā.

9. Vairāk iespēju izmantot sarunu procedūru labvēlīgi ietekmētu MVU. Minētā procedūra gan līgumslēdzējām iestādēm, gan piedāvājumu iesniedzējiem nodrošina zināmu elastīgumu. MVU galvenā uzmanība ir vērsta uz sava produkta vai pakalpojuma labu pārzināšanu, nevis iepirkuma procedūru. Komiteja aicina Komisiju atļaut par standarta procedūru izmantot sarunu procedūru. Tas būtu jāregulē tādā pašā veidā, kā noteikts Direktīvā 2004/17/EK (komunālo pakalpojumu direktīva), ar ko saskaņā līgumslēdzējas iestādes var izvēlēties to publiskā iepirkuma veidu, kuru tās uzskata par piemērotāko attiecīgajam publiskajam iepirkumam. Komiteja iesaka vienkāršot visas paralēlās procedūras.

10. Spēkā esošā slēgtā procedūra MVU var būt neizdevīga. Slēgtā konkursa pirmajā (atlasē) posmā patlaban ir iespējams izvirzīt tikai prasības un vēlmes attiecībā uz uzņēmumu. Atlasē prasības galvenokārt attiecas uz piegādātāja rezultātiem un pieredzi projektu īstenošanā. Lielākie uzņēmumi parasti ir īstenojuši vairāk projektu nekā MVU un tie var uzrādīt vairāk atbilstošu atsauces projektu. Tādējādi tiem ir lielākas iespējas uzvarēt konkursā. Tāpēc Komiteja iesaka slēgtā konkursa pirmajā kārtā atļaut izvērtēt (noteiktus) līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus.

Elastīgums

11. Komiteja iesaka iepirkuma procedūrās pieļaut vairāk elastīguma.

12. Publiskā iepirkuma tiesības ir sarežģītas un piedāvājumu iesniedzējiem ir ierobežotas iespējas labot nepilnības pieteikumos. Tas, citstarp, izriet no (valsts) tiesu prakses un no līgumslēdzējas iestādes izvēles attiecīgā konkursa dokumentos. Tādēļ Komiteja iesaka jaunajā direktīvā vai tās paskaidrojuma rakstā precizēt, kādas nepilnības piedāvājumos var labot un kādi papildinājumi un pielāgojumi ir atļauti.

13. Līgumslēdzējai iestādei iepirkuma procedūras gaitā, atsaucoties uz piedāvājumu iesniedzēju jautājumiem, var rasties nepieciešamība līgumā ieviest izmaiņas vai pielāgojumus. Patlaban gadījumā, ja līgumā ir nepieciešamas būtiskas izmaiņas, iepirkuma procedūra ir jāaptur un jāuzsāk jauna iepirkuma procedūra. Tāpēc Komiteja iesaka izveidot vienkāršu sistēmu, kas ļauj līgumslēdzējām iestādēm līgumā ieviest izmaiņas, piemēram, ar oficiālu labojumu, nedaudz pagarinot piedāvājumu iesniegšanas termiņu.

14. Līguma izpildes gaitā var atklāties, ka līgumslēdzēja iestāde nav ņēmusi vērā kādu aspektu, ko tā vēlētos izmainīt, bet kuru nevar uzskatīt par neparedzamu vai nepieciešamu. Tāpēc Komiteja uzskata, ka spēkā esošo noteikumu par pielāgojumiem ir vēlams mīkstināt. Varētu, piemēram, atļaut sākotnējam izpildītājam piešķirt papildu darbu, kura apjoms atbilst kādai noteiktai līguma procentuālajai daļai, neievērojot atbilstību direktīvas 31. pantam.

15. Komiteja aicina Komisiju jaunajā direktīvā paredzēt daudz elastīgākus noteikumus par pamatlīgumiem. Pamatlīgumi jāregulē tādā pašā veidā, kā noteikts komunālo pakalpojumu direktīvā. Pamatlīgumu termiņš, tāpat kā nosacījums, ka tikai izņēmuma gadījumā pamatlīgumā iespējami divi piegādātāji, uzskatāmi par nevajadzīgiem noteikumiem un tāpēc svītrojami.

Inovācijas, sociālā iepirkuma ilgtspējas un videi nekaitīgu risinājumu sekmēšana, izmantojot publisko iepirkumu

16. Komiteja ir gandarīta par to, ka Komisija zaļajā grāmatā pievērš uzmanību vides aizsardzības, sociālās iekļaušanas sekmēšanas, piekļuves uzlabošanas cilvēkiem ar invaliditāti un inovācijas nostiprināšanas mērķu īstenošanai.

17. Komiteja uzsver, ka stratēģijas "Eiropa 2020" panākumi lielā mērā ir atkarīgi no tā, cik veiksmīgi vietējā un reģionālā līmenī izdosies ieviest jaunus, inovatīvus risinājumus, kas izvirzīti par mērķiem pamatiniciatīvās. Jauna inovatīva prakse nerodas pati no sevis. ES iepirkuma noteikumu modernizācijai vajadzētu sekmēt pašvaldību un citu publiskā sektora kā inovatīvu risinājumu īstenošanu stratēģisku rīcību un pasākumus.

18. Komiteja uzsver, ka iepirkuma noteikumu modernizācijai vajadzētu palielināt publiskā sektora lomu inovāciju veicināšanā. Jārada nosacījumi, kas dotu iespēju realizēt arī tādus vērienīgus attīstības projektus vairāku miljonu *euro* vērtībā, kuri palīdzētu risināt sarežģītas sociālas problēmas un kurus realizētu konsorcijs, kas uzņemas risku. Pašvaldībām un citām publiskā sektora struktūrām vajadzētu būt iespējai par saviem līdzekļiem veidot šādas grupas, kurās būtu apvienotas dažādu uzņēmumu un citu organizāciju nodrošinātās zināšanas un kompetence. Normālu konkurenci iepirkuma konkursos ir grūti un reizēm pat neiespējami nodrošināt. Neraugoties uz iepirkuma konkursu rīkošanas noteikumiem, ir jābūt iespējai, radot kaut ko pilnīgi jaunu, ar sarunu palīdzību apvienot dažādas zināšanas un kompetenci un, it īpaši, dot iespēju piedalīties maziem uzņēmumiem.

19. Komiteja uzskata, ka ir ļoti svarīgi izmantot publisko iepirkumu, lai nodrošinātu iespēju īstenot ar inovāciju, ilgtspēju un vidi saistītos mērķus. Minēto mērķu sasniegšanai nelabvēlīgs ir kritērijs, ka prasībām un vēlmēm attiecībā uz pretendentiem jābūt saistītām ar līguma priekšmetu. Tāpēc saistību ar līguma priekšmetu nedrīkstētu izvirzīt par prasību. Līgumslēdzējas iestādes tad pašas varētu noteikt, vai tās saistību ar līguma priekšmetu attiecībā uz minētajiem aspektiem ņem vērā, un kādus kritērijus tās piemēro, jo apstākļi dalībvalstīs ir ļoti dažādi. Komiteja iesaka jaunajā direktīvā paredzēt minēto iespēju.

20. atbalsta Eiropas Komisijas viedokli, ka publiskās iestādes var sniegt nozīmīgu ieguldījumu stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanā, izmantojot savu pirktspēju, lai iegādātos preces un pakalpojumus ar augstāku "sabiedrisko vērtību", piemēram, produktus, kas sekmē inovāciju, atbilst vides aizsardzības prasībām un sniedz ieguldījumu cīņā pret klimata pārmaiņām vai samazina enerģijas patēriņu, uzlabo nodarbinātības iespējas, sabiedrības veselību un sociālos apstākļus vai veicina līdztiesību, uzlabojot nelabvēlīgākā stāvoklī esošu grupu integrāciju. Jānodrošina līdzsvars starp minētajiem mērķiem, objektivitāti un nediskrimināciju, cenošoties nodrošināt taisnīgu konkurenci, lai MVU iegūtu līdzvērtīgu piekļuvi. Jāparedz arī, ka vietējās un reģionālās pašvaldības, nekaitējot brīvai konkurencei, var izvirzīt kritērijus, kas ir stingrāki par ES obligātajām prasībām. Komiteja tomēr aicina Komisiju, lai

tā, izstrādājot jauno direktīvu par publisko iepirkumu, līgumslēdzējām iestādēm nodrošinātu noteiktu izvēles brīvību. To varētu panākt paredzot, ka publiskajām iestādēm ar publisko iepirkumu jāsekmē noteikti pakalpojumi ar "sabiedrisku vērtību", vienlaikus tām dodot iespēju izvēlēties attiecīgo iespēju.

21. Komiteja ierosina ES līmenī sekmēt ilglaicīgu bezdarbnieku, cilvēku ar invaliditāti un praktikantu nodarbināšanu publiskā iepirkuma līgumu izpildes ietvaros. Piemēram, līgumslēdzējās iestādes uzaicinājumos uz konkursu par līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas vai līguma izpildes kritēriju var noteikt to, ka uzņēmumam, kas ir ieguvis tiesības slēgt līgumu, zināma līguma vērtības daļa jāvelta minēto mērķgrupu nodarbināšanai līguma izpildes ietvaros vai citviet uzņēmumā. Šādām prasībām ES līmenī joprojām jābūt brīvprātīgām un vietējām un reģionālajām pašvaldībām jāsauglabā maksimāli iespējamais elastīgums, lai precizētu dažādos politiskos mērķus, ko tās vēlas sasniegt ar publisko iepirkumu, vienlaikus koncentrējoties uz maksimālās vērtības sasniegšanu.

22. Komiteja uzskata, ka ekonomiski visizdevīgākā piedāvājuma kritērijs ir ļoti piemērots līdzeklis, lai īstenotu mērķus inovācijas, sociālā iepirkuma, ilgtspējas un vides jomā. Uz Komisijas jautājumu par to, vai būtu jāatceļ "viszemākās cenas" kritērijs konkrētu iepirkuma kategoriju gadījumā, Komiteja atbild noraidīši. Arī izmantojot piešķiršanas kritēriju "viszemākā cena", iepriekš minētos mērķus var izvirzīt, piemēram, kā minimālās prasības. Šādā gadījumā līgumslēdzējām iestādēm jābūt izvēles iespējai atkarībā no līguma. Turklāt līgumslēdzējām iestādēm bieži vien jāievēro taupības mērķis, kas arī jāņem vērā, izvēloties līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriju.

23. Līgumslēdzējām iestādēm ne vienmēr ir iespējams pārbaudīt atbilstību konkursa prasībām visā piegādes ķēdē. Piemēram, ir grūti kontrolēt, vai ražošanas procesā kādā trešā valstī ir izmantots bērnu darbs. Komiteja aicina Komisiju pievērst uzmanību minētajai problēmai.

Jaunas procedūras

24. Komiteja iesaka jaunajā direktīvā iekļaut vairākas jaunas procedūras, kas attiecas uz "tirgus laukumu" A pakalpojumiem, iedzīvotāju izvēles modeli un procedūru saistībā ar līgumiem, kam raksturīga cenu nepastāvība.

25. "Tirgus laukums" A pakalpojumiem. Attiecīgā sistēma B pakalpojumiem dažās dalībvalstīs šobrīd ir šāda: vispārēja pamatlīguma slēgšanas tiesības netiek piešķirtas, bet katru līgumu izsludina atsevišķi tā sauktā (digitālā) "tirgus laukumā". Tādējādi "tirgus laukumā" ir daudz dažādu uzaicinājumu uz konkursu un ieinteresētās personas var pieteikties uz attiecīgo piedāvājumu konkursu. Piedāvājumus novērtē attiecībā uz katru

līgumu, pamatojoties uz piedāvāto cenu. Pēc tam piecus viszemākās cenas piedāvājumus izskata un novērtē, ņemot vērā kvalitātes kritērijus. Līgumslēgšanas tiesības piešķir vienam no pieciem pretendentiem, kura piedāvājums ir saimnieciski visizdevīgākais. Attiecībā uz A pakalpojumiem "tirgus laukuma" priekšrocība ir tā, ka šāda sistēma palielina iespējas pašnodarbinātajiem, kuri nenodarbina citus darba ņēmējus. Tiek ierosināts šādu sistēmu izstrādāt arī A pakalpojumiem.

26. Iedzīvotāju izvēles modelis. Tā sauktais iedzīvotāju izvēles modelis ir procedūra, kas piedāvā risinājumu gadījumos, kad svarīga ir iedzīvotāju brīva kādā uzņēmuma izvēle. Tas ir svarīgi, ja līgums ir saistīts ar individuāliem pakalpojumiem. Tādā sistēmā pamatlīgumu slēdz ar visiem piedāvātājiem, kas atbilst kvalitātes prasībām un pieņem līgumslēdzējās iestādes noteikto (maksimālo) cenu. Pēc tam iedzīvotājs izvēlas organizāciju, no kuras viņš vēlas saņemt individuālos pakalpojumus.

27. Svārstīgu cenu procedūra. Dažos tirgos, piemēram, enerģijas tirgū, cenas strauji svārstās. Izsludinot piedāvājumu konkursu šādos tirgos, ir vēlams, lai pieteikumu iesniegšanas termiņš būtu pēc iespējas īsāks. Pieteikumu iesniedzēju piedāvājumu pamatā ir enerģijas tirgus cena piedāvājuma iesniegšanas dienā. Tiek ierosināts jaunajā direktīvā attiecībā uz šādiem iepirkumiem paredzēt pielāgotu piedāvājumu iesniegšanas termiņu.

Robežvērtību grozīšana

28. Komiteja pauž gandarījumu par to, ka Komisija pārskata robežvērtību lielumu. Komiteja iesaka pirms jaunu robežvērtību noteikšanas izpētīt, sākot ar kādām robežvērtībām ir jāņem vērā pārrobežu interese. Tas nozīmētu, ka robežvērtības attiecībā uz piegādi un pakalpojumiem būtu ievērojami augstākas nekā pašreizējās robežvērtības. Ja var paredzēt pārrobežu intereses trūkumu, līgumslēdzējās iestādes var ietaupīt izdevumus, kas saistīti ar Eiropas mēroga publiskā iepirkuma procedūru. Komiteja uzskata, ka nepieciešamība noteikt ievērojami augstākas robežvērtības jāņem vērā PTO nolīguma par publisko iepirkumu (GPA) pārskatīšanā.

Pārredzamības princips

29. Vispārēja piezīme: ne vienmēr ir zināms, vai pastāv pārrobežu interese. Lai to noteiktu, daudzos gadījumos jāveic tirgus izpēte, kas līgumslēdzējām iestādēm nozīmē papildu izdevumus. Ir vēlams precizēt, ko ietver termins "pārrobežu", lai līgumslēdzējām iestādēm sniegtu lielāku noteiktību. Tāpēc Komiteja iesaka, lai Komisija sastāda tādu objektu vai tirgus jomu sarakstu, uz kuriem attiecas pārrobežu aspekts. Tāpat būtu jānosaka, vai tas skar visu dalībvalsti, vai tikai pārrobežu reģionus.

30. Uz Komisijas uzdoto jautājumu par to, vai līgumslēdzēju iestāžu pienākums būtu lielāku iepirkumu gadījumā izstrādāt specifikācijas vairāk nekā vienā valodā un/vai pieņemt citās valodās sagatavotus piedāvājumus, Komiteja atbild noraidoši. Tas ievērojami palielinātu administratīvo slogu, un, visticamāk, no ārvalstīm tiktu saņemti tikai nedaudzi piedāvājumi.

31. Līgumi, kuru vērtība ir zemāka par ES direktīvu piemērošanas robežvērtībām: Komiteja uzskata, ka līgumi, kuru vērtībā ir zemāka par ES robežvērtībām, "pārrobežu" kategorijā nav iekļaujami. Pašreizējā prakse ir apliecinājusi, ka konkursos par līgumiem, kuru vērtība pārsniedz ES robežvērtības, ārvalstu piedāvātāji piedalās tikai ļoti nedaudzos gadījumos. Komiteja iesaka Komisijai veikt izpēti, lai iegūtu precīzus skaitliskus datus. Pamatojoties uz tiem, var noteikt, vai līgumus, kuru vērtība ir zemāka par ES noteiktajām robežvērtībām, ir mērķtieci iekļaut "pārrobežu" līgumu kategorijā.

32. Izņēmumi (līgumi, uz ko šī direktīva neattiecas): nav skaidrs, cik lielā mērā pārredzamības princips ir piemērojams izņēmumiem. Dažu izņēmumu gadījumos, piemēram, slēdzot pakalpojumu koncesijas līgumus, to noteikt ir vieglāk. Citu izņēmumu gadījumos, piemēram saistībā ar darba līgumiem un zemes īpašuma darījumiem, pārskatāmības principu piemērot nevaradzētu. Komiteja aicina Komisiju precizēt, uz kuriem direktīvas piemērošanas izņēmumiem attiecas pārredzamības princips.

33. B pakalpojumi: Komiteja iesaka pārredzamības principu neattiecināt uz B pakalpojumiem, kas pēc A un B pakalpojumu saraksta pārskatīšanas iekļauti B pakalpojumu sarakstā, un aicina Komisiju to paredzēt jaunajā direktīvā.

A un B pakalpojumu sarakstu pārskatīšana

34. Komiteja rosina saglabāt pašreizējās A un B pakalpojumu kategorijas. B pakalpojumu sarakstā būtu jā saglabā jomas, kurās nav pārrobežu konkurences, un jomas, kuru individuālais komponents ES līmeņa publisko iepirkumu dara nevēlamu, piemēram, veselības aprūpes un sociālos pakalpojumus. Šādos gadījumos līgumslēdzējam pusei un lietotājam/pacientam būtisks faktors ir uzticēšanās par līguma izpildi atbildīgajai pusei. Individuālo pakalpojumu gadījumā izšķirīga nozīme ir līguma izpildītāja izvēlei. Tie bieži ir subjektīvi kritēriji un tos nevar ņemt vērā iepirkuma procedūrā. Komiteja rosina Komisiju B kategorijā iekļaut tos A kategorijas pakalpojumus, kas nav piemēroti pārrobežu tirdzniecībai. Komiteja rosina Komisiju arī izstrādāt instrumentus, kas ļautu vietējām un reģionālajām pašvaldībām vieglāk pārliecināties, vai attiecīgais iepirkuma konkurss atbilst pielikumā minētajai A vai B pakalpojumu kategorijai.

35. Komiteja aicina Komisiju izvērtēt kodu sarakstus kopējā publiskā iepirkumā vārdnīcā (CPV). CPV kodi un attiecīgie pakalpojumi ir grūti saprotami un izraisa jautājumus. Komiteja uzstājīgi aicina sniegt kodu precīzu skaidrojumu vai sagatavot attiecīgus norādījumus.

Izņēmumi

36. Komiteja iesaka pārskatīt noteikumus par līgumiem, kuriem direktīva nav piemērojama, apsverot gan šo noteikumu precizēšanu, gan papildināšanu. Piemēram, nav skaidrs, uz kuriem finanšu pakalpojumiem attiecas 16. panta d) apakšpunktā paredzētais izņēmums un kādos gadījumos finanšu pakalpojums uzskatāms par A pakalpojumu (6. kategorija).

37. Komiteja aicina jaunajā direktīvā paredzēt izņēmumu attiecībā uz līgumslēdzēju iestāžu savstarpējiem līgumiem. Tā kā publisko iestāžu pienākums ir atbildīgi izmantot iedzīvotāju maksātos nodokļus, ir vēlams, lai tās varētu savstarpēji izmantot savas zināšanas un prasmes, atlīdzinot attiecīgos izdevumus, bet bez pienākuma izsludināt iepirkuma konkursu. Šāds izņēmums būtu nozīmīgs uzlabojums, kas sekmē ES tiesiskā regulējuma saskaņotību, un radītu risinājumu vienai no aktuālākajām ar publisko iepirkumu saistītajām problēmām, ar kuru šobrīd saskaras vietējās un reģionālās pašvaldības.

38. Līgumslēdzējas iestādes saskaras ar nopietnām problēmām saistībā ar IKT sistēmu iepirkšanu. Līgumslēdzējas iestādes IKT vidē ir dažādas savstarpēji savienotas sistēmas. Tādēļ papildu līgumus, piemēram, par jaunām licencēm un atbilstīgiem jauniem modeļiem ne vienmēr var vienkārši izsludināt konkursa kārtībā, nerēķinoties ar nopietnām tehniska un finansiāla rakstura problēmām. Tāpēc Komiteja iesaka Komisijai apsvērt, vai jaunajā direktīvā izņēmuma iespējas minētajā jomā nevar paplašināt un/vai ieviest jaunu procedūru attiecībā uz IKT sistēmām tā, lai konkurētu nevis ražotāji, bet piegādātāji, jo tiktu izvirzīta prasība piegādāt kāda noteikta ražotāja produktu.

39. Komiteja piekrīt Komisijai, ka inovācija ir jāatbalsta. Publiskā iepirkuma noteikumu dēļ līgumslēdzējas iestādes nevar vienkārši iegādāties jaunus inovatīvus produktus. Komiteja iesaka Komisijai izskatīt iespējas ieviest atbrīvojumu, kas varētu būt spēkā divus gadus no dienas, kad izgudrojumam piešķirts patents.

Iepriekšēja pieredze

40. Komiteja uzskata, ka līgumslēdzējām iestādēm, izsludinot iepirkuma konkursu, jābūt iespējai izmantot pieredzi, ko ar piedāvājumu iesniedzējiem guvusi kāda cita līgumslēdzēja iestāde. Negatīva pieredze, proti neapmierinošs gala rezultāts, ir jāņem vērā. Patlaban uzņēmums, kam ir bijuši (apzināti) darbības traucējumi, principā var piedalīties jaunā konkursā, kuru dažos gadījumos ir jāorganizē tikai tāpēc, ka izvēlētais piedāvātājs nav pildījis līgumu. Tas bieži nav vēlams, ņemot vērā iedragātās attiecības, uzticību un sniegtos pakalpojumus. Komiteja iesaka izmantot sistēmu, kas ļauj izmantot ar kādu uzņēmumu gūto pieredzi. Bez šaubām, sistēmai jābūt tādai, kas garantē objektivitāti. To var īstenot, izmantojot oficiālu novērtējuma ziņojumu par iepriekšējiem līgumiem un ieviešot izslēgšanas laika ierobežojumu.

Obligāta publiskā iepirkuma definīcija

41. Komiteja mudina jaunās direktīvas darbības jomu attiecināt tikai uz līgumslēdzējas iestādes iepirkumiem. Tāda nostāja ir saskaņā ar daudziem elementiem Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā. Tiesa ir noteikusi, ka vispārējās direktīvas piemērošanas jomas noteikšanā izšķirošs faktors ir tiešs saimniecisks labums. Vispārēja rakstura līgumi, piemēram, par teritorijas attīstību un subsīdiju piešķiršanu definīcijā nav iekļaujami. Vienkārša prasību izvirzīšana, piemēram, līgumā par darba izpildi, nenozīmē saistības vai pienākumu veikt publisko iepirkumu. Līgumslēdzējām iestādēm, pildot to publiskos pienākumus, ir jābūt rīcības brīvībai izvirzīt prasības, lai noteiktu virzību. Komiteja aicina obligāta publiskā iepirkuma definīciju precizēt, kodificējot šajā jautājuma pastāvošo judikatūru.

42. Līgumslēdzējas iestādes saskaras ar grūtībām, piemērojot "būvdarbu valsts līgumu" definīciju. Komiteja uzskata, ka

kritērijs "būvdarbu paveikšana jebkāda veidā atbilstoši prasībām, ko noteikusi līgumslēdzēja iestāde" nav skaidrs. Komiteja aicina minēto definīciju pielāgot un vienkāršot.

Publisko tiesību subjekti

43. Komiteja aicina pievērst uzmanību mazām struktūrām, uz kurām attiecas publiskās tiesības. Obligāta publiskā iepirkuma prasība minētajām struktūrām uzliek nesamērīgi lielu slogu.

44. Publisko tiesību subjekta definīcija ir jāgroza. Uzņēmumiem nav viegli noteikt, vai viņi kādā konkrētā gadījumā ir saistīti ar iestādi, kas ir publisko tiesību subjekts, jo attiecīgā definīcija ietver finanšu un uzraudzības kritērijus, kurus trešās puses nevar pārbaudīt. Turklāt ES Tiesa ir interpretējusi publisko tiesību subjektiem piemērojamus kritērijus. Komiteja iesaka Komisijai izstrādāt jaunu publisko tiesību subjekta jēdziena definīciju.

Briselē, 2011. gada 11. maijā

*Reģionu komitejas
priekšsēdētāja*
Mercedes BRESSO

Reģionu komitejas atzinums “ES attīstības politika iekļaujošas izaugsmes un ilgtspējīgas attīstības atbalstam – ES attīstības politikas ietekmes palielināšana”

(2011/C 192/03)

REĢIONU KOMITEJA

- piekrist Komisijas viedoklim, ka, neraugoties uz dažās sociālajās jomās īstenotajiem pasākumiem, vēl aizvien ir ļoti daudz jāpaveic, lai sasniegtu attīstības mērķus, kurus pirms vairāk nekā desmit gadiem starptautiskā sabiedrība izvirzīja Tūkstošgades deklarācijā;
- uzskata, ka ir jāpievērš lielāka uzmanība faktoriem, kas saistīti ar attīstības finansēšanai pieejamajiem resursiem, vienlaikus saglabājot saistības attiecībā uz palīdzību, atbalstot attīstības valstu resursu mobilizāciju, stiprinot to nodokļu sistēmas, apkarojot korupciju, sekmējot cīņu ar nodokļu nemaksāšanu, ar kapitāla aizplūšanu un nelegālām finanšu plūsmām un meklējot jaunus finansēšanas avotus;
- pauž nožēlu, ka neraugoties uz to, ka Komisija atzīst vietējo un reģionālo pašvaldību būtisko lomu saistībā ar atbalstu attīstībai un sadarbības programmām, zaļajā grāmatā tomēr nav minēta vietējo un reģionālo pašvaldību aizvien lielākā nozīme efektīvā un sabiedrības atbalstītā ES sadarbības politikā. Tāpēc aicina pievērst lielāku uzmanību vietējo un reģionālo pašvaldību lomai plašās sociālās bāzes attīstības veicināšanā, efektīvas pārvaldības struktūras izveidē attīstības valstīs un vides ziņā ilgtspējīga enerģētikas modeļa izstrādē un īstenošanā;
- vēlas, lai Eiropas attīstības politikas pārskatīšana un Eiropas līmeņa vienošanās atbilstu virzienam, kas noteikts Komisijas paziņojumā “Vietējās pašpārvaldes iestādes: attīstības dalībnieces”, kurā uzsvēta minēto iestāžu nozīme un sniegtā pievienotā vērtība šo politiku īstenošanā; šajā sakarā un, lai sekmētu informācijas apmaiņu un vietējām un reģionālajām pašvaldībām nodrošinātu forumu politisku viedokļu par sadarbību attīstības jomā paušanai, RK turpinās cieši sadarboties ar Eiropas Komisiju, rīkojot ikgadējo konferenci par decentralizētu sadarbību.

Ziņotājs	Jesús GAMALLO ALLER (ES/PPE), Galīcijas autonomās valdības ārējo attiecību un Eiropas lietu ģenerāldirektors
Atsauces dokuments	Komisijas Zaļā grāmata "ES attīstības politika iekļaujošas izaugsmes un ilgtspējīgas attīstības atbalstam — ES attīstības politikas ietekmes palielināšana" COM(2010) 629 galīgā redakcija

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. piekrīt Komisijas viedoklim, ka, neraugoties uz dažās sociālajās jomās īstenotajiem pasākumiem, vēl aizvien ir ļoti daudz jāpaveic, lai sasniegtu attīstības mērķus, kurus pirms vairāk nekā desmit gadiem starptautiskā sabiedrība izvirzīja Tūkstošgades deklarācijā;

2. atbalsta Komisijas viedokli, ka ir jāpalielina ES attīstības politikas ietekme un pievienotā vērtība, lai sasniegtu Tūkstošgades attīstības mērķus, un uzskata, ka tas ir vēl jo svarīgāks uzdevums, ņemot vērā smago ekonomikas krīzi, kas skārusi lielu daļu līdzekļu devēju;

3. pauž nožēlu, ka zaļajā grāmatā nav plašāk aplūkoti kritēriji, kas nepieciešami, lai noteiktu ES sadarbības pasākumu pievienoto vērtību, nav pievērsta lielāka uzmanība vajadzībai izstrādāt panākto rezultātu sīkāku ietekmes novērtējumu un nav ierosināti pasākumi, lai turpinātu to, kas uzsāks, pieņemot Parīzes deklarāciju, Akras rīcības programmu un saistības, kas izriet no Eiropas konsensa attīstības jomā un ES Rīcības kodeksa;

4. uzskata, ka ir jāpievērš lielāka uzmanība faktoriem, kas saistīti ar attīstības finansēšanai pieejamajiem resursiem, vienlaikus saglabājot saistības attiecībā uz palīdzību, atbalstot attīstības valstu resursu mobilizāciju, stiprinot to nodokļu sistēmas, apkarojot korupciju, sekmējot cīņu ar nodokļu nemaksāšanu, ar kapitāla aizplūšanu un nelegālām finanšu plūsmām un meklējot jaunus finansēšanas avotus;

5. pauž pārliecību, ka mērķtiecīga, sistemātiski uzraudzīta un novērtēta palīdzība līdzekļu devējiem faktiski nozīmē vērtīgus ieguldījumus; tas ir ieguldījums brīvībā un tiesiskumā, jo tiek sniegts atbalsts, lai izveidotu sabiedrību, kas ir tiesiskāka un stabilāk balstīta uz cilvēktiesību ievērošanu; tas ir arī ieguldījums progresā un labklājības iespējās, jo savstarpēji saistītā pasaulē attīstība vienā valstī ir stabilitātes un dinamisma avots citās; visbeidzot tas ir ieguldījums drošībā, jo mazinās spriedze un uzlabojas starptautiskās sistēmas pārvaldība;

6. apstiprina pārliecību, ka starptautiskā palīdzība ir tikai viens elements daudzu faktoru kopumā, kuri var sekmēt attīstības procesus nabadzīgākajās valstīs, un tādēļ ir jāuzlabo līdzekļu devēju valstu īstenoto politiku saskaņotība un jāizstrādā tiesiskais pamats, kas regulē starptautiskos darījumus un bagāto valstu lauksaimniecības subsīdijas tā, lai iespējami taisnīgāk sadalītu globalizācijas sniegtās progresa iespējas; tomēr izsaka nožēlu, ka minētie jautājumi nav pietiekami apskatīti zaļajā grāmatā, lai gan tie ir apspriesti starptautisko vadītāju apspriedēs ANO un G-20 ietvaros;

7. pauž nožēlu, ka neraugoties uz to, ka Komisija atzīst vietējo un reģionālo pašvaldību būtisko lomu saistībā ar atbalstu attīstībai un sadarbības programmām, zaļajā grāmatā tomēr nav minēta vietējo un reģionālo pašvaldību aizvien lielākā nozīme efektīvā un sabiedrības atbalstītā ES sadarbības politikā. Tāpēc aicina pievērst lielāku uzmanību saņēmējvalsts vietējo un reģionālo pašvaldību lomai plašās sociālās bāzes attīstības veicināšanā, efektīvas pārvaldības struktūras izveidē attīstības valstīs un vides ziņā ilgtspējīga enerģētikas modeļa izstrādē un īstenošanā;

8. vēlas, lai Eiropas attīstības politikas pārskatīšana un Eiropas līmeņa vienošanās atbilstu virzienam, kas noteikts Komisijas paziņojumā "Vietējās pašpārvaldes iestādes: attīstības dalībnieces", kurā uzsvēta minēto iestāžu nozīme un sniegtā pievienotā vērtība šo politiku īstenošanā; šajā sakarā un, lai sekmētu informācijas apmaiņu un vietējām un reģionālajām pašvaldībām nodrošinātu forumu politisku viedokļu par sadarbību attīstības jomā paušanai, RK turpinās cieši sadarboties ar Eiropas Komisiju, rīkojot ikgadējo konferenci par decentralizētu sadarbību;

9. atgādina par Reģionu komitejas atzinumu "Pavasara pakete: ES rīcības plāns tūkstošgades attīstības mērķu sasniegšanai" (CdR 116/2010), kurā norādīts, ka "varētu paredzēt, ka katra no Eiropas 100 000 vietējām pašvaldībām, ievērojot attiecīgos valsts tiesību aktus, pieņem lēmumu attīstības palīdzībai brīvprātīgi piešķirt vismaz 1 EUR uz iedzīvotāju gadā. Vietējās un reģionālās pašvaldības, kas decentralizētas sadarbības pasākumos tieši neiesaistās, savu ieguldījumu varētu iemaksāt kādā vietējo pašvaldību attīstības palīdzības fondā (kā tas pašreiz notiek Spānijā). Kā atbilstošu ieguldījumu varētu vērtēt arī pasākumus, kas attīstību sekmē netieši (piemēram, iedzīvotāju izpratnes veidošana par nabadzību pasaulē)";

Attīstības politikas ietekmes palielināšana

10. piekrīt Komisijai, ka būtu pareizi palīdzību orientēt uz "jomām, kurās iespējams pierādīt nepārprotamu pievienoto vērtību"; tomēr uzskata, ka nav ne kritēriju, ne rādītāju, lai nešaubīgi zinātu, kā mērīt ES sadarbības politikas pievienoto vērtību;

11. atbalsta Komisijas ieteikumu izmantot un uzlabot ES sadarbības ietekmes novērtēšanas procedūras un norāda, ka ES ir lielas iespējas ieviest stabilākas un inovatīvākas novērtēšanas procedūras, piemēram, pamatojoties uz izlases veida novērtēšanas tehniku (*randomized evaluation*), kuru ES izmanto reti; šādi centieni būtu vajadzīgi arī decentralizētas sadarbības jomā;

12. piekrīt Komisijas viedoklim, ka "uz tautas attīstību orientētai izaugsmei" jābūt prioritātei vismaz divu iemeslu dēļ: i) pirmkārt tāpēc, ka tādējādi varētu koriģēt nepilnības iepriekšējos gados sniegtajā palīdzībā, kad galvenā uzmanība tika veltīta attīstības sociālajām dimensijām, kuras ir grūti uzturēt, ja tās neietver ekonomikas progresu; ii) otrkārt tāpēc, ka krīze patlaban ietekmē daudzu attīstības valstu ekonomikas izaugsmes, nabadzības mazināšanas un darbavietu radīšanas potenciālu;

13. tomēr norāda, ka izaugsme un attīstība nav sinonīmi, un attīstība nozīmē ne tikai ražošanas spējas palielināšanu, bet arī sociālo ieguvumu sekmēšanu un bagātību pārdali kādā teritorijā, pamatojoties uz ilgtspējīgu vietējo un reģionālo attīstību, kas ir ģeogrāfiski izklīdēta un pieejama visnabadzīgākajām sociālajām grupām;

14. atgādina, ka teritoriālās attīstības stabilitātei svarīga ir vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalība, jo pašvaldības ir būtiskas dalībnieces vispārējās un ilgtspējīgas izaugsmes veidošanā;

15. atbalsta Komisijas viedokli, ka partnervalstu iestāžu nostiprināšana un to efektivitātes un leģitimitātes līmeņa paaugstināšana ir viens no galvenajiem uzdevumiem visā attīstības stratēģijā, jo tādējādi var uzlabot saimniecisko un sociālo pārmaiņu procesa pārvaldības nosacījumus;

16. tomēr aicina Komisiju pievērst lielāku uzmanību tam, ka atkarība no palīdzības negatīvi ietekmē iestāžu kvalitāti, un vairāk uzsvērt uzdevumus, kas sekmē korupcijas apņēmīgu apkarošanu un attīstības valstu fiskālās veiktspējas nostiprināšanu, lai uzlabotu ne tikai iestāžu kvalitāti, bet arī mazinātu atkarību no palīdzības un palielinātu to spēju mobilizēt iekšējos resursus;

17. turklāt uzsver, ka decentralizācijas procesam ir ļoti svarīga nozīme efektīvāku un leģitīmāku iestāžu veidošanā, jo tas ļauj pārvaldes struktūras tuvināt iedzīvotājiem un sabiedrībā nostiprināt demokrātiskās vērtības; minēto procesu sekmēšanā svarīga loma būtu jānodrošina vietējām un reģionālajām pašvaldībām, bet šis jautājums zaļajā grāmatā nav aplūkots;

18. piekrīt Komisijai, ka attīstības priekšnoteikums ir noteikta drošības līmeņa sasniegšana; tāpēc līdzekļu devējiem jāpārskata drošības un attīstības programmu saikne, ņemot vērā, ka tās ir savstarpēji saistītas; tāpat valstīs, kurās valsts iekārta nav stabila, ir jāsekmē iestāžu nostiprināšana, cilvēktiesību ievērošana un sociālā kohēzija, kā arī jāievieš agrīnās brīdināšanas un preventīvās diplomātijas mehānismi; tomēr aicina Komisiju vairāk precizēt par sadarbību un ārējo darbību atbildīgo ES struktūru kompetenču sadali minētajās jomās;

19. ir vienisprātis ar Komisiju: lai uzlabotu palīdzības efektivitāti, koordinācijai starp Eiropas līdzekļu devējam valstīm jāklūst "daudz sistemātiskākai un efektīvākai", un atzinīgi vērtē priekšlikumu, ka Komisija līdz 2011. gadam Padomei iesniegs priekšlikumu par valstu plānošanas ciklu sinhronizāciju; turklāt norāda, ka viens no palīdzības efektivitātei veltītajā Parīzes programmā noteiktajiem principiem ir palīdzības labāka koordinēšana: tas ir ietverts Eiropas konsensā attīstības jomā un ir viens no galvenajiem principiem ES pamatdokumentos (Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā, Māstrihtas līgumā par Eiropas Savienību un Lisabonas līgumā);

20. tomēr pauž nožēlu, ka zaļajā grāmatā nav apskatīts cits ar koordinēšanu saistīts aspekts, kuram ir milzīgs potenciāls, proti, nepieciešamība panākt virzību saistībā ar darba sadali starp Eiropas līdzekļu devējam valstīm; uzdevumu sadale jāizvērtē ne tikai attiecībā uz līdzekļu devējiem valstu līmenī, bet arī saistībā ar to attiecībām ar līdzekļu devējiem valsts iekšienē (reģionālā un vietējā līmenī), jo tiem ir svarīga nozīme vairākās ES sadarbības sistēmās. Tāpēc aicina Komisiju izveidot vietējo un reģionālo pašvaldību atbalsta punktus Eiropas Ārējās darbības dienestā un Attīstības un sadarbības ģenerāldirektorātā gan ES, gan partnervalstīs. Komiteja turklāt uzskata, ka ir nepieciešams izveidot īpašu finansējuma pozīciju, kas būtu pieejama ES vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

21. uzskata: lai panāktu virzību darba atbilstīgā sadalē, zaļajā grāmatā būtu vēlams atbalstīt tādas pieejas iekļaušanu ES palīdzības sniegšanas politikā, kuras pamatā ir ne tikai mērķi, bet arī dalībnieki un viņu atbildības jomu sadale; šāda pieeja liecinātu, ka tiek novērtēts vietējo un reģionālo pašvaldību ieguldījums sadarbības politikas bagātināšanā un efektivitātē;

22. atgādina, ka atbalsts ir tikai viens no daudziem līdzekļu devēju publiskās politikas elementiem, kas ietekmē partnervalstu attīstības iespējas. Tāpēc publiskās politikas jomu saskaņotības līmeņa uzlabošana ir viens no galvenajiem mērķiem ES politikā attīstības jomā; Tas ir arī viens no ES pamatprincipiem (Eiropas Kopienas dibināšanas līgums, Māstrihtas līgums un Lisabonas

līgums). Komisijas ziņojumi par dalībvalstu (un pašas Komisijas) paveiktā ikgadēju novērtējumu, kurā tiek skatīta politikas jomu saskaņošana galvenajos nozaru aspektos, ir efektīvs instruments, lai sekmētu virzību un atbildības palielināšanu šajā jautājumā. Tādēļ RK norāda, ka kopējās lauksaimniecības politikas reformas ir svarīgi turpināt tā, lai drošinātu, ka tā nav pretrunā ar ES attīstības politikas mērķiem;

23. vēlas uzsvērt, ka saikne, kas izveidojusies starp Eiropas vietējām pašvaldībām un to partneriem saņēmējvalstīs, dod iespēju panākt jūtamu progresu atbildības principa īstenošanā; minētais princips ir Parīzes deklarācijas svarīgs elements un tā īstenošana nebūtu jāatstāj tikai dalībvalstu ziņā;

24. uzsver nepieciešamību ievērot ES tirdzniecības līgumu pamatnoteikumus, neatkāpjoties no prasībām par partnervalstu produktu izcelsmes noteikumiem, pat ja minētais aspekts iekļauts asociācijas nolīgumos. Ar atkāpēm no tiesību aktiem saistītā iespējamā negatīvā ietekme uz iekšējā tirgus pareizu darbību jāizvērtē salīdzinājumā ar iespējamajiem ieguvumiem šo valstu ilgtspējīgā attīstībā, ja tiek sekmēti tikai vietējās izcelsmes ražojumi;

25. piekrīt Komisijai, ka budžeta atbalsts nav brīnumlīdzeklis, un tādēļ tas ir jāizmanto, rūpīgi izanalizējot konkrētās valsts apstākļus, tomēr norāda, ka budžeta atbalsts ir risinājums atbalsta pārvaldībai, jo tas sekmē koordināciju starp līdzekļu devējiem un tā atbildīgu izmantošanu partnervalstīs. Minētie divi mērķi būtu jāuzskata par pamatojumu šā modeļa izmantošanai, ja apstākļi ir atbilstoši;

26. atkārtoti uzsver vēlmi veicināt Reģionu komitejas un Eiropas Komisijas sadarbību attiecībā uz decentralizētas sadarbības politiku attīstības jomā. Turklāt Komiteja uzsver, ka ir jāturpina darbs, lai visas dalībvalstis un visas reģionālās un vietējās pašvaldības Eiropas Savienībā izmantotu decentralizētas sadarbības atlantu, kurā apkopoti visi šajā jomā veiktie pasākumi, ko finansē ES vietējās un reģionālās pašvaldības. Komiteja uzsver arī decentralizētai sadarbībai attīstības jomā veltīta tīmekļa portāla lietderīgumu, jo tas sekmēs labākus kontaktus starp iesaistītajām pusēm, palīdzēs nodrošināt sniegtās palīdzības efektivitāti un novērst pārklāšanos;

27. uzskata, ka ES vajadzētu vairāk ņemt vērā ne tikai vietējo un reģionālo pašvaldību ekonomisko ieguldījumu, bet arī to sniegto pievienoto vērtību dažās specifiskās jomās. To pieredze un zināšanas, kuras izmantojot, var rast partnervalstu vajadzībām piemērotus risinājumus, ir reģionu pievienotā vērtība, īstenojot sadarbību tādās jomās kā administratīvās kapacitātes stiprināšana, teritoriālā plānošana, izglītība, civilā aizsardzība, pārtikas nekaitīgums saistībā ar lauksaimniecību un zivsaimniecību, atjaunojamie energoresursi, ūdens, vide, jūrniecības

zinātnes un ar attīstību saistītā pētniecība un izstrāde. Tas īpaši attiecas uz tālākajiem reģioniem, kas ir aktīvas ES robežas un tās platformas pasaulē un kuri var sekmēt to, lai ES politika attīstības jomā būtu efektīva;

Politika, kas ir iekļaujošas un ilgtspējīgas izaugsmes katalizators

28. atbalsta viedokli, ka atbalsta mērķis ir ilgtspējīga un iekļaujoša izaugsme partnervalstīs. Komiteja tomēr izsaka nožēlu, ka zaļajā grāmatā nav apskatīti divi būtiski aspekti, kas saistīti ar minētā mērķa sasniegšanu. Pirmais aspekts ir saistīts ar nepieciešamību sekmēt no progresa gūtā labuma pienācīgu sadali, ievērojot sociāli ļoti vēlamos taisnīguma kritērijus. Lai nodrošinātu stabilitāti, stiprinātu iestādes un sekmētu plašas sociālās bāzes izveidi, ir vajadzīgs noteikts taisnīguma līmenis. Otrais aspekts ir saistīts ar nepieciešamību stiprināt valstu fiskālo veiktspēju un apkarot krāpšanu, kapitāla aizplūšanu un nelegālās finanšu plūsmas, kas izsmel attīstības valstu vietējos resursus, ierobežojot progresa iespējas;

29. tomēr vērs uzmanību uz to, ka attīstība nenozīmē tikai izaugsmi: attīstība nozīmē arī sociālos ieguvumus, iestāžu nostiprināšanu, kā arī pārmaiņas valsts sociālajā un ražošanas sistēmā; tādēļ par mērķi jāizvirza iekļaujoša un ilgtspējīga izaugsme, kas veicina attīstību atbilstoši teritoriālajām īpatnībām;

30. uzsver: lai panāktu ilgtspējīgu izaugsmi mūsu partnervalstīs, liela nozīme ir vienlīdzīgām iespējām. Reformas ar mērķi ļaut meitenēm un sievietēm pilnībā īstenot savu potenciālu sabiedrībā — bez diskriminācijas un vardarbības draudiem — ir visefektīvākais veids, kā mūsu partnervalstīs var attīstīt savu ekonomiku; turklāt tas ir arī cilvēka pamattiesību jautājums;

31. uzskata: lai izveidotu stabilas un leģitīmas iestādes, lielāka uzmanība jāpievērš ar izaugsmes ieguvumiem un iespējām saistītiem sadales aspektiem, kā arī sabiedrības viedoklim, vienlaikus sekmējot decentralizācijas procesu, kas iestādes tuvina iedzīvotājiem. Tāpēc iesaka stiprināt partnervalstu vietējo un reģionālo pašvaldību vadības spējas, iedvesmojoties no tādām programmām kā *TAIEX* vai *Erasmus*, jo tas sekmētu sadarbības fondu labāku izmantošanu. Turklāt aicina Komisiju uzsākt nozarēm paredzētas budžeta atbalsta programmas, kuru mērķis ir vietējām un reģionālajām pašvaldībām attīstības valstīs atvieglot piekļuvi resursiem;

32. atzīst, ka viens no attīstības galvenajiem aspektiem ir veiksmīga izglītības politika, un rosina, lai izglītības sekmēšana minētajās valstīs kļūtu par vienu no ES sadarbības politikas mērķiem;

33. atgādina, ka minētā mērķa sasniegšanai ir jāsekmē un jāatbalsta decentralizācijas procesi partnervalstīs, kompetenču sadalījumā pēc iespējas cenšoties nostiprināt subsidiaritātes principu. Decentralizācija ir atbilstošs līdzeklis, lai attiecīgajās valstīs īstenotu demokratizācijas procesus un lai tās stingrāk nostiprinātos sociālajā realitātē. Tā ir arī priekšnoteikums attīstības procesa izplatībai visā teritorijā un visās sociālajās grupās;

Ilgtspējīga attīstība

34. piekrīt zaļajā grāmatā norādītajam, ka jebkādā ilgtspējīgas attīstības stratēģijā liela nozīme ir cīņai ar klimata pārmaiņām un bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai. Vienlaikus norāda, ka klimata pārmaiņas un citas vides jomā risināmās problēmas dažām attīstības valstīm paver progresa perspektīvas, ja tās efektīvi izmantos pieejamos dabas un vides resursus. Kompromisa vienošanās, kuru ES parakstīja Kopenhāgenā un apstiprināja Kankunā, liecina par lielu uzmanību, kas pievērsta šim attīstības procesa aspektam un nepieciešamībai atbalstīt partnervalstu centienus pielāgoties klimata pārmaiņām un mazināt to sekas;

35. izsaka nožēlu, ka šajā sakarā zaļajā grāmatā nav sniegts mērķtiecīgāks skatījums par decentralizēto pārvaldes iestāžu (reģionālo un vietējo) lomu pārdomātas vides stratēģijas izstrādē. Minēto struktūru nozīme ir būtiska, lai ieviestu ilgtspējīgas stratēģijas tādās jomās kā ūdens resursu un atkritumu apsaimniekošana, energoapgāde un trauslu ekosistēmu aizsardzība;

36. atzīst, ka jebkurā vides ziņā ilgtspējīgas attīstības stratēģijā ļoti būtiska nozīme ir valstī pieņemtajam enerģētikas modelim. Tas norāda uz nepieciešamību intensīvāk attīstīt atjaunojamus energoresursus. ES pieredze šajā jomā var būt noderīga attīstības valstīm. Turklāt dažās no tām ir īpaši labvēlīgi apstākļi šāda veida enerģētikas nozaru attīstībai;

37. ierosina starptautiskā līmenī noslēgt pilsētu mēru un reģionu paktu, kura mērķis būtu kopēju programmu ietvaros nodrošināt enerģijas piegādi katram iedzīvotājam, šim mērķim paredzot arī īpašu un atbilstīgu finanšu instrumentu;

38. norāda, ka saistībā ar mērķi nomainīt tradicionālo enerģētikas modeli, lai plašāk izmantotu atjaunojamus energoresursus, jāuzlabo arī valsts enerģētikas infrastruktūra un jānodrošina atbilstīgi apstākļi vismazāk aizsargāto iedzīvotāju piekļuvei energoresursiem;

Lauksaimniecība un nodrošinātība ar pārtiku

39. piekrīt Komisijai, ka lauksaimniecības attīstība un nodrošinātība ar pārtiku ir būtiskas attīstības procesa dimensijas, jo tās attiecas uz nozari, kurai ir būtiska nozīme izaugsmes un saimnieciskās pārveides procesos visnabadzīgākajās valstīs, no kurās ir atkarīga ar pietiekama uztura pieejamību saistīto pamattiesību īstenošana, kas ietekmē citas cilvēktiesību jomas (veselības aprūpe, izglītība vai nodarbinātība) un valstu autonomijas līmeni starptautiskajā vidē;

40. norāda, ka pašreizējās krīzes dēļ ievērojami paaugstinājušās izejmateriālu, tostarp pārtikas izejmateriālu cenas, un tas ļoti būtiski ietekmē apgādi nabadzīgākajās valstīs, jo īpaši Āfrikas valstīs uz dienvidiem no Sahāras, no kurām daudzas ir pārtikas produktu neto importētājas. Komiteja uzsver, ka minētā problēma varētu izraisīt ievērojamus regresīvus procesus attiecībā uz līdz šim panāktajiem sociālajiem ieguvumiem;

41. uzskata, ka šāds stāvoklis radīs četru iemeslu dēļ: i) paaugstināts pieprasījums lielās valstīs kurās notiek intensīva izaugsme, kas sekmē šāda veida produktu starptautiskos iepirkumus lielā apjomā, ii) bagāto valstu nepietiekamā iesaiste un nepietiekams publisko ieguldījumu apjoms attīstības valstīs iepriekšējos gados salīdzinājumā ar lauku attīstībai nepieciešamajiem ieguldījumiem, iii) spekulantu darbība, kuri šajos produktos saskata peļņas avotu un savu aktīvu ieguldīšanas iespējas, iv) ar dabas resursu izmantošanu saistītā ietekme uz augsnes un lauksaimniecības ražīgumu;

42. aicina ES sadarbības politikā neatkārtot iepriekšējās kļūdas, un, izstrādājot starptautiskās palīdzības stratēģijas, lauksaimniecības attīstību un nodrošinātību ar pārtiku prasa noteikt par lielāku prioritāti. Komiteja šajā sakarā atgādina, ka ES ir liela pieredze tādās jomās kā lauksaimniecības attīstība, lauksaimniecības politika un atbalsts nodrošinātībai ar pārtiku, un šo pieredzi varētu izmantot jaunattīstības valstīs;

43. norāda, ka arī šajā jautājumā būtu jāņem vērā reģionu iespējas un pieredze. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir pieredze lauksaimniecības produktu sadalei paredzēto svarīgāko infrastruktūru izveidē, augsnes ražīguma izpētē un laukaugu kultivēšanā, ņemot vērā vides apstākļus, kā arī trauslu vietējo ekosistēmu aizsardzībā un plānu izstrādē, lai nodrošinātu iedzīvotāju apgādi ar pārtiku. Tādēļ ir svarīgi, ka ES sadarbības politikā tiek uzsvērta pašvaldību loma.

Briselē, 2011. gada 11. maijā

Reģionu komitejas
priekšsēdētāja
Mercedes BRESSO

Reģionu komitejas atzinums “Eiropas reaģēšanas spēju stiprināšana katastrofu gadījumos”

(2011/C 192/04)

REĢIONU KOMITEJA

- uzsver vietējā un reģionālā līmeņa nozīmi civilās aizsardzības jomā. Vietējās un reģionālās pašvaldības bieži ir pirmās, kas rīkojas, lai likvidētu dabas un cilvēka izraisīto katastrofu sekas, tāpēc tās ir obligāti jāiesaista politikas veidošanā minētajā jomā, īpaši tādēļ, ka daudzās dalībvalstīs vietējā un reģionālā līmeņa iestādēm ir likumdošanas pilnvaras;
- norāda, ka ļoti nozīmīga ir ES apņemšanās atbalstīt dalībvalstu īstenotos pasākumus. Postījumi, kas radušies līdzšinējās dabas un cilvēku izraisītās katastrofās, liecina, ka dalībvalstīs joprojām vajadzīgi zināmi uzlabojumi; arī valstu un reģionu sadarbību varētu vēl vairāk pastiprināt. ES varētu būtiski veicināt vēl lietderīgāku un efektīvāku sadarbību, it īpaši, ja uzlabotu koordināciju;
- atgādina, ka civilā aizsardzība būtībā ir dalībvalstu un reģionālo un vietējo pašvaldību kompetencē un to pilnvaras ir jārespektē;
- norāda, ka katastrofu novēršanas jomā LESD paredz papildu koordinēšanas un atbalsta lomu. Tādēļ Civilās aizsardzības mehānisma ietvaros uzraudzības centriem (MIC) ir koordinējoša loma, jo ES kompetencē nav ne savu vienību izveide, ne arī dalībvalstu nodrošināto vienību un citu resursu pārvaldīšana. Veicot plānošanu un īstenojot pasākumus, allaž īpaši jāievēro prasības, kas dalībvalstīm ļauj nodrošināt subsidiaritātes principa ievērošanu;
- atkārtoti vērš uzmanību uz civilās aizsardzības pamatprincipiem — ES dalībvalstu, reģionu un vietējo pašvaldību solidaritāti, sadarbību, koordināciju un savstarpējo atbalstu — un piekrīt Komisijas paustajam viedoklim: lai sasniegtu mērķi integrēt Eiropas reaģēšanas spējas katastrofu gadījumos, ir jāuzlabo saskaņotība, efektivitāte un atpazīstamība.

Ziņotājs	Norbert KARTMANN kgs (DE/PPE), Hesenes federālās zemes landtāga loceklis
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei "Eiropas reaģēšanas spēju stiprināšana katastrofu gadījumos — civilās aizsardzības un humānās palīdzības nozīme"
	COM(2010) 600 galīgā redakcija

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. atzinīgi vērtē Komisijas ieceri vairāk saskaņot politiku, kas attiecas uz reaģēšanu katastrofu gadījumos, un izstrādāt kopīgu un līdzsvarotu Eiropas Savienības koncepciju civilās aizsardzības jomā, un atzīmē, ka šī iecere atbilst RK jau iepriekš izteiktiem ierosinājumiem ⁽¹⁾;

2. uzsver vietējā un reģionālā līmeņa nozīmi civilās aizsardzības jomā. Vietējās un reģionālās pašvaldības bieži ir pirmās, kas rīkojas, lai likvidētu dabas un cilvēka izraisīto katastrofu sekas, tāpēc tās ir obligāti jāiesaista politikas veidošanā minētajā jomā, īpaši tadē, ka daudzās dalībvalstīs vietējā un reģionālā līmeņa iestādēm ir likumdošanas pilnvaras;

3. norāda, ka, sevišķi ņemot vērā Japānā notikušo katastrofu, liela nozīme ir efektīvai palīdzības sistēmai, kas iedzīvotāju aizsardzības nolūkā ļauj reaģēt īsā laikā. Šādas sistēmas darbība ir iespējama tikai reģionālajā un vietējā līmenī. Komiteja uzsver Reģionu komitejas rezolūcijā "Japānā notikušo dabas katastrofu un kodolkatastrofas sekas: secinājumi Eiropas Savienībai" (CdR 123/2011) minēto prasību, ka jāuzsāk diskusijas par galvenajiem drošības jautājumiem, ņemot vērā atziņas, kas gūtas pēc notikumiem Japānā, un arī jaunākos zinātniskos datus. RK aicina dalībvalstis un reģionus izskatīt un vajadzības gadījumā grozīt savus pašreizējos civilās aizsardzības plānus, pamatojoties uz minētajām atziņām;

4. atzinīgi vērtē Komisijas skaidrojumu, ka Eiropas reaģēšanas spējas katastrofu gadījumos ir jāstiprina, izmantojot iespējas, ko sniedz dalībvalstu nodrošinātās vienības un spēki. RK atbalsta Komisijas stratēģiju — izmantojot pastāvošās struktūras un neradot papildu administratīvo slogu, vēl efektīvāk apvienot resursus un koordinēt to izmantošanu. Uzlabojot koordinēšanu, varētu vēl efektīvāk uzlabot katastrofās cietušo iedzīvotāju stāvokli;

5. uzsver, ka, īstenojot pasākumus civilās aizsardzības jomā, ir jāievēro solidaritātes, subsidiaritātes un piesardzības princips;

6. norāda, ka ļoti nozīmīga ir ES apņemšanās atbalstīt dalībvalstu īstenotos pasākumus. Postījumi, kas radušies līdzšinējās dabas un cilvēku izraisītās katastrofās, liecina, ka dalībvalstīs joprojām vajadzīgi zināmi uzlabojumi; arī valstu un reģionu sadarbību varētu vēl vairāk pastiprināt. ES varētu būtiski veicināt vēl lietderīgāku un efektīvāku sadarbību, it īpaši, ja uzlabotu koordināciju;

7. uzsver, ka minētie jautājumi ir nozīmīgi klimata pārmaiņu dēļ. Dabas katastrofas notiek bieži, un tās ir postošas; īpašus draudus rada plūdi, sausums un meža ugunsgrēki, kā arī sala un sniega radītais kaitējums;

8. norāda arī minētā jautājuma nozīmi saistībā ar citām dabas katastrofām, piemēram, vulkāna izvirdumiem vai zemes-trīcēm. Kā liecina statistikas dati, tās ar dažādiem laika intervāliem Eiropas dienvidos, Turcijā un pat Viduseiropā notiek un notiks arī turpmāk;

9. norāda, ka ar Lisabonas līgumu ir ieviesta solidaritātes klauzula (LESD 222. pants), kurā teikts, ka ES un tās dalībvalstis sniedz savstarpēju atbalstu dabas vai cilvēku izraisītu katastrofu gadījumā ES teritorijā. Turklāt Reģionu komiteja atzinīgi vērtē ES koordinējošās lomas nostiprināšanu atbilstīgi subsidiaritātes principam, kā arī dalībvalstu sadarbības un savstarpējās palīdzības sekmēšanu saskaņā ar LESD 6. panta 2. teikuma f) apakšpunktu un LESD 2. panta piekto daļu, kā arī saskaņā ar LESD 196. pantu;

Nepilnību novērtējums

10. norāda, ka pirms turpmākajiem pasākumiem, kas stiprina reaģēšanas spējas katastrofu un krīžu gadījumos, jāveic pašreizējā stāvokļa strukturēta analīze, novērtējot iespējamās nepilnības, lai varētu izstrādāt īpaši piemērotus risinājumus;

11. uzsver, ka tāpēc ir būtiski apzināt un uzskaitīt dalībvalstīs pieejamos resursus. Pēc tam, līdztekus pasākumiem, ko veic, lai uzlabotu koordinēšanu un pieejamību, pamatojoties uz uzskaites rezultātiem, jānovērtē, vai resursu trūksts, un jānoskaidro, konkrēti kāds ES atbalsts dalībvalstīm ir vajadzīgs, lai to rīcībā būtu vislabākais aprīkojums. Pasākumus drīkst īstenot vienīgi, pamatojoties uz neapstrīdamiem novērtējuma rezultātiem;

⁽¹⁾ CdR 139/2009 fin.

Eiropas reaģēšanas moduļi katastrofu gadījumos

12. atbalsta Komisijas pūliņus paplašināt pašreizējo *ad hoc* palīdzību dalībvalstīm, izstrādājot arī iepriekšējās plānošanas sistēmas;

13. piekrīt Komisijas viedoklim, ka standarta scenāriju izstrāde un dalībvalstu rīcībā esošo resursu apzināšana un plānošana atbilstoši minētajiem scenārijiem, kā arī biežāka treniņu rīkošana ir pasākumi, kas ļautu pašreizējos resursus efektīvāk un lietderīgāk izmantot, pārbaudīt un savlaicīgi papildināt, lai aizsargātu iedzīvotājus. Vērtīgs instruments, lai īstenotu minēto mērķi, var būt arī atbilstoši ārkārtas rīcības plāni;

14. atbalsta Komisijas centienus vēl vairāk uzlabot spējas reaģēt katastrofu gadījumos. To vajadzētu īstenot, plašāk izmantojot Kopienas mehānismu, kas kopumā darbojas veiksmīgi;

Civilās aizsardzības pamatprincipi: solidaritāte, subsidiaritāte un piesardzība

15. pilnībā atbalsta solidaritātes un savstarpējās palīdzības principus, kuru ievērošanu katastrofu apstākļos regulē daudzi starptautiski un divpusēji nolīgumi un kuros ievēro, reģioniem sniedzot savstarpēju palīdzību. Daudzveidīgā reģionu pārrobežu sadarbība liecina, ka tieši reģioni būtiski sekmē savlaicīgas palīdzības sniegšanu, lai likvidētu katastrofu sekas. Šī veiksmīgā sadarbība aptver arī kopīgu mērķi izstrādāt riska kartes, kā arī iespējamā apdraudējuma novērtējumu. Reģioniem minētajā jomā ir ārkārtīgi liela nozīme, jo dabas katastrofas tos ietekmē īpaši smagi, un tādēļ tie ir izveidojuši civilās aizsardzības dienestus un uzkrājuši pieredzi, ko var nodot kaimiņos esošajām trešām valstīm. It sevišķi tālākie reģioni uzkrājuši vērtīgu pieredzi, ko var nodot kaimiņu reģioniem;

16. uzsver, ka dalībvalstis pašas ir atbildīgas par minēto jomu, un norāda uz LESD 196. pantu, kas regulē ES juridisko kompetenci, ko nesēn — 2010. gada 14. decembra secinājumos — uzsvēra arī Vispārējo lietu un ārējo attiecību padome⁽²⁾;

17. atkārto, ka atbalsts jāsniedz arī dabas katastrofu regulāri skartajām dalībvalstīm un reģioniem, lai tie spētu vēl straujāk un efektīvāk rīkoties katastrofas apstākļos;

18. uzskata, ka, palīdzot novērst nepilnības konkrētās jomās, Eiropas Savienības atbalsta pamatā jābūt principam, ka dalībvalstis pašas saskaņā ar ES pieņemtajiem standartiem un prasībām var attīstīt un uzlabot spējas reaģēt katastrofu gadījumos;

(2) Vispārējo lietu un ārējo attiecību padomes secinājumi, 3060. Pieņemti sanāksmē, kas notika 2010. gada 14. decembrī.

19. norāda, ka katastrofu novēršanas jomā LESD paredz papildu koordinēšanas un atbalsta lomu. Tādēļ Civilās aizsardzības mehānisma ietvaros uzraudzības centriem (MIC) ir koordinējoša loma, jo ES kompetencē nav ne savu vienību izveide, ne arī dalībvalstu nodrošināto vienību un citu resursu pārvaldīšana. Veicot plānošanu un īstenojot pasākumus, allaž īpaši jāievēro prasības, kas dalībvalstīm ļauj nodrošināt subsidiaritātes principa ievērošanu;

20. atzīmē, ka reģionālā un vietējā līmeņa vienībām un iestādēm ir būtiska nozīme dalībvalstu civilās aizsardzības sistēmā. Katastrofu sekas visefektīvāk un visstraujāk likvidē valsts, reģionālā un vietējā līmeņa spēki. Lai katastrofu sekas likvidētu strauji un efektīvi un pēc iespējas samazinātu to ietekmi, ir obligāti jāizvērs plaši novēršanas pasākumi. Pieredze reālu katastrofu (mežu ugunsgrēku un plūdu) gadījumos liecina — lai veiksmīgi likvidētu katastrofu sekas, ir svarīgi rīkoties strauji un izlēmīgi;

21. tāpēc uzskata, ka ir būtiski, lai aktīvi sadarbotos tie reģioni un teritorijas, kas pakļauti kopīgiem draudiem. Reģioni ir kompetentās un atbildīgās struktūras, kurām jānodrošina efektīva un lietderīga civilā aizsardzība uz vietas, un tāpēc tie uzsver īpašo apņēmību ievērot starptautiskās solidaritātes principus. Pašlaik jau noslēgtas vairākas pārrobežu vienošanās un palīdzības nolīgumi, kuros reģioni apņēmušies sniegt savstarpēju palīdzību un kuri veido pamatu veiksmīgai sadarbībai. Reģioni jau vairākkārt apliecinājuši, ka tie spēj minētās vienošanās arī īstenot. Nepieciešamība izstrādāt riska karti, kā arī iespējamā apdraudējuma novērtējumu var būt ļoti noderīga no praktiskā viedokļa;

22. norāda, ka efektīvāku visaptverošu civilo aizsardzību uz vietas var nodrošināt, ja iesaistās arī brīvprātīgie palīgi. Brīvprātīgo struktūru stiprināšana būtiski palīdz uzlabot reģionu reaģēšanas spējas katastrofu gadījumos. RK aicina Komisiju turpmāk vairāk atbalstīt brīvprātīgo civilās aizsardzības struktūru veidošanu un pilnveidošanu reģionos, kuros tas ir vajadzīgs. Jāizmanto Eiropas Brīvprātīgā darba gada sniegtās iespējas, lai atbalstītu dalībvalstu centienus veidot atbilstošas struktūras;

23. uzsver: tā kā klimata pārmaiņu dēļ palielinās dabas katastrofu draudi, īpaša nozīme ir ar profilaksi saistītajiem jautājumiem. Tāpēc Eiropas Savienībai ir aktīvāk jārikojas minētajā jomā un īpaši jāpalīdz reģioniem īstenot pasākumus, kas vajadzīgi, lai nepieļautu katastrofas vai pēc iespējas mazinātu to ietekmi. Pieredze, kas gūta Dienvideiropas valstīs, kur notiek postoši mežu ugunsgrēki, liecina, ka profilakses pasākumi var būt ārkārtīgi veiksmīgi un tiem ir liela nozīme;

Humānās palīdzības pamatprincipi

24. pamatojoties uz reģionu (pušu) organizatoriskajiem un juridiskajiem nolīgumiem, aicina izmantot sinerģijas efektu, kas veidosies, ja izdosies īstenot ieceri uzlabot Uzraudzības un informācijas centra (MIC) darbību, lai tas efektīvāk koordinētu civilās aizsardzības un humānās palīdzības operācijas. Tomēr jāraugās, lai saglabātu abu minēto jomu juridiskās un strukturālās atšķirības;

25. atbalsta centienus humānās palīdzības pasākumus vairāk saskaņot ar starptautisko, valsts līmeņa un nevalstisko palīdzības organizāciju darbību. Pastiprinot sadarbību, un, pateicoties iespējām izmantot atsevišķu pušu (reģionu) elektroniskās datubāzes, nevajadzētu veidot struktūras, kuru pienākumi dublējas. Tas īpaši attiecas uz ES novietņu izveidi, lai izvietotu katastrofu seku likvidēšanas līdzekļus. Tieši praktiskās palīdzības jomā ir jācenšas radīt sinerģiju starp dalībvalstu sniegto palīdzību un ES finansēto humāno palīdzību, cenšoties saskaņot rīcību ar pārējām iesaistītajām pusēm, jo īpaši reģioniem, tādējādi palielinot arī šāda atbalsta efektivitāti;

26. atgādina, ka daži reģioni, piemēram, tālākie reģioni, sava ģeostratēģiskā stāvokļa dēļ kļūst par Eiropas galvenajiem ārkārtas humānās palīdzības pasākumu dalībniekiem ārpus ES, kā to apliecina nesens sniegtā atbalsta pasākumi, piemēram, pēc zemestrīces Haiti;

27. uzskata, ka turpmāk ļoti svarīgs uzdevums ir palielināt izpratni par pasākumiem, kas saistīti ar reaģēšanu katastrofu gadījumos un humāno palīdzību. Tas palīdzēs ne vien informēt iedzīvotājus par ES reaģēšanu katastrofu gadījumos un stiprināt Kopienas politisko tēlu, lai to uzskatītu par atbildīgu un uzticamu starptautisko partneri, bet arī sniegs papildu motivāciju daudziem palīgiem, bez kuru iesaistīšanās minētās operācijas vispār nevarētu īstenot. Lai palielinātu informētību, ir svarīgi izstrādāt kopīgu komunikācijas stratēģiju, kurā tiktu izmantotas IT ierīces un tīmekļa vietnes (datubāzes par pieejamajiem palīgspēkiem un līdzekļiem). Komunikācijas stratēģijai ir jābūt vērstai arī uz esošo mehānismu un palīdzības struktūru efektivitātes atspoguļošanu;

28. norāda, ka pēdējā laika starptautiskajās katastrofu seku novēršanas operācijās apstiprinājies — lai palīdzība būtu efektīva, būtisks faktors ir savlaicīga un birokrātijas neapgrūtināta piekļuve transporta līdzekļiem. RK tāpēc atzinīgi vērtē priekšlikumu palielināt līdzfinansējumu transporta izdevumu segšanai, lai uzlabotu starptautiskās palīdzības operācijas. Vajadzētu arī apsvērt, kā labāk sagatavot un nodrošināt attiecīgos transporta līdzekļus. Jārada iespēja strauji un bez liekas birokrātijas sniegt palīdzību skartajiem reģioniem, lai palīdzības sniedzējiem nebūtu jāsedz vēl arī transporta izmaksas. Jāizvirza mērķis iespēju robežās atbrīvot vajadzīgo līdzekļu nodrošinātājus no transporta izmaksām;

29. ierosina arī turpmāk veicināt un atbalstīt reģionu pašreizējo sekmīgo sadarbību, īstenojot dalībvalstu līmeņa profilakses pasākumus; norāda, ka *Interreg* iniciatīva tieši pārrobežu aspektā ir bijusi ļoti efektīva, pateicoties apmaiņai ar pārbaudītu praksi dabas katastrofu novēršanas jomā. Eiropas teritoriālās sadarbības grupu (ETSG) izveide var tālāk uzlabot katastrofu novēršanas pasākumu īstenošanu kopīgu datu bāzu, treniņu, riska novērtēšanas un agrīnās brīdināšanas sistēmu jomā, kā arī tehnoloģiju nodošanu un ekspertu apmaiņu;

30. atzinīgi vērtē Komisijas ierosmi pieejamos līdzekļus izmantot pēc iespējas efektīvāk, neradot papildu finansiālo un birokrātisko slogu. Tas ir īpaši svarīgi vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kurām gan ir plašas zināšanas par katastrofu novēršanu un reaģēšanu uz tām, bet kuru finanšu līdzekļi ir ierobežoti. Visvairāk tas attiecas uz humānās palīdzības operācijām, kuru īstenošana nav vietējo un reģionālo pašvaldību pamatuzdevums, tāpēc tām nav īpaši minētajam nolūkam paredzētu līdzekļu;

Uzraudzības un informācijas centra darbība un tās stiprināšana

31. atzinīgi vērtē plānoto Uzraudzības un informācijas centra darbības pastiprināšanu, lai tas varētu efektīvāk koordinēt katastrofu seku likvidēšanas operācijas Kopienas teritorijā un humānās palīdzības operācijas ārpus ES, īpaši dabas katastrofu visvairāk apdraudētajās valstīs, kurās ir viszemākie tā dēvētie "cilvēces attīstības rādītāji", ko izstrādājusi Apvienoto Nāciju Organizācija. Tomēr jāpatur prātā, ka centrs nepārņems arī operatīvos uzdevumus. Arī turpmāk atbildība par operatīvo darbību ir jāatstāj palīdzības sniedzēju ziņā, jo tieši viņi to spēj īstenot visefektīvāk;

Nobeiguma piezīmes

32. atkārtoti vērš uzmanību uz civilās aizsardzības pamatprincipiem — ES dalībvalstu, reģionu un vietējo pašvaldību solidaritāti, sadarbību, koordināciju un savstarpējo atbalstu⁽³⁾ — un piekrīt Komisijas paustajam viedoklim: lai sasniegtu mērķi integrēt Eiropas reaģēšanas spējas katastrofu gadījumos, ir jāuzlabo saskaņotība, efektivitāte un atpazīstamība;

33. atgādina, ka civilā aizsardzība būtībā ir dalībvalstu un reģionālo un vietējo pašvaldību kompetencē un to pilnvaras ir jārespektē;

34. tāpēc atzinīgi vērtē to, ka Komisija rīkojas atbilstoši ES kompetencei, ko nosaka LESD 6. panta 2. teikuma f) apakšpunkts, LESD 2. panta piektā daļa un LESD 196. pants, un neizvirza prasību veidot Eiropas civilās aizsardzības spēkus;

⁽³⁾ Sk. *CdR 116/2006 fin.*

35. atbalsta Komisijas centienus izstrādāt vispārēju Kopienas koncepciju, lai nodrošinātu, ka noteikumi par katastrofu novēršanu, reaģēšanu katastrofu gadījumos un katastrofu seku pārvarēšanu atbilst Līgumiem.

Briselē, 2011. gada 11. maijā

*Reģionu komitejas
priekšsēdētāja*
Mercedes BRESSO

Reģionu komitejas atzinums “KLP 2020. gada perspektīvā: kā risināt nākotnē paredzamās ar pārtiku, dabas resursiem un teritoriālajiem aspektiem saistītās problēmas”

(2011/C 192/05)

REĢIONU KOMITEJA

- uzsver, ka tiešie maksājumi jā saglabā kā pamats, lai stabilizētu lauksaimnieku ienākumus, atlīdzinot par sabiedrisko labumu nodrošināšanu un kompensējot ar ES augsto ražošanas standartu ievērošanu saistītos pūliņus, un vienmēr jāvelta uzmanība, lai atsaiste neizraisītu ražošanas izzušanu rajonos, kur ir nelabvēlīgi dabas apstākļi;
- uzsver, ka KLP un kohēzijas politika nav aplūkojamas atrauti viena no otras. Šo politiku teritoriālie mērķi ir labāk nekā līdz šim jākoordinē, galvenokārt ES līmenī;
- atkārtoti pauž atbalstu priekšlikumam izveidot kopēju stratēģisku satvaru struktūrfondiem un citiem teritoriālās attīstības fondiem, piemēram, ELFLA un EZF;
- pauž bažas par Eiropas Komisijas sākotnējām politikas nostādnēm jautājumā par lauksaimniecības tirgu regulēšanu pēc 2013. gada un uzskata, ka kopējās lauksaimniecības politikas nākotne nav iedomājama bez publisko iestāžu veikta tirgus regulējuma, lai cīnītos pret kursa svārstībām un nodrošinātu cenu stabilitāti ražotājiem un patērētājiem;
- uzsver, ka turpmāko KLP nevar aplūkot atrauti no Eiropas tirdzniecības politikas nākotnes. Ja ES vēlas sekmēt pasaules nodrošinātību ar pārtiku, Eiropas Savienībai un starptautiskajai tirdzniecības politikai (arī Pasaules tirdzniecības organizācijā) jā rūpējas par to, lai lauksaimniekiem Eiropas Savienībā nodrošinātu godīgas konkurences apstākļus;
- norāda, ka, sadalot pienākumus turpmākās kohēzijas un lauksaimniecības politikas veidošanā, svarīgi ir ievērot subsidiaritātes principu. Neapšaubot Kopienas pieeju šajās politikas jomās un kopējas politikas pievienoto vērtību, vietējās un reģionālās pašvaldības būtu vairāk nekā līdz šim jāiesaista lēmumu pieņemšanā par to, kādiem būt turpmākās KLP jaunajiem pilāriem. Noteikti ir jāizveido daudzlīmeņu pārvaldības sistēma (ES dalībvalstis, reģioni un pašvaldības), lai KLP jomā īstenotu Kopienas pieeju, stiprinātu vietējo atbildību un sekmētu sabiedrības atbalstu;
- uzsver, ka kopējās lauksaimniecības politikas mērķus var sasniegt tikai tad, ja arī pēc 2014. gada tiek nodrošināts pietiekams finansējums.

Ziņotājs	Luis DURNWALDER kgs (IT/PPE), Bolcāno autonomās provinces vadītājs
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "KLP 2020. gada perspektīvā: Kā risināt nākotnē paredzamās ar pārtiku, dabas resursiem un teritoriālajiem aspektiem saistītās problēmas"
	COM(2010) 672 galīgā redakcija

I. VISPĀRĪGAS PIEZĪMES

REĢIONU KOMITEJA

norāda:

1. Lauksaimniecībai ir ļoti liela nozīme Eiropas lauku attīstībā, jo minētajā nozarē ir nodarbināti gandrīz 30 miljoni cilvēku. Lauku apvidi aizņem 90 % Eiropas Savienības teritorijas, un 60 % Eiropas iedzīvotāju dzīvo lauku rajonos.

2. Lauksaimniecība dod iespēju Eiropas iedzīvotājus nodrošināt ar pārtiku, tā ir saimnieciskās darbības un nodarbinātības pamats, tā rada arī kvalitatīvi augstvērtīgu vidi, ietekmē attiecīgā reģiona hidroģeoloģisko struktūru, saglabā kultūras ainavas un tradīcijas. Bez lauksaimniecības nav iedomājama daudzfunkcionāla un ilgtspējīga lauku attīstība Eiropā.

3. Tāpēc kopējā lauksaimniecība politika (KLP) kopš Eiropas Ekonomikas kopienas nodibināšanas ir viena no tās politikas pamatjombām. KLP ir pierādījusi, ka Kopienas politika var sniegt ievērojamu pievienoto vērtību Eiropas sabiedrībai, un stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanu var sekmēt, noslēdzot teritoriālos paktus.

4. KLP bija un ir veiksmīga arī tāpēc, ka vairāku gadu desmitu ilgajā pastāvēšanas laikā tā arvien ir spējusi atrisināt problēmas un pielāgoties jauniem apstākļiem Eiropā un visā pasaulē.

5. Ekonomiskie apstākļi, cenu svārstības, lauksaimnieku ienākumu samazināšanās, pasaulē pieaugošais pieprasījums pēc pārtikas un lauksaimniecības izejvielām, atziņa, ka jāizmanto ražošanas metodes, kas ir ilgtspējīgas un mazāk kaitē videi (jo īpaši, lielāki pūliņi, lai aizsargātu klimatu un ierobežotu klimata pārmaiņu negatīvo ietekmi uz lauksaimniecību), dzīvnieku labturības uzlabošana un patērētāju labāka aizsardzība gan pārtikas nodrošinājuma, gan lauksaimniecības produktu nodrošinājuma ziņā — tie ir iemesli, kāpēc pašlaik ir jādomā, kādai jābūt KLP pēc 2013. gada.

6. Reģionu komiteja jau 85. plenārajā sesijā 2010. gada 9. un 10. jūnijā pieņēma pašiniciatīvas atzinumu par KLP perspektīvām pēc 2013. gada (CdR 127/2010), kurā tā pauda viedokli, ka kopējai lauksaimniecības politikai

— arī turpmāk jābūt kopējai politikai;

— jānodrošina Eiropas iedzīvotāju neatkarība pārtikas apgādes jomā un nodrošinātība ar pārtiku;

— jāgarantē lauksaimnieku ienākumu stabilitāte;

— jāveicina visa veida produktu ražošana, lauksaimniecībā lietoto ražošanas metožu maiņa, nodarbinātība un ilgtspējīga zemes platību izmantošana;

— jāveicina videi nekaitīga un resursu izmantošanas ziņā efektīva ražošana;

— jāņem vērā nelabvēlīgie dabas un ģeogrāfiskie apstākļi (kalni, salas, mazapdzīvoti reģioni, attālākie reģioni);

— jākoncentrējas uz lauksaimniecību un pārtikas ražošanu;

— jāsekmē noteiktu īstenošanas un administratīvo procedūru pilnveidošana un vienkāršošana KLP pirmajā un otrajā pilārā, šajā darbā aizvien vairāk iesaistot vietējās un reģionālās pašvaldības;

— jābūt nodrošinātam nākotnes uzdevumiem un risināmajām problēmām atbilstošam finansējumam.

7. Reģionu komiteja 2011. gada 27. janvārī pieņēma perspektīvas atzinumu "Vietējā lauksaimniecība un pārtikas ražošana", kurā uzsvēra Eiropas daudzveidīgās lauksaimniecības nozīmi un pievienoto vērtību, ko ekoloģisko, sociālo un ekonomisko vajadzību nodrošināšanai sniedz produktu tirdzniecība vietējā līmenī.

8. Reģionu komiteja, turpinot darbu saistībā ar kopējās lauksaimniecības politikas reformu un atsaucoties uz Komisijas 2010. gada novembra paziņojumu, pauž gandarījumu par to, ka Komisija minētajā paziņojumā ir iekļāvusi daudzus no iepriekš minētajā Reģionu komitejas atzinumā izteiktajiem ieteikumiem, un uzsver, ka tie joprojām ir aktuāli un tos jāņem vērā, īstenojot reformu.

9. Komiteja uzsver KLP un jo īpaši KLP otrā pīlāra nozīmi Eiropas lauku reģionu vispārējās attīstības veicināšanā. KLP ir daudz kopīgu saikņu ar kohēzijas politiku, un tāpēc šīs politikas jomas, kaut gan tās ir patstāvīgas un katra par sevi vajadzīgas, nav aplūkojamas atrauti viena no otras. Šo politiku teritoriālie mērķi ir labāk nekā līdz šim jākoordinē, galvenokārt ES līmenī. Komiteja uzsver, ka pietiekami finanšu līdzekļi jānodrošina otrā pīlāra III prioritātei, lai veicinātu dzīves līmeņa paaugstināšanos un lauku ekonomikas diversifikāciju.

10. Reģionu komiteja uzsver, ka, sadalot pienākumus turpmākās kohēzijas un lauksaimniecības politikas veidošanā, svarīgi ir ievērot subsidiaritātes principu. Neapšaubot Kopienas pieeju šajās politikas jomās un kopējas politikas pievienoto vērtību, vietējās un reģionālās pašvaldības būtu vairāk nekā līdz šim jāiesaista lēmumu pieņemšanā par to, kādiem būt turpmākās KLP jaunažiem pīlāriem. Noteikti ir jāizveido daudzlīmeņu pārvaldības sistēma (ES dalībvalstis, reģioni un pašvaldības), lai KLP jomā īstenotu Kopienas pieeju, stiprinātu vietējo atbildību un sekmētu sabiedrības atbalstu. Tajā pat laikā nav pieļaujams, ka subsidiaritātes principa ievērošanas dēļ rodas pārāk daudzi plānošanas līmeņi, kas savukārt radītu nesamērīgu administratīvo slogu.

Ar KLP saistītie uzdevumi

RK atzīmē:

11. Pieprasījums pēc pārtikas pieaug visā pasaulē. Tas ir saistīts ar gaidāmo pasaules iedzīvotāju skaita pieaugumu un pirktspējas palielināšanos, kā arī ar šo faktoru radītajām izmaiņām uzturā daudzās jaunattīstības valstīs. KLP, kuras galvenais uzdevums ir nodrošināt Eiropas iedzīvotājus ar pārtiku un veicināt pārtikas piedāvājuma līdzsvarotību, var sniegt savu ieguldījumu un tai jāsniedz savs ieguldījums šī pasaulē pieaugošā pieprasījuma apmierināšanā. Turklāt lauksaimniecība sniedz arī nozīmīgu sabiedrisku labumu, proti, tā nodrošina energoapgādi un atjaunīgās izejvielas, kas tieši nekonkurē ar pārtikas produktiem, un saglabā lauku rajonu dzīvotspēju.

12. Turpmāko KLP tāpēc nevar aplūkot atrauti no Eiropas tirdzniecības politikas nākotnes. Ja ES vēlas sekmēt pasaules nodrošinātību ar pārtiku, Eiropas Savienībai un starptautiskajai tirdzniecības politikai (arī Pasaules tirdzniecības organizācijā) jā rūpējas par to, lai lauksaimniekiem Eiropas Savienībā nodrošinātu godīgas konkurences apstākļus. Ja lauksaimniekiem ir jāpilda prasības, kas ir stingrākas nekā starptautiskie standarti un var radīt papildu izmaksas, vienojoties par importa noteikumiem starptautiskos tirdzniecības nolīgumos, šīs papildu izmaksas ir jāņem vērā.

13. Lauksaimnieciskā darbība ir īpaši saistīta ar vidi. Tāpēc dabas resursu ilgtspējīga izmantošana pamatoti rūp ne tikai sabiedrībai, bet tā arī noteikti atbilst pašu lauksaimnieku interesēm un ir svarīga, lai saglabātu lauksaimnieciskās ražošanas potenciālu. Tāpēc lauksaimniecībai jāsekmē tādu problēmu risināšana kā klimata pārmaiņas, augsnes auglības zudums, ūdens trūkums un piesārņojums, biotopu un bioloģiskās daudzveidības samazināšanās un KLP ir jāpalīdz rast risinājumus šīm problēmām, ar kurām būs jāsaskaras.

14. Īpaši jāuzsver lauksaimniecības nozīme klimata pārmaiņu ierobežošanā. Lauksaimnieki jau ir veltījuši daudz pūļu, lai ievērojami samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas. Tomēr vēl daudz jādara un jāizstrādā pielāgošanās stratēģijas, lai lauksaimniecība arī turpmāk varētu pildīt minētās funkcijas. Jāuzsver arī to, ka augsnei ir liela nozīme CO₂ piesaistīšanā, kas vienlaikus ļauj uzlabot tās produktivitāti, pateicoties lielākam organisko vielu daudzumam tajā, kā arī kokaugu spēja piesaistīt oglekli. Lauksaimniecība ir viena no nozarēm, kurai ir izšķirīga nozīme minētās problēmas risināšanā. Tai ir liela nozīme ilgtspējīgā energoapgādē un mazāk kaitīgu ķīmisko vielu izmantošanā, kuru pamatā ir atjaunīgas izejvielas. Īpaša nozīme ir arī reģionālajām un vietējām pašvaldībām, kas atbalsta novatoriskus — arī ar biomasas izmantošanu saistītus — risinājumus enerģētikas jomā. Svarīgākais ilgtspējīgi ražotas enerģijas avots ir koksne. Tāpēc turpmāk, veicinot lauku attīstību, ir jāstiprina gan mežsaimniecība reģionos, kuros mežiem ir ievērojama nozīme risku mazināšanā, erozijas ierobežošanā un tūrisma veicināšanā, gan jāveicina to atkritumu izmantošana, kas rodas, atzarojot kokaugus.

15. Reģionu komiteja atbalsta Komisijas viedokli, ka arī turpmāk jāveido lauksaimniecības politika, kas balstīta uz diviem savstarpēji saskaņotiem pīlāriem, saglabājot šo pīlāru līdzšinējo struktūru. Komiteja tomēr uzsver, ka ir svarīgi skaidrāk nodalīt abu pīlāru mērķus.

16. Tiešie maksājumi no pirmā pīlāra nodrošina lauksaimnieku ienākumus, atlīdzību zemniekiem par tādiem sabiedriskajiem labumiem kā ainavu aizsardzība, vides aizsardzība un pārtikas nekaitīgums, no kuriem Eiropas iedzīvotāji vairs negrib atteikties, un ar to palīdzību iespējams kompensēt ES paaugstināto standartu radītās grūtības konkurēt pasaules tirgū un radīt nodrošinājumu pret tirgus svārstībām.

17. Otrais pīlārs veicina lauku rajonu attīstību. Tāpēc tam jābūt pielāgotam reģionu individuālajām vajadzībām, un tā veidošanā jāiesaista reģionālās un vietējās pašvaldības, jo tās, piešķirot līdzfinansējumu, arī ir atbildīgas par otrā pīlāra pasākumu īstenošanu.

18. Reģionu komiteja uzsver, ka kopējās lauksaimniecības politikas mērķus var sasniegt tikai tad, ja arī pēc 2014. gada tiek nodrošināts pietiekams finansējums.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

Tiešie maksājumi

19. uzsver, ka tiešie maksājumi jāsauglabā kā pamats, lai stabilizētu lauksaimnieku ienākumus, atļūdzinot par sabiedrisko labumu nodrošināšanu un kompensējot ar ES augsto ražošanas standartu ievērošanu saistītos pūlīpus, un vienmēr jāvelta uzmanība, lai atsaiste neizraisītu ražošanas izzušanu rajonos, kur ir nelabvēlīgi dabas apstākļi;

20. atbalsta prasību, ka turpmāk tiešie maksājumi jāsadala taisnīgāk, jo pašreizējā tiešo maksājumu sistēma, kas ir balstīta uz iepriekš saražotā apjomu, kropļo konkurenci iekšējo konkurenci Eiropas Savienībā, un tāpēc to jāaizvieto ar tādu sistēmu, kurā visi Eiropas Savienībā pastāvošie lauksaimniecības veidi tiktu uzskatīti par vienlīdzīgiem;

21. uzskata, ka Eiropā jāturpina izlūdzināt vienotos maksājumus, lai izvairītos no tirgus nelūdzsvarotības Eiropas Savienībā; tomēr uzsver, ka, piešķīrot finansējumu dalībvalstīm, jāņem vērā abi pīlāri;

22. rosina arī turpmāk izmantot atsaistīto lauksaimniecības maksājumu modeli un atbalsta Komisijas priekšlikumus pēc iespējas ātrāk atcelt vēsturiskos un vienotos maksājumus noteiktām saimniecībām. Tāpēc Komiteja atbalsta pāreju uz reģionālajiem maksājumiem;

23. uzsver, ka šīs pakāpeniskās pārejas gaitā jāsamazina lauksaimniecības maksājumu nevienlūdzīga sadale dalībvalstīs, ko ir radījis vēsturiskās sadales modelis, jo tas ir pretrunā atsaistīšanas principam un ir izraisījis un turpina radīt nepieņemamu tirgus nelūdzsvarotību dalībvalstīs, taču norāda, ka jānosaka pārejas periods, lai saimniecības varētu pielāgoties jaunajai maksājumu kārtībai;

24. atbalsta Komisijas priekšlikumu noteikt vienoto maksājumu "griestus"; uzsver, ka, tā rīkojoties, jāņem vērā dažādie saimniecību un lauksaimnieku apvienību veidi un saimniecības ieguldījums nodarbinātības jomā, kā arī dalībnieku skaits juridiskas personas gadījumā, un ka nedrīkst kavēt Eiropas Savienības lauksaimniecības strukturālo modernizāciju, kas pašreizējos apstākļos nav atliekama;

25. norāda uz Komisijas viedokli, ka arī turpmāk saistītais atbalsts jāparedz rajoniem, kas saskaras ar īpašām problēmām, un lauksaimniecības veidiem, kuri šajos rajonos ir īpaši svarīgi,

lai tur nodrošinātu lauksaimniecības dzīvotspēju. Šajā sakarā jānorāda, cik svarīga nozīme ir ganību lopiem kalnainajos apgabalos, un arktiskos, salu un mazapdzīvotos apgabalos, kuros klimata vai sarežģīta reljefa dēļ ir vajadzīgs īpašs atbalsts, īpaši piensaimniecības nozares saglabāšanai šajos apgabalos pēc piena kvotu sistēmas termiņa izbeigšanās. Bez funkcionējošas piensaimniecības nozares lauksaimniecības platību, īpaši pļavu un ganību saglabāšana kalnu apgabalos un kalnainos apgabalos un Vidusjūras mežaines ganību saglabāšana nav iespējama. Arī olīvkoku audzes ar zemu ražīguma līmeni ir ļoti svarīgas kalnainajos apgabalos un citos apgabalos, kurus ietekmē klimatiskie apstākļi. Turklāt, lai atsevišķos reģionos saglabātu Eiropas ganību platību ekosistēmas un lauksaimniecisko darbību, ir svarīgi saglabāt liellopu/jaunlopu, aitas un kazas gaļas ražošanu. Ja šīs zemes platības vairs neizmanto lauksaimniecībā, izzudīs arī šo apvidu vienreizējā kultūras ainava. Piepilsētu teritoriju mazauglīgo zemi izmanto arī liellopu audzēšanai. Tas ir būtiski, lai saglabātu neizmantotas teritorijas (piemēram, palienes), vienlaikus tomēr gūstot zināmu ekonomisku labumu. Bez saistītiem maksājumiem šī nozare nebūtu dzīvotspējīga un vairs nespētu pildīt minētās funkcijas;

26. PTO atļautie saistītie maksājumi ir jāizmanto pilnībā;

27. atbalsta Komisijas ieteikumu palielināt vienotos maksājumus mazāk labvēlīgos apgabalos, lai kompensētu ražošanas augstākās izmaksas un veicinātu lauksaimniecisko darbību visā Eiropas teritorijā; uzsver, ka šāda palielināšana, lai nodrošinātu taisnīgus ienākumus lauksaimniekiem visos Eiropas reģionos, ir pamatota un vajadzīga;

28. uzsver, ka jauno vides problēmu risināšanā aktīvi jāiesaistās ne tikai KLP un lauksaimniekiem, kuriem turklāt netiek palīlīnāts šim mērķim paredzēto lūdzekļu apjoms;

29. uzsver, ka, īstenojot otrajā pīlārā paredzētās agrovides programmas, jāmēģina panākt, ka lauksaimniecība nodara mazāku kaitējumu videi. Šajā sakarā jānorāda, ka dažas dalībvalstis izmanto mazāk nekā 10 % no otrajam pīlāram atvēlētā kopējā budžeta un piedāvā lauksaimniekiem ļoti maz agrovides programmu. Tāpēc Komiteja ierosina, ka turpmāk jāparedz, ka visām dalībvalstīm vismaz 10 % no otrā pīlāra budžeta obligāti jāizmanto agrovides programmām, un to var panākt, nosakot samazinātu lūdzfinansējumu vismaz 10 % apmērā;

30. uzskata, ka, īstenojot kopējo lauksaimniecības politiku, vairāk jāatbalsta bioloģiskā lauksaimniecība un integrēta lauksaimniecība, jo tās ir ilgtspējīgas attīstības politikas sastāvdaļa;

31. uzskata, ka steidzami ir jāplāno jaunajiem lauksaimniekiem paredzēti papildu pasākumi, jo ekonomiski aktīvie lauksaimnieki Eiropas Savienībā strauji noveco. Līdzšinējais atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem, ko sniedz no otrā pīlāra, ir izrādījies nepietiekams, lai apturētu aktīvo lauksaimnieku vidējā vecuma pieaugumu. Patlaban Eiropas Savienībā tikai 7 % lauksaimnieku ir jaunāki par 35 gadiem, bet viena trešdaļa — vecāki par 65 gadiem. Tāpēc būtu jāizvērtē, vai ir iespējams palielināt no pirmā pīlāra veiktos tiešos maksājumus jaunajiem lauksaimniekiem, lai nodrošinātu papildu stimulu jauniešiem darboties lauksaimniecības jomā;

32. norāda, ka nepieciešami atbilstoši sabiedriskie pakalpojumi, lai palīdzētu jaunākajām paaudzēm dibināt saimniecības lauku reģionos. Radot viņiem stimulus iegādāties novatoriskas un videi draudzīgas ražošanas sistēmas un radot jaunas alternatīvas ekonomiskās iespējas, laukos varētu saglabāt lauksaimniecisko ražošanu;

33. atbalsta Komisijas priekšlikumu ieviest vienkāršotus un īpašus atbalsta noteikumus attiecībā uz mazajiem lauksaimniekiem, lai saglabātu mazās zemnieku saimniecības, atļaujot sniegt tām papildu atbalstu, jo īpaši mazāk labvēlīgos apgabalos, un mazināt nevajadzīgu birokrātijas slogu; uzsver, ka 82 % lauksaimnieku Eiropā saņem atbalstu, kas ir mazāks nekā 5 000 *euro*, un tāpēc birokrātijas mazināšana mazajiem zemniekiem būtu ievērojams atvieglojums un sekmētu lauksaimnieku atbalstu KLP;

34. uzsver, ka savstarpējas atbilstības sistēma un integrētās administrācijas un kontroles sistēma (IAKS) ir jāvienkāršo, nemazinot tās darbības efektivitāti. Galvenie pasākumi būtu ieviest pamatkritērijus visā ES, kas attiecināmi uz savstarpējas atbilstības pārbaudēm uz vietas, un uz pusi samazināt ar savstarpēju atbilstību un IAKS saistīto pārbaudžu skaitu, lai vienādotu prasības un uzraudzību dažādos ES reģionos, ja dalībvalstis varēs pierādīt, ka ir izveidojušas efektīvas sistēmas un piemēro pielaides robežvērtības, kuras var lietot praksē;

35. piekrīt Komisijai, ka tiešais atbalsts jāpiešķir tikai aktīvajiem lauksaimniekiem, taču atzīmē, ka nedrīkst radīt neizdevīgāku stāvokli tiem, kuriem lauksaimniecība ir blakus nodarbošanās un kuriem, jo īpaši mazāk attīstītos reģionos, ir svarīga nozīme, lai saglabātu lauksaimniecības nozari; aicina Komisiju sniegt pamatdefinīcijas jēdzieniem "aktīvs lauksaimnieks" un "lauksaimniecības zeme" tā, lai tos varētu papildināt dalībvalstu un reģionālajā līmenī;

36. uzskata, ka nozarēs, kurām līdz šim ir bijis savs tirgus regulējums un tādējādi atsaistīto vienoto maksājumu sistēma nav piemērota vai ir piemērota tikai daļēji, piemēram, augļkopības, dārzenkopības, vīnkopības vai cukura nozarē, šis īpašais tirgus regulējums būtu jā saglabā;

Tirgus pasākumi

37. pauz bažas par Eiropas Komisijas sākotnējām politikas pamatnostādnēm jautājumā par lauksaimniecības tirgu regulēšanu pēc 2013. gada un uzskata, ka kopējās lauksaimniecības politikas nākotne nav iedomājama bez publisko iestāžu veikta tirgus regulējuma, lai cīnītos pret kursa svārstībām un nodrošinātu cenu stabilitāti ražotājiem un patērētājiem;

38. norāda, ka Kopienas priekšrokas princips arī turpmāk uzskatāms par svarīgu KLP principu, kurš būtiski palīdz nodrošināt Eiropas suverenitāti pārtikas apgādes jomā;

39. uzskata, ka pārējie tirgus instrumenti, piemēram, intervences, privātā un publiskā uzglabāšana un ierobežotas eksporta subsīdijas "jūtīgiem" produktiem, ir pierādījuši savu lietderību un tāpēc, paredzot atbilstošu budžeta pozīciju, ir saglabājami kā drošības tīkls;

40. norāda, ka atsaistīšanas ietekmē Eiropas lauksaimniecība vairāk orientējas uz tirgu, taču vienlaikus ir ievērojami palielinājušās cenu svārstības, kas apdraud uzņēmumu eksistenci;

41. norāda, ka tirgus instrumentiem jābūt izstrādātiem tā, lai nodrošinātu piegādes lauksaimniecības tirgos, aizsargātu lauksaimniekus no pēkšņām cenu svārstībām un ienākumu nestabilitātes, kā arī ierobežotu to cenu nepastāvību, kuras patērētāji maksā par pārtikas precēm;

42. uzskata, ka minētie instrumenti noteikti ir jāpilnveido. Būtu arī jāapsver iespēja paplašināt to produktu sarakstu, kuriem tiek nodrošināta pagaidu uzglabāšana, pagarinot intervences periodu un ieviešot pasākumus saistībā ar ražošanas pārtraukšanu uz laiku. Ir svarīgi arī veikt atbilstošus pasākumus, lai novērstu ļaunprātīgu rīcību tirdzniecībā ar lauksaimniecības izejvielām, vienlaikus nodrošinot, lai minētie pasākumi neietekmētu tirgus darbību. Visu iepriekš minēto pasākumu mērķis ir novērst lauksaimniecības un veselības krīžu radīto nestabilitāti tirgos;

43. norāda, ka lauksaimnieku dalība pievienotās vērtības radīšanā visā pārtikas ķēdē nepārtraukti samazinās un ir jāizstrādā tirgus instrumenti, lai varētu šo attīstības tendenci apturēt; šajā sakarā aicina Komisiju izstrādāt pamatnoteikumus attiecībā uz ražotāju apvienībām un starpnozaru organizācijām un tādējādi stiprināt lauksaimnieku pozīcijas pārtikas ķēdē. Turklāt, lai mazinātu ar piena kvotu sistēmas atcelšanu saistītās sekas un novērstu ražošanas pārvietošanu uz citām vietām, īpaši atbalstāma būtu piena ražotāju apvienošanās un kopīga tirgdarbība rajonos, kur ir nelabvēlīgi dabas apstākļi, un citos rajonos ar nestabilām ražošanas struktūrām vai sistēmām;

44. rosina Eiropas Komisiju izpētīt mazumtirdzniecības uzņēmumu, kas nodarbojas ar starpniecību, ietekmi uz pārtikas ražotājiem, izplatītājiem, piegādātājiem, patērētājiem un vidi kopumā.

45. uzskata, ka jāpārskata Kopienas konkurences noteikumi, lai pārtikas ķēdē panāktu patiesu līdzsvaru;

46. uzskata, ka līdztekus publiskajiem tirgus pārvaldības mehānismiem jāizvērs savstarpējas apdrošināšanas sistēmas, piemēram, daudzrisku apdrošināšana, un ka šajā sakarā jāļauj dalībvalstīm atbalstīt lauksaimnieku apvienošanu un sadarbību, lai tie varētu sniegt savstarpēju atbalstu, vai sadarbību ar citiem pārtikas ķēdes posmiem, kas ļautu mazināt birokrātiju;

47. uzsver, ka ES pēdējo gadu laikā ir vēltījusi lielas pūles, lai pakāpeniski atceltu eksporta subsīdijas; tomēr norāda, ka galīgā atteikšanās no šī tirgus instrumenta ir atkarīga no trešo valstu gatavības PTO ietvaros atteikties no šī instrumenta starptautiskajā tirdzniecībā; šādā gadījumā būtu nepieciešami PTO noteikumiem atbilstoši eksporta atbalsta instrumenti;

48. rosina Komisiju rūpīgi izpētīt ietekmi, ko radīs pašreizējās kvotu sistēmas atcelšana, un izstrādāt pasākumus, lai saglabātu ražošanu un pārstrādi;

49. aicina Komisiju nodrošināt, lai visi ierosinātie risinājumi saistībā ar turpmāko regulējumu cukura un izoglikozes nozarē ietvertu tādu pieeju, kas nodrošina ražošanu Eiropā un pietiekamus ienākumus cukurbiešu audzētājiem, lai cukurbiešu audzēšana turpinātos un pārstrādes rūpnīcas nepārtrauktu darbu;

50. šajā sakarā aicina Komisiju pastiprināt centienus pētniecības, izstrādes un jauninājumu, kā arī noieta veicināšanas jomā; tāpēc rosina turpmākajās Eiropas pētniecības un izstrādes pamatprogrammās pievērst pastāvīgu uzmanību pētījumiem pārtikas jomā;

51. aicina Komisiju, īstenojot tirdzniecības politiku un, jo īpaši, slēdzot divpusējus nolīgumus, aktīvi aizstāvēt Eiropas lauksaimniecības intereses un ņemt vērā tirdzniecības politikas — it īpaši divpusējo nolīgumu vai PTO nolīgumu — ietekmi uz KLP; savukārt, lai nodrošinātu Eiropas ilgtspējības standartu ievērošanu visā pasaulē, būtiskas ir sarunas Pasaulē tirdzniecības organizācijā;

52. šajā sakarā norāda uz patērētāju tiesībām pieprasīt, lai Eiropas Savienības lauksaimniecības augstos standartus sociālo tiesību, pārtikas nekaitīguma, vides aizsardzības, kvalitātes un

dzīvnieku labturības jomā ievērotu arī importētās pārtikas ražotāji. Šīs tiesības ir stingri jāaizstāv starptautiskās un divpusējās tirdzniecības sarunās;

Lauku attīstība

53. atzīmē, ka, neraugoties uz Eiropas Savienības centieniem KLP un kohēzijas politikas jomā, daudzi lauku apvidi Eiropā joprojām cieš no iedzīvotāju aizplūšanas un attīstības līmeņa krišanās un šo apvidu attīstības līmenis ir zemāks nekā vidēji Eiropas Savienībā un ievērojami zemāks nekā lielākajā daļā pilsētu teritoriju;

54. vērs uzmanību uz īpašo nozīmi, kāda ir lauksaimnieku darbībai lauku teritorijās, kas atrodas pilsētu tuvumā un kur lauku un lauksaimniecības resursus izmantošana var būt īpaši sarežģīta; uzsver, ka pārtikas ražošanu un sabiedriska labuma sniegšanu pilsētu tuvumā vajadzētu turpināt;

55. tāpēc uzsver, ka kopējās lauksaimniecības politikas otrajam pilāram ir svarīga nozīme lauku, tostarp piepilsētas lauku teritoriju kopējā attīstībā;

56. uzsver KLP otrā pilāra nozīmi lauksaimniecības modernizācijā, lauksaimniecības struktūras saglabāšanā un sociālā un ekonomiskā stāvokļa uzlabošanā, un, jo īpaši, lauku apvidu un to iedzīvotāju kopienu saglabāšanā un stāvokļa uzlabošanā kopumā; tāpēc jāīsteno tāda lauku attīstības politika, kas ļauj uzlabot lauksaimniecības konkurētspēju, un vienam no šīs politikas elementiem jābūt pasākumiem, kas saistīti ar lauksaimniecības struktūru un infrastruktūru un pārtikas ražošanu;

57. uzsver, ka lauku attīstība var būtiski sekmēt stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanu; tomēr ir skaidri jāapzinās, kur ES tematisko politiku uzdevumi un to finansējuma galvenie virzieni (proti, klimats, enerģētika) nošķirami no jomām, ko būtu jāfinansē no KLP (vai reģionālajiem) līdzekļiem;

58. norāda, ka lauku attīstības pasākumi ir KLP otrā pilāra sastāvdaļa un, tāpat, arī lauksaimniecības politikas instruments, bet tiem ir arī daudzas kopīgas saiknes ar kohēzijas politiku. Tāpēc, izstrādājot programmas, lauksaimniecības politikas otrā pilāra un kohēzijas politikas mērķi ir savstarpēji jāaskaņo, lai ne tikai izvairītos no dublēšanās un “pelēko zonu” rašanās, bet arī lai veidotu sinerģijas un lauku attīstības politikā galveno uzmanību atkal pievērstu lauksaimniecības nozarei; šajā sakarā aicina saskaņot administratīvos noteikumus, kas regulē dažādu ES fondu darbību;

59. atkārtoti pauž atbalstu priekšlikumam izveidot kopēju stratēģisku satvaru struktūrfondiem un citiem teritoriālās attīstības fondiem, piemēram, ELFLA un EZF;

60. aicina īpaši respektēt reģionu subsidiāro kompetenci lauksaimniecības politikas otrā pīlāra veidošanā, patiešām īstenojot daudzlīmeņu pārvaldības pieeju, kurā ņemta vērā reģionu īpašā kompetence, kas tiem ļauj pielāgot pasākumus reģionu īpašajām vajadzībām. Šajā sakarā uzsver subsidiāro kompetenci otrā pīlāra ietvaros, saskaņā ar kuru dalībvalstis vai reģioni paši izvēlas īstenojamus pasākumus, ņemot vērā vietējās īpatnības;

61. tāpēc uzskata, ka lauku attīstības politikas augšupēja īstenošana un tai paredzēto līdzekļu attiecīga izmantošana vispirms jānodrošina, veidojot spēcīgas partnerības vietējās attīstības veicināšanai;

62. uzskata, ka papildus līdzšinējam atbalstam, ko jaunie lauksaimnieki saņem no otrā pīlāra, steidzami ir jāplāno jaunajiem lauksaimniekiem paredzēti pasākumi ar mērķi piesaistīt nozarei jaunus spēkus, jo Eiropas ekonomiski aktīvie lauksaimnieki strauji noveco;

63. lūdz arī paredzēt īpašus pasākumus, lai īstenotu priekšlikumus, kas ietverti "kvalitātes paketē", piemēram, rosināt veikt modernizāciju lauku saimniecībās, kurās tiek ražoti kvalitatīvi produkti, un atbalstīt uz patērētājiem vērstas komunikācijas kampaņas.

64. uzskata, ka jāsniedz lauksaimniekiem labākas konsultācijas ne tikai par savstarpējo atbilstību, bet arī citās svarīgās jomās (ražošanas tehnoloģijas, uzņēmējdarbības vadība, jaunu problēmu risināšana, inovāciju ieviešana un jautājumi par vides apsaimniekošanu, pasākumi klimata pārmaiņu mazināšanai u.c.) un otrajā pīlārā jāizstrādā atbilstoši pasākumi, lai to nodrošinātu. Vairāk jāatbalsta akreditēti konsultāciju pakalpojumu sniedzēji, lai visiem ES lauksaimniekiem nodrošinātu kompetentu konsultāciju pakalpojumu pieejamību, neatkarīgi no tā, vai šādus pakalpojumus sniedz valsts iestādes, sabiedriskas organizācijas vai privāti uzņēmumi;

65. uzsver, ka diversifikācija īpaši nozīmīga ir mazām lauku saimniecībām un saimniecībām, kas atrodas mazāk attīstītos reģionos, galējos ziemeļu reģionos ar mazu iedzīvotāju blīvumu, kā arī uz salām un pārrobežu un kalnu reģionos, un tāpēc aicina paredzēt stimulējošus pasākumus šajā sakarā;

66. uzsver, cik svarīga nozīme lauksaimniecības jomā ir augstvērtīgiem kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumiem, īpaši

pēc arodapmācības. Tā kā lauksaimniecībā un pārtikas nozarē un ar tām saistītās jomās notiek straujas pārmaiņas, jāizglītojas ir visu mūžu;

67. atbalsta Komisijas centienus no lauksaimniecības politikas otrā pīlāra veicināt lauksaimnieku kooperāciju, īpaši ražošanas līdzekļu kopīgā izmantošanā, tirgdarbībā, kopīgā darba organizācijā vai kopējos centienos dzīvnieku labturības jomā, lai uzlabotu šādu mazo uzņēmumu konkurētspēju;

68. uzsver, ka KLP otrais pīlārs ir īpaši nozīmīgs nelabvēlīgos apgabalos esošiem uzņēmumiem, un tāpēc atbalsta Komisijas priekšlikumu arī turpmāk lauku attīstības plānos paredzēt kompensācijas maksājumus; iesaka saglabāt esošo rīcības brīvību un paaugstināt augšējo robežu, lai atbalstītu to kalnu reģionu vajadzības, kur ir īpašas strukturālas problēmas, un vajadzības ļoti urbanizētās lauku teritorijās pilsētu tuvumā; ierosina ar īpašiem pasākumiem atbalstīt Eiropas galējos ziemeļu reģionus ar mazu iedzīvotāju blīvumu, kā arī salas un pārrobežu un kalnu reģionus, piemēram, paredzot subsīdijas transporta izmaksu segšanai, kas saistītas ar piekļuvi saimniecībām, kalnu ganību uzturēšanai, bioloģiskās daudzveidības veicināšanai un atzīstot kalnu apvidu produktus, kad tiks pārskatīta ES kvalitātes politika;

69. uzsver, ka uzlabojumi konkurētspējas jomā daudzos Eiropas reģionos jāpapildina ar uzlabojumiem lauksaimniecības infrastruktūrā; atzīmē arī, ka inovācija ir īpaši nozīmīgs priekšnosacījums, lai varētu pielāgoties klimata pārmaiņām, paaugstināt resursu izmantošanas efektivitāti un pēc iespējas pilnveidot uzņēmumu vadību, un tāpēc tā ir vairāk jāveicina;

70. atzīmē, ka Komisija ir sākusi izstrādāt jaunu mazāk attīstīto starpreģionu iedalījumu, kas būtu vienots visā ES, un pauž bažas par šāda nodoma īstenošanu; uzskata, ka jaunajiem kritērijiem jābūt mērķtiecīgiem un jānodrošina pietiekama subsidaritāte un elastīgums attiecībā uz dalībvalstīm un reģioniem; uzsver, ka, ieviešot jauno iedalījumu, jebkurā gadījumā ir jāparedz attiecīgi pārejas posmi;

71. uzsver to, ka, ņemot vērā klimata pārmaiņu izraisītās problēmas un ilgtspējīgas lauku attīstības nepieciešamību, būtu jāpastiprina atbalsts pasākumiem, kas paredzēti ūdens resursu ilgtspējīgai izmantošanai lauksaimniecībā, samazinot ūdens patēriņu un piesārņojumu; tas pats attiecas uz pasākumiem, kas veicina gruntsūdeņu uzkrāšanu (piemēram, ūdens aiztures terašu uzturēšana salās un kalnu apgabalos, augsnes auglības palielināšana), kā arī pasākumiem postījumu un klimata pārmaiņu radīto zaudējumu lauksaimniecībai novēršanai;

72. uzsver agrovides programmu nozīmīgumu un rosina visas dalībvalstis turpmāk vismaz 10 % no kopējā to rīcībā esošā lauksaimniecības budžeta izmantot šādām programmām, lai efektīvi veicinātu ilgtspējīgu lauksaimniecisko darbību, kā arī atzīt ekoloģiski vērtīgas lauksaimniecības sistēmas, kas ļauj saglabāt un atjaunot bioloģisko daudzveidību lauksaimnieciski izmantojamās zemēs un sekmē labāku ūdens un augsnes aizsardzību;

73. norāda, ka agrovides programmās no jauna jāievieš stimulējoši elementi, lai veicinātu šo programmu popularitāti lauksaimnieku aprindās, un jāuzsver atsevišķu lauksaimniecības metožu papildietekme;

74. uzskata, ka lauku attīstības programmas pasākumu īstenošanu var ievērojami atvieglot, ja paredzētu, ka to finansēšanā var iesaistīties arī trešās personas;

75. uzsver, ka aktīva mežu apsaimniekošana ir īpaši nozīmīga daudzu lauku apvidu, jo īpaši kalnainu apgabalu, drošībai un tūrisma veicināšanai, tādēļ jāsniedz iespēja reģioniem atbalstīt mežu apsaimniekošanu lauku attīstības programmas ietvaros;

76. uzsver programmas LEADER nozīmi lauku apvidu integrētā attīstībā, īpaši, ņemot vērā augšupējības principu, kas ir

pierādījis savu efektivitāti, un rosina Komisiju arī turpmāk saglabāt un veicināt šo pieeju. LEADER programmā jāparedz arī labākas iespējas koordinēt dažādus projektus, kas ietilpst vietējā līmeņa attīstības plānos. Tomēr nākotnē LEADER būtu jāpadara elastīgāka, dodot priekšroku novatoriskiem risinājumiem. Pašreizējā asu sistēma lauku attīstības programmas īstenošanā ir izrādījusies pārāk neelastīga. Tāpēc ir jāsniedz vietējām pašvaldībām un reģioniem lielāka elastīguma iespējas, lai to varētu labāk pielāgot vietējām vajadzībām. Jāvienkāršo lauku attīstības programmas īstenošana, jo īpaši pārskatu sniegšana;

77. uzskata arī, ka LEADER īstenošanā izvēlētā pieeja jāizmanto kopā ar vietējās attīstības veicināšanai paredzēto partnerību modeli, kas balstīts uz augšupējām vietējās attīstības stratēģijām, kurās paredzēti daudznozaru pasākumi, sadarbība inovācijas jomā un kontaktu dibināšana;

78. uzskata, ka ierobežojumi investīciju veicināšanas jomā attiecībā uz pārtikas ražošanas uzņēmumiem ir jāpielāgo atbilstoši strukturālajai attīstībai (paceļot vai atceļot "robežas", kas noteiktas MVU);

79. uzsver, ka programmu izstrādāšanas, īstenošanas, izvērtēšanas, uzraudzības un kontroles izmaksas ir kļuvušas pārāk augstas, tāpēc tās ir būtiski jāsamazina.

Briselē, 2011. gada 11. maijā

Reģionu komitejas
priekšsēdētāja
Mercedes BRESSO

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

REĢIONU KOMITEJA

90. PLENĀRSESĪJA 2011. GADA 11. UN 12. MAIJĀ

Reģionu komitejas atzinums “Par tālejošu ES politiku attiecībā uz lauksaimniecības produktu kvalitātes shēmām”

(2011/C 192/06)

REĢIONU KOMITEJA

- uzskata, ka ES lauksaimniecības produktu kvalitāte ir būtiska KLP pievienotās vērtības sastāvdaļa un viena no to galvenajām priekšrocībām pasaules tirgos; tādēļ uzskata, ka kvalitātes politikai jābūt vienam no KLP pamatvirzieniem pēc 2013. gada, un aicina turpmākajā KLP paredzēt atbilstošus instrumentus, lai pastiprinātu, veicinātu un atbalstītu kvalitātes shēmu attīstību;
- uzskata, ka Eiropas Savienībā ir svarīgi saglabāt saimnieciskās darbības līdzsvarotu sadalījumu, balstoties uz diferencētiem attīstības modeļiem; izmantojot diferencēšanu tirgos, visnelabvēlīgākajā stāvoklī esošie lauku apgabali var saglabāt lauksaimniecisko ražošanu, pamatojoties uz pastāvošajām kvalitātes shēmām, kuras ir svarīgi pastiprināt un izvērst; diferencētā pieeja lauksaimniecības tirgos ir īpaši svarīga attiecībā uz kalnu apgabalos ražotiem produktiem un vietējiem ražojumiem, kurus var popularizēt īsā tirdzniecības ķēdē;
- uzskata, ka nosaukuma “Kalnu lauksaimniecības produkts” aizsardzība ilgtspējīgi sekmētu ekonomikas attīstību, teritorijas apsaimniekošanu un vides aizsardzību;
- uzsver, ka vietējo lauksaimniecības pārtikas sistēmu attīstībai jānotiek, Eiropas līmenī izveidojot atšķirības zīmi un izstrādājot instrumentus KLP otrā pīlāra ietvaros, lai rosinātu ražotājus attiecīgi rīkoties, un tāpēc aicina Komisiju iesniegt priekšlikumus ar mērķi papildināt Savienības lauksaimniecības produktu kvalitātes politikas regulējumu;
- uzskata, ka saimnieciskie panākumi un lauksaimniecības produkcijas noturīgums, ko popularizē ar īpašu kvalitātes shēmu starpniecību, ir cieši saistīti ar piedāvājuma pārvaldību;
- saskaņā ar iepriekšējos atzinumos pausto ierosina izslēgt ĢMO no oficiālo kvalitātes zīmju specififikācijām;
- aicina pastiprināt ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu starptautisko aizsardzību.

Ziņotājs	René SOUCHON kgs (FR/PSE) Overņas reģiona padomes priekšsēdētājs
Atsauces dokuments	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par lauksaimniecības produktu kvalitātes shēmām COM(2010) 733 galīgā redakcija

I. UZDEVUMI UN MĒRĶI

REĢIONU KOMITEJA

A. Kvalitātes politika — kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) būtiska sastāvdaļa un ES lauksaimniecības produktu galvenā priekšrocība starptautiskajos tirgos

1. atzīst, ka Eiropas Savienības pārtikas nekaitīguma un kvalitātes standarti ir vieni no stingrākajiem pasaulē;

2. uzskata, ka ES lauksaimniecības produktu kvalitāte ir būtiska KLP pievienotās vērtības sastāvdaļa un viena no to galvenajām priekšrocībām pasaules tirgos;

3. atgādina, ka kopīgās kvalitātes shēmas ir Eiropas Savienības kultūras, lauksaimniecības un kulinārā mantojuma neatņemama sastāvdaļa. Šīs kvalitātes shēmas ir kopīgs mantojums, tāpēc ir ļoti svarīgi to aizsargāt un attīstīt;

4. norāda, ka diferencēšana pēc kvalitātes ļauj nozarēs panākt iespējami lielāko pievienoto vērtību un atbilst izteiktai ES patērētāju un ražotāju prasībai;

5. uzsver, ka lauksaimniecības izejvielu cenu krīzes apstākļos diferencētas kvalitātes produkcijas nozarēm ir stabilizējoša ietekme reģionos. Diferencētas kvalitātes produkcijas nozaru izveidošana sekmē ieguldījumus, pētniecību un jauninājumus un nodrošina ražotājiem taisnīgāku pievienotās vērtības sadali pa nozarēm;

6. tādēļ uzskata, ka kvalitātes politikai jābūt vienam no KLP pamatvirzieniem pēc 2013. gada;

7. uzskata par svarīgu un tādēļ prasa, lai arī pēc 2013. gada kopējā lauksaimniecības politikā tiktu aktīvi atbalstīti augsti Eiropas lauksaimniecības produktu standarti;

8. uzskata, ka saimnieciskie panākumi un lauksaimniecības produkcijas noturīgums, ko popularizē ar īpašu kvalitātes shēmu starpniecību, ir cieši saistīti ar piedāvājuma pārvaldību. Produkcijas apjomu nesamērīgi palielinot ārpus ierastajiem tās realizācijas tirgus segmentiem, tā zaudē savu oriģinalitāti. Tas rada cenu pazemināšanos, kā rezultātā produkts var pilnīgi

izzust. Uz kvalitātes shēmām balstītiem ekonomikas modeļiem tautsaimnieciska nozīme ir tikai tāpēc, ka tie atšķiras no parastajiem modeļiem. Vispārēji piemērojot šādus modeļus, tātad produkcijai zaudējot oriģinalitāti, ar laiku visneaizsargātākās teritorijas tiks pamestas;

9. secina, ka spēkā esošie noteikumi neļauj pietiekamā mērā piesaistīt Eiropas, valstu un reģionālos līdzekļus ražotāju grupu un reģionu kopīgiem pasākumiem. Ir noskaidrots, ka tikai galvenās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes spēj mobilizēt ES fondu izmantošanai nepieciešamo pašfinansējumu;

B. Kvalitātes shēmas — svarīgs instruments teritorijas apsaimniekošanai un lauku teritoriju attīstībai

konstatē, ka:

10. daudziem lauksaimniecības apgabaliem kvalitātes shēmas ir līdzeklis, lai iekļautos globalizācijā, pateicoties īpašas zinātnības atzīšanai un patērētājiem piedāvātajiem visaugstākās kvalitātes produktiem;

11. būtisks un neatņemams elements pārdomās par kvalitātes shēmām ir lauku attīstības dimensija. Šīs shēmas tieši piedalās attiecīgo lauku apgabalu ekonomikas dinamikā;

12. Eiropas Savienības lauku teritorijas nav viendabīgas, tās veido daudz un dažādi vietējie apgabali. Tādēļ to agronomiskais, klimatiskais un augsnes potenciāls, kā arī loģistikas un tirgus apstākļi ir ļoti atšķirīgi;

13. globalizācijas un mūsdienu starptautiskās konkurences apstākļos jānodrošina, ka visnelabvēlīgākā stāvoklī esošām teritorijām ir pieejami mehānismi, kas ļauj izveidot īpašus modeļus un nodrošināt, ka patērētājs lauksaimniecības produktu tirgū atpazīst konkrēto produkciju. Tāpēc ir svarīgi saglabāt pašreizējos pasākumus, kas kompensē nelabvēlīgā stāvoklī esošo teritoriju ierobežoto konkurētspēju, un padarīt Savienības lauku reģioniem pieejamus instrumentus, kas ļauj popularizēt to ražoto produkciju un veicināt tās atpazīstamību vietējā, Eiropas un starptautiskajā tirgū.

uzsver, ka:

14. kvalitātes shēmām raksturīgās īpašās un stingrās ražošanas prasības palielina ražošanas izmaksas, un ražotājam jāpievieno papildu pūles. Patērētāji ir gatavi maksāt tam atbilstošu cenu apmaiņā pret produktu, ko viņi uzskata par labāku un/vai tradicionālu;

15. pašlaik piemērojamie konkurences noteikumi ir izdevīgi reģioniem, kuriem ir priekšrocības ražošanas izmaksu ziņā. Turpretī visnelabvēlīgākā stāvoklī esošās teritorijas izmaksu konkurētspējas principa ziņā ir zaudētājas;

tādēļ uzskata, ka:

16. Eiropas Savienībā ir svarīgi saglabāt saimnieciskās darbības līdzsvarotu sadalījumu, balstoties uz diferencētiem attīstības modeļiem;

17. izmantojot diferencēšanu tirgos, visnelabvēlīgākajā stāvoklī esošie lauku apgabali var saglabāt lauksaimniecisko ražošanu, pamatojoties uz pastāvošajām kvalitātes shēmām, kuras ir svarīgi pastiprināt un izvērst;

18. diferencētā pieeja lauksaimniecības tirgos ir īpaši svarīga attiecībā uz kalnu apgabalos ražotiem produktiem un vietējiem ražojumiem, kurus var popularizēt īsā tirdzniecības ķēdē;

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

C. Aizsargāt un veicināt kvalitāti starptautiskajā tirdzniecībā

19. uzsver, ka kvalitātes shēmas ir būtiski atzīt starptautiskajā tirdzniecībā. Tas jāpanāk nevis izmantojot privātā marķējuma principu, bet gan citādā veidā. Cilmes vietas nosaukuma princips ir kopīgā mantojuma un īpašuma princips, kas atšķiras no privāta īpašuma. Tāpēc ir vēlams pastiprināt ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu starptautisko aizsardzību;

20. šajā sakarā atgādina iepriekš pieņemtajos atzinumos pausto aicinājumu nostiprināt ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu atzīšanu un tām piemērojamo starptautisko tiesisko regulējumu. Tādējādi būtu jāpanāk kvalitātes shēmu patiesi efektīva un noturīga aizsardzība starptautiskā līmenī;

21. uzskata arī, ka Eiropas Savienībai jāpastiprina darbs, lai uzlabotu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu (AĢIN un ACVN) aizsardzību PTO sarunās un Pasaules intelektuālā īpašuma organizācijā (WIPO);

22. īpaši iesaka:

- a) ar TRIPS nolīguma par intelektuālā īpašuma tiesību aspektiem, kas saistīti ar tirdzniecību, 23. pantu nodrošināto aizsardzību attiecināt uz visiem lauksaimniecības produktiem;
- b) starptautiskā līmenī izveidot ģeogrāfiskās izcelsmes (ĢI) norāžu daudzpusēju reģistru;
- c) noslēgt divpusējus ES un trešo valstu nolīgumus, lai nodrošinātu visu AĢIN un ACVN savstarpēju atzīšanu;

23. tomēr pauž bažas par risku, kas saistīts ar dažiem divpusējiem nolīgumiem, par kuriem patlaban notiek sarunas, attiecībā uz produktu ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādi savstarpēju atzīšanu. Jānodrošina, lai, noslēdzot minētos nolīgumus, Eiropas tirgū nenonāktu trešo valstu produkti, kuriem ir ģeogrāfiskās izcelsmes norāde, bet kuri neatbilst ES normām attiecībā uz prasībām un/vai kontroli;

24. iesaka noteikt konkrētus pasākumus, lai nepieļautu, ka ES teritorijā pārdod vai no ES izved produktus, kuru marķējums neatbilst ES tiesību aktiem par lauksaimniecības produktu kvalitāti;

D. Precizēt un nostiprināt ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu definīciju

25. šaubās, vai ir pamatoti grozīt AĢIN un ACVN definīciju, kā to ierosina Eiropas Komisija priekšlikumā regulai;

26. norādot uz iespējamajām sekām, kādas var būt, atceļot atsauces uz produktu izstrādes un sagatavošanas posmiem, stingri aicina Eiropas Komisiju nodrošināt, lai šo izmaiņu dēļ nemazinātos aizsardzība vai nenotiktu ļaunprātīga izmantošana;

27. pauž šaubas arī par to, vai ir lietderīgi izstrādāt īpašas definīcijas katram konkrētajam produktam, un uzsver, ka atsevišķu produktu ražošanas posmu īpatnību vērtēšana nedrīkst apdraudēt ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu sistēmas vienotību un saskaņotību Eiropas līmenī;

28. aicina Eiropas Komisiju sīkāk skaidrot procedūru, ko tā paredzējusi piemērot deleģētajiem aktiem, un iesaka iepriekš apspriesties ar visām ieinteresētajām pusēm;

E. Popularizēt un diferencēt kalnu apgabalu produktus

29. norāda, ka patērētāji kalnu apvidu lauksaimniecības produktus atpazīst kā produktus, kas ražoti pārsvarā ekstensīvās un/vai tradicionālās ražošanas sistēmās. Šiem produktiem ir liela sabiedriska vērtība un liela nozīme vietējā ekonomikā;

30. atgādina, ka kalnu apgabali veido gandrīz 40 % Eiropas teritorijas plašā nozīmē ⁽¹⁾, 18 % lauku saimniecību, 15 % Eiropas lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības ⁽²⁾. Turklāt līdz ar paplašināšanos kalnu apgabalu daļa Eiropas Savienības teritorijā tikai pieaugs ⁽³⁾;

31. uzskata, ka kalnu apgabalu produktu atzīšana un to īpaša marķēšana ir mērķis, kas nekavējoties jāiekļauj Eiropas Savienības lauksaimniecības produkcijas kvalitātes vispārējā politikā. Tas jā dara saskaņoti, ņemot vērā kalnu apgabalu nozīmi kopējā lauksaimniecības politikā;

32. uzskata, ka kalnu apgabalu ražotāju spēja pēc iespējas labāk izmantot savu produktu vērtību kvalitātes shēmās ir obligāts priekšnosacījums, lai ražotāji turpinātu savu darbību, ņemot vērā, ka to ražīguma līmenis ir zemāks ⁽⁴⁾, bet nodrošina patērētājiem tiešus ieguvumus kvalitātes ziņā ⁽⁵⁾;

33. uzsver, ka kalnu apgabalu produktu īpašās iezīmes saistītas ar to ražošanas un pārstrādes vietu un metodēm ⁽⁶⁾;

⁽¹⁾ "Mountain areas in Europe" ("Kalnu reģioni Eiropā"), pētījums, ko NORDReģio sagatavojis Eiropas Komisijai (Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts, 2004. gads).

⁽²⁾ "Peak performance: New insights into Mountain Farming in the European Union" ("Maksimālais sniegums: Jauni ieskati kalnu lauksaimniecībā Eiropas Savienībā"), Komisijas dienestu darba dokuments, 2009. gada decembris.

⁽³⁾ "Europe's ecological Backbone: recognising the true value of our mountains" ("Eiropas ekoloģiskais mugurkauls: mūsu kalnu patiesās vērtības atzīšana"), 2010. gada septembris, EEA (Eiropas Vides aģentūra), Nr. 6/2010.

⁽⁴⁾ "Peak performance: New insights into Mountain Farming in the European Union" ("Maksimālais sniegums: Jauni ieskati kalnu lauksaimniecībā Eiropas Savienībā"), Komisijas darba dokuments, 2009. gada decembris: ražīgums mazāk labvēlīgu kalnu apgabalu saimniecībās ir par 28 % zemāks nekā citos mazāk labvēlīgos apgabalos un par 40 % zemāks salīdzinājumā ar apgabaliem, kas nav mazāk labvēlīgi apgabali.

⁽⁵⁾ "La composante milieu physique dans l'effet terroir pour la production fromagère: quelques réflexions à partir du cas des fromages des Alpes du Nord" ("Pārdomas par dabiskās vides ietekmi uz siera ražošanas specifiskajām iezīmēm: daži piemēri saistībā ar Ziemeļalpu reģiona sieriem"), Jean-Marcel Dorioz, Philippe Fleury, Jean-Baptiste Coulon, Bruno Martin, "Courrier de l'environnement de l'INRA" Nr. 40, 2000. gada jūnijs (<http://www.inra.fr/dpenv/pdf/DoriozD27.pdf>).

⁽⁶⁾ "Produits agroalimentaires de montagne en Europe: résultats, conclusions et réalisations concrètes du projet" ("Kalnu reģionu lauksaimniecības produkti Eiropā: projekta rezultāti, secinājumi un konkrēti sasniegumi"), 2004. gada novembris, 7. un 17. lpp.

34. tā dēļ uzskata, ka nosaukuma "Kalnu lauksaimniecības produkts" aizsardzība ļautu ar salīdzinoši mazām izmaksām popularizēt un aizsargāt kalnu apgabalos ražoto produkciju (tai skaitā lauksaimniecības un lopkopības produkciju un tās pārstrādi uz vietas) un veicinātu dalībvalstīs īpaša tirgus segmenta izveidi minēto produktu popularizēšanai. Tas nodrošinātu kalnu reģionu tradīciju, kultūras un mantojuma saglabāšanu un attīstību un sekmētu ražošanas un pārstrādes struktūru nostiprināšanos attiecīgajās teritorijās;

35. tā dēļ uzskata, ka šāda aizsardzība, izmantojot norādi "Kalnu lauksaimniecības produkts", ilgtspējīgi sekmētu ekonomikas attīstību, teritorijas apsaimniekošanu un vides aizsardzību. Minētie jautājumi ir ļoti svarīgi reģionos, kur lauksaimnieciskās darbības pārtraukšana nozīmē vides degradāciju, "dabas" risku iespējamību un sociālās, saimnieciskās un kultūras struktūras sarūkšanu;

36. norāda, ka Eiropas mērogā ir grūti apkopot datus par kalnu apgabalos ražoto produktu tirgu, jo minētais jēdziens Eiropas līmenī nav definēts. Tomēr dažās nozarēs, kurās uzņēmējiem ir dota iespēja popularizēt savu produkciju, vērojama reāla pozitīva ietekme. Kā piemēru var minēt piena nozari Centrālajā masīvā Francijā ⁽⁷⁾;

37. atgādina, ka Komiteja jau vairākkārt paudusi atbalstu tam, lai tiktu ieviesti īpaši fakultatīvi apzīmējumi kalnu apgabalu lauksaimniecības produktiem, un šajā atzinumā atkārtoti aicinājumu turpmākajā Eiropas Savienības kvalitātes politikā nekavējoties ņemt vērā kalnu apgabalu lauksaimniecības produktus;

38. vēlreiz uzsver, ka reģioniem ir svarīga nozīme, definējot šos "kalnu" apzīmējumus un atbalstot nozaru veidošanu lauku attīstības teritoriālās politikas ietvaros.

⁽⁷⁾ Nupat izveidotais jaunais kalnu piena marķējums varētu ļaut popularizēt 3 līdz 4 miljonus litru dzeramā piena jeb 1/3 no Centrālajā masīvā saražotā piena: <http://www.leprogres.fr/fr/region/la-haute-loire/haute-loire/article/3939334,183/Une-marque-Montagne-pour-le-lait-du-Massif-central.html>. Šveices piemēri liecina, ka pievienotā vērtība var sasniegt 30 % salīdzinājumā ar ierasto pārtikas pienu (*Revue Montagne*, 2010. gada jūlijs). Kalnu reģionu piena produkcija veido 11,5 % no Eiropā saražotā piena, un viena no 5 vai 6 piensaimniecībām atrodas kalnu apgabalā. Ražošanas izmaksas par 12 % pārsniedz ražošanas izmaksas līdzenumos, bet darba samaksa ir par 10 000 EUR/GDV (gada darba vienība) zemāka. Atbalsti kompensē nelabvēlīgos apstākļus tikai par 34 %. "Le lait de montagne européen: un symbole menacé" [Eiropas kalnu apgabalu piena produkcija — apdraudētais simbols], Institut de l'élevage-CNIEL, 2009. gada maijs, 7. lpp.

F. Veicināt īsas tirdzniecības ķēdes un tiešo pārdošanu

39. atbilstīgi iepriekš pieņemtajam atzinumā par vietējo lauksaimniecību un pārtikas ražošanu⁽⁸⁾ paustajam, uzskata, ka ir svarīgi veicināt īsas tirdzniecības ķēdes un tiešo pārdošanu; norāda, ka minētajā atzinumā Komiteja "vietējo lauksaimniecības un pārtikas ražošanas sistēmu" definē kā četru faktoru kopumu: īsa ķēde; neliels ģeogrāfiskais attālums starp ražošanas un patēriņa vietu; process, kurā ietverti arī transporta, izplatīšanas, šķīto atkritumu pārstrādes, atjaunojamas enerģijas, mārketinga, kvalitātes veicināšanas un vadības aspekti; procesa vadība vietējā un reģionālajā līmenī. Komiteja uzsver, ka īsas tirdzniecības ķēdes ļauj pārvietot lauksaimniecisko ražošanu un to nostiprināt izcelsmes reģionā, sekmējot produkcijas patēriņu vietējā tirgū. Īsas tirdzniecības ķēdes sekmē lauksaimnieciskās darbības vienmērīgu sadalījumu ES teritorijā, un tām ir pozitīva ietekme uz vidi, ja vien produkcija ir pielāgota attiecīgās teritorijas dabas apstākļiem;

40. uzsver arī īsu tirdzniecības ķēžu tautsaimniecisko nozīmi, jo tās var ļaut dažiem ražotājiem gūt ienākumus, pamatojoties uz iespējām, kas netiek izmantotas pārāk garās ķēdēs. Parasti šādi ražotāji nevar konkurēt ar lielajiem lauksaimniecības pārtikas ražotājiem, kuru ietekme sarunās un tirgū laišanas nosacījumu noteikšanā ir vislielākā;

41. attiecībā uz īsu tirdzniecības ķēžu veicināšanu precizē, ka:

a) sevišķi svarīgi ir sekmēt pārstrādātu vai nepārstrādātu pārtikas produktu ražošanas vietu tuvināšanu patēriņa vietām un tādā veidā veicināt ģeogrāfiski visīsākās ražošanas, pārstrādes un tirdzniecības ķēdes. Tas ļauj samazināt nevēlamu siltumnīcefekta gāzu emisiju, kas rodas pārāk garu un sarežģītu ķēžu gadījumā;

b) mazo ražotāju tiešas pārdošanas sistēmas vietējos tirgos ir īsu tirdzniecības ķēžu sastāvdaļa un tās ir pilnībā jāiekļauj Eiropas Savienības lauksaimnieciskās ražošanas vispārējā politikā. Īsas tirdzniecības ķēdes ļauj atjaunot ciešu saikni starp ražotāju un patērētāju. Tās arī veicina produktu izsekojamību, kļiedējot patērētāju bažas par lietotās pārtikas izcelsmi;

c) īso tirdzniecības ķēžu princips nenozīmē tikai samazināt starpnieku skaitu starp ražotāju un patērētāju. Šā principa

⁽⁸⁾ Reģionu komitejas perspektīvās atzinums "Vietējā lauksaimniecība un pārtikas ražošana" pieņemts 2011. gada 27. janvāra plenārsesijā. Ziņotāja — *Lenie Dwarshuis-Van De Beek* kdze (NL/ALDE), Dienvidholandes provinces izpildpadoles locekle.

galvenais uzdevums ir stimulēt lauksaimniecības nozari vietējā un reģionālā līmenī. Īsas tirdzniecības ķēdes ietver vietējos ražotājus, pārstrādātājus un izplatītājus, kas tieši vai netieši piedalās lauku teritoriju dinamismā;

d) šī pieeja obligāti jāpapildina ar pievienotās vērtības vienmērīgāku sadalījumu visos ķēdes posmos, lai to pirmām kārtām varētu atgūt ražotāji;

42. uzskata, ka vietējo lauksaimniecības pārtikas sistēmu attīstībai jānotiek, Eiropas līmenī izveidojot atšķirības zīmi un attīstot instrumentus KLP otrā pīlāra ietvaros, lai rosinātu ražotājus attiecīgi rīkoties;

43. tādēļ aicina Eiropas Komisiju izstrādāt priekšlikumus ar mērķi izveidot jaunu logotipu un noteikt tādu vietējo produktu raksturīgās iezīmes, kurus pārdod vietējās pārtikas sistēmās. Šie raksturojošie elementi papildinās regulu par ES lauksaimniecības produktu kvalitātes politiku;

44. stingri atbalsta Komisijas iniciatīvas, ar ko paredz plašāk piemērot obligātu prasību par lauksaimnieciskās ražošanas vietas norādi uz produkta, un mudina līdzīgas obligāta marķējuma iniciatīvas izstrādāt ēdināšanas nozarē;

45. uzsver, ka jaunā zīme varētu būt risinājums tūkstošiem tradicionālo Eiropas reģionu produktu, kuri, iespējams, nav piemēroti, lai saņemtu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi;

46. turklāt vēlas pievērst Eiropas Komisijas, Eiropas Parlamenta un Padomes uzmanību vajadzībai pielāgot publiskā iepirkuma noteikumus, lai pašvaldībām atvieglotu vietējās lauksaimniecības produkcijas iepirkšanu. Šajā sakarā Direktīvas Nr. 2004/18/EK 26. pantā ir minēta iespēja līgumslēdzējām iestādēm specifikācijā iekļaut sociālos un vides apsvērumus;

47. aicina grozīt Direktīvas Nr. 2004/18/EK 53. pantu, lai konkrēti ņemtu vērā tuvuma kritērijus un/vai CO2 emisijas samazināšanas kritērijus saistībā ar preču pārvadāšanu;

48. visbeidzot uzsver, ka reģioni varētu būt iepriekšminētās jaunās zīmes "īsa tirdzniecības ķēde" pārvaldītāji, jo tieši reģioni lemj par produkcijas vietējām un kultūras raksturiezīmēm. Reģioni ir arī prioritārs partneris minētās produkcijas veicināšanā, papildinot Eiropas fondu funkcijas;

G. Veicināt un attīstīt garantētas tradicionālās īpatnības

49. norāda, ka garantētu tradicionālo īpatnību sistēma ļauj saglabāt un arī attīstīt dažus tradicionālus lauksaimniecības pārtikas produktus. Pretēji lielākajai daļai pašreizējo rūpnieciski ražoto lauksaimniecības pārtikas produktu, tradicionālu produktu galveno vērtību rada ražotājs. Tādējādi šie produkti palīdz nodrošināt lauksaimniecības pārtikas produktu piedāvājuma daudzveidību un popularizēt Eiropas gastronomiskā mantojuma bagātību;

50. uzskata, ka būtu lietderīgi Eiropas Savienības līmenī apkopot visus Eiropas tradicionālās kulinārijas mākslas produktus. Tas ļautu izveidot pamatu iespējamaī atzīšanai par garantētu tradicionālo produktu. Turklāt minētā iniciatīva atbilstu UNESCO starptautiskā līmeņa iniciatīvai un ļautu vispārināt dažus līdzīgus pasākumus, kas jau tiek veikti vairākās dalībvalstīs;

H. Izslēgt ģenētiski modificētos organismus (ĢMO) no kvalitatīviem produktiem

51. saskaņā ar iepriekš pieņemtajos atzinumos pausto ierosina izslēgt ĢMO no oficiālo kvalitātes zīmju specifikācijām. Dalībvalstis to varētu īstenot pakāpeniski, pietiekami ilgā laikposmā, kas nepārsniedz piecus gadus, lai ražotāji varētu veikt nepieciešamos tehniskos pasākumus. Minēto laika periodu varētu izmantot, lai izveidotu alternatīvas piegādes ķēdes, kas ļauj aizvietot ĢMO izmantošanu izejvielās, sevišķi dzīvnieku barībā;

52. uzskata, ka ir svarīgi pilnībā aizliegt ĢMO izmantošanu visos tādu produktu ražošanas posmos, kuriem ir piešķirtas oficiālas kvalitātes zīmes. Minētais aizliegums ļautu nodrošināt tradicionālo ražošanas metožu un īpašo iezīmju noturību kvalitātes shēmās;

53. turklāt uzskata, ka ĢMO aizliegums specifikācijās īstermiņā ir obligāts priekšnosacījums, lai saglabātu kvalitātes shēmu pārredzamību un uzticamību patērētāju vidū;

54. uzsver, ka grozījumi oficiālo kvalitātes zīmju specifikācijās kļūst arvien neatliekamāki, jo tiek izvērstas privātas iniciatīvas, kas ārpus kvalitātes shēmām garantē produktus "bez ĢMO";

55. uzsver arī, ka tādu produktu tirgus attīstība, kuriem ir oficiāla kvalitātes zīme un kuri garantēti nesatur ĢMO, ir iespēja ražotājiem, jo Eiropas patērētāju pieprasījums šajā jomā ir ārkārtīgi liels;

56. uzskata, ka produktu ar oficiālu kvalitātes zīmi, kas nesatur ĢMO, tāpat kā bioloģiskās lauksaimniecības produktu vērtība patērētāju uztverē ievērojami celsies. Šī paaugstinātā vērtība nodrošinās labāka noieta noturību, tādējādi kompensējot iespējamās papildu izmaksas, kuras īstermiņā varētu rasties ražotājiem;

57. uzsver, ka ĢMO izslēgšana no produktiem ar oficiālām kvalitātes zīmēm jāpapildina ar Eiropas Savienības līmeņa ofensīvu stratēģiju saistībā ar augu izcelsmes olbaltumvielu bez ĢMO ražošanu un piegādi. Šī stratēģija ir cieši saistīta ar ĢMO nesaturošu kultūru konsekventu attīstību Eiropā. Tāpēc tā ir nozīmīga iespēja, lai Eiropā attīstītu proteīnaugus, t.i., kultūras, kuru agronomiskās un ekoloģiskās priekšrocības ir vispāratzītas. Šādu politiku, kas vērsta uz ĢMO nesaturošu augu izcelsmes olbaltumvielu ražošanas nozaru attīstību, vajadzētu īstenot KLP ietvaros, pieņemot īpašus agrovides atbalstus;

58. tāpēc iesaka veikt pētījumu, kā izvērst tādu olbaltumvielām bagātu, ĢMO nesaturošu kultūru (zirņi un lauku pupas) audzēšanu⁽⁹⁾, kuras vislabāk noderētu ĢMO nesaturošu olbaltumvielu ražošanas nozaru izveidei;

59. uzskata, ka papildu izmaksas, kas rastos saistībā ar ĢMO izslēgšanu no visu to produktu specifikācijām, kuriem piešķirtas oficiālas kvalitātes zīmes, varētu samazināt, ja šo prasību ieviestu pakāpeniski piecu gadu laikā, un uzskata arī, ka minētās papildu izmaksas — ja tās sadalīs uz visu piegādes ķēdi — patērētājam būs minimālas un nepārsniegs dažus euro centus par kilogramu⁽¹⁰⁾, un ka ĢMO nesaturošu, olbaltumvielām bagātu kultūru radīti ekoloģiskie ieguvumi vidējā termiņā un ilgtermiņā atsvērs visas papildu izmaksas⁽¹¹⁾;

60. uzsver, ka kvalitatīvi produkti, kuru ražošanā ir izmantotas izejvielas (gaļa, olas, piens u.c.), kas iegūtas no ĢMO saturošas dzīvnieku barības pārstrādes, ir jāmarķē, lai nepieļautu negodīgu konkurenci starp ES produktiem, kas nesatur ĢMO, un starptautiskā tirgus produktiem, kas tos satur;

⁽⁹⁾ Patlaban šīs divas kultūras pamatā ražo Francijā (zirņi) un Lielbritānijā (lauku pupas).

⁽¹⁰⁾ **Milanesi J.**, "Quel avenir pour les filières animales "sans OGM" en France? Illustration par le poulet Label Rouge" ("Pārdomas par lopkopības nākotni Francijā un atteikšanos no ĢMO izmantošanas šajā jomā: vistu kvalitātes zīmes "Label Rouge" piemērs"), Trešās sociālo zinātņu pētījumu dienas, INRA SFER CIRAD, 2009. gada 9.–11. decembris, Monpeljē, Francija (<http://www.sfer.asso.fr/content/download/2981/27271/version/1/file/B3+-+Milanesi.pdf>).

⁽¹¹⁾ "La relance des légumineuses dans le cadre d'un plan protéines: quels bénéfices environnementaux?" ("Pākšaugu audzēšanas atsākšanas ekoloģiskie ieguvumi olbaltumvielu plāna ietvaros"), Ilgtspējīgas attīstības komisija, Francija, 2009. gads (http://www.developpement-durable.gouv.fr/IMG/pdf/E_D15.pdf).

I. Ražošanas pārvaldība

61. uzskata, ka viens no lauksaimniecības politikas galvenajiem uzdevumiem ir kvalitatīvu lauksaimniecības produktu piedāvājuma regulēšana un pārvaldība⁽¹²⁾; lai gan standarta tirgu darbības noteikumi neattiecas uz kvalitātes shēmām, tās tomēr ir pakļautas tirgu riskiem;

62. uzskata, ka kvalitātes shēmu attīstība un saglabāšana ir cieši saistīta ar saskaņotu piedāvājuma pārvaldības politiku. Ražīguma un/vai reģionā ražotās produkcijas apjoma palielināšanās visbiežāk nav savienojama ar vides aizsardzību un produkta kvalitātes un raksturīgo iezīmju saglabāšanu;

63. uzskata arī, ka bez ražošanas pārvaldības nekontrolēta pārdotā apjoma palielināšanās dažos gadījumos var nozīmēt ražotājiem maksātās cenas ievērojamu krišanos; tā rezultātā ražotāji zaudēs interesi par attiecīgo produkciju. Turklāt apvidos ar nelabvēlīgiem dabas apstākļiem ražotājiem nav iespējams kompensēt kvalitatīvu produktu cenas pazemināšanos, palielinot apjomu; ja viņi nevar pielāgoties, viņiem jāizbeidz darbība;

64. tāpēc uzskata, ka kvalitātes shēmas lauksaimniecības nozarē būtu jāatbrīvo no principa konkurēt vienīgi cenas ziņā un ka kvalitātes shēmas ilglaicīga pastāvēšana nedrīkst būt atkarīga no apjoma palielināšanas, bet, tieši pretēji, tās pamatā jābūt produkta kvalitātei, kas attaisno augstāku cenu, kādu patērētājs ir ar mieru maksāt;

65. tādēļ saskaņā ar iepriekš pieņemtajos atzinumos pausto lūdz izstrādāt ražošanas kontroles instrumentus nozarēm, kas vērstas uz diferencētas kvalitātes produkcijas ražošanu, un aicina Eiropas Komisiju ierosināt īpašus instrumentus šo tirgu pārvaldībai;

J. Uzlabot komunikāciju un atbalstīt kvalitātes shēmu attīstību

66. uzskata, ka patērētājs ir līdzdalībnieks, pārvietojot un nostiprinot lauksaimniecisko ražošanu vietējā līmenī, jo viņš nodrošina darba samaksu;

67. uzskata: lai ļautu patērētājam aktīvi izmantot kvalitātes shēmu priekšrocības, svarīgi ir pastiprināt komunikāciju par ražošanas nosacījumiem. Patērētājs ir jānodrošina ar vajadzīgajiem instrumentiem, lai atpazītu Eiropas četrus oficiālos logotipus un tos atšķirtu no privāto uzņēmumu firmas zīmēm, kuras ir saistītas ar ģeogrāfiskiem nosaukumiem;

68. uzskata, ka nozares dalībniekiem plašāk un sistemātiskāk jāizmanto Padomes un Komisijas pieņemtie grafiskie simboli kvalitatīvu lauksaimniecības produktu marķēšanai un ka jāsekmē patērētāju informētība par šādiem simboliem un to nozīmi;

69. prasa turpmākajā KLP paredzēt atbilstošus instrumentus, lai pastiprinātu, veicinātu un atbalstītu kvalitātes shēmu attīstību;

70. jo sevišķi pieprasa paredzēt pasākumus KLP otrā pilāra ietvaros ar mērķi uzlabot vai aizstāt esošos ELFLA (Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai) pasākumus kvalitātes shēmu atbalstam un veicināšanai:

- a) vairāk ņemot vērā ierobežojumus, kuriem pakļauti kvalitatīvu produktu ražotāji;
- b) izmantojot pilnīgākus atbalstus ražotāju grupām sertifikācijas, kontroles, veicināšanas un iepriekšējās izpētes posmos;
- c) izmantojot iespējas finansēt AĢIN un ACVN pagaidu aizsardzības periodā;
- d) izmantojot iespējas finansēt kolektīvus pasākumus saistībā ar vairākiem AĢIN un ACVN un piesaistīt valstu un reģionālo līdzfinansējumu;

K. Vienkāršot un uzlabot kvalitātes politikas īstenošanu

71. atgādina, ka ES rīcība lauksaimniecības produktu kvalitātes jomā ir nepieciešama, lai nodrošinātu minēto produktu efektīvu aizsardzību un garantētu patērētājiem ticamu informāciju;

72. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumus, kuru mērķis ir modernizēt noteikumus un samazināt administratīvo slogu ražotājiem, sevišķi attiecībā uz produktu reģistrāciju;

⁽¹²⁾ Giraud-Héraud Eric, Soler Louis-Georges, "Quelle légitimité à des mécanismes de régulation de l'offre dans les appellations d'origine protégée?" ("Cik leģitīmi ir piedāvājuma regulēšanas mehānismi aizsargātu cilmes vietas nosaukumu jomā?"), No: "Économie rurale", Nr. 277-278, 2003. gads, 123.-134. lpp. (http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/ecoru_0013-0559_2003_num_277_1_5441).

73. atzinīgi vērtē arī to, ka ir atzīta ražotāju grupu loma un atbildība ģeogrāfisko norāžu pārvaldībā;
74. atbalsta Komisijas priekšlikumu vienkāršot un mērķtiecīgāk piemērot garantētām tradicionālām īpatnībām piemērojamo sistēmu.

Briselē, 2011. gada 12. maijā

*Reģionu komitejas
priekšsēdētāja*
Mercedes BRESSO

Reģionu komitejas atzinums “Tiesību akti piena jomā”

(2011/C 192/07)

REĢIONU KOMITEJA

- norāda uz piena ražošanas lielo nozīmi Eiropas Savienībā. Daudzās dalībvalstīs un reģionos piena ražošana veido reģionālās ekonomikas pamatu, un šajā nozarē tiek radīta ievērojama daļa lauksaimniecības pievienotās vērtības. Turklāt piena ražotāji veic ekoloģiski nozīmīgus uzdevumus, ievērojot ilgtspējības principus, veido kultūras ainavu un nodrošina darbavietas daudziem lauku rajonu iedzīvotājiem;
- uzsver, ka, īstenojot reformu, ir jāievēro reģionālās un strukturālās atšķirības, kas vērojamas piena lopu audzēšanas un piena pārstrādes nozarē. Daudzos reģionos pienu pārsvārā ražo mazos un vidējos ģimenes uzņēmumos. Savukārt citos reģionos noteicošie piena ražošanā ir lieli lauksaimniecības uzņēmumi. Īstenojot reformas piena nozarē, nedrīkst apdraudēt minētās struktūras, jo īpaši tās, kas sekmē ilgtspējīgu attīstību;
- atbalsta Eiropas Komisijas iniciatīvu ieviest vienotus noteikumus par Eiropas Savienības piena ražotāju organizācijām, lai visu reģionu piena ražotājiem dotu iespēju veidot asociācijas (arī pārrobežu);
- tāpēc uzskata, ka būtu piemēroti, ja arī turpmāk dalībvalstīm ļautu atzīt piena nozares ražotāju organizācijas un to asociācijas saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem un noteiktām ES tiesību normām;
- atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumu atļaut piena un piena produktu nozarē veidot starpnozaru organizācijas, lai tādējādi sniegtu nozīmīgus impulsus pētniecībai un izstrādei, videi nekaitīgai ražošanai un noieta veicināšanas pasākumiem;
- uzsver: lai Eiropas Savienībā varētu veidot uz nākotni orientētu piena ražošanu, vajadzīgs uzticams drošības tīkls, kas ļauj nekavējoties un efektīvi rīkoties gadījumos, kad notiek ārkārtējas tirgus un cenu izmaiņas.

Ziņotāja	<i>Emilia MÜLLER</i> kdze (DE/PPE) Bavārijas brīvvalsts federālo un Eiropas lietu ministre
Atsauces dokumenti	Eiropas Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei "Tirgus stāvokļa attīstība un attiecīgie nosacījumi piena kvotu sistēmas darbības pakāpeniskai izbeigšanai" COM(2010) 727 galīgā redakcija Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Padomes Regulu (EK) Nr. 1234/2007 attiecībā uz līgumattiecībām piena un piena produktu nozarē COM(2010) 728 galīgā redakcija

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Politikas tendences un piena nozares nozīme reģionos

1. norāda, ka piena nozarē pašlaik notiek viens no tālejošākajiem liberalizācijas procesiem Eiropas Savienībā. Iekšējā atbalsta samazināšana, tiešo maksājumu un piena ražošanas piemaksas nesaistīšana, pakāpeniska ārējās aizsardzības samazināšana, kā arī piena kvotu sistēmas darbības plānotā izbeigšana 2015. gadā ievērojami sarežģī piena ražotāju un piena pārstrādes uzņēmumu darbību;

2. uzskata, ka piena tirgus liberalizācija palielinās cenu nestabilitāti un tādējādi būtiski mazinās piena ražotāju drošību darbības plānošanā;

3. īpaši uzsver, ka jāierobežo spekulācija starptautiskajos lauksaimniecības preču tirgos, un uzsver, ka Eiropas Savienības ārējai tirdzniecības politikai ir liela nozīme šajā sakarā. Komiteja atgādina, ka jaunās KLP pamatā jābūt pašpietiekama pārtikas nodrošinājuma principam un jautājums par ES tirgus atvēršanu izdevīgākām importa precēm būtu jāsaista ar ES tirgus regulēšanas priekšlikumu apspriešanu;

4. uzskata, ka tirgus atvēršana un ražošanas apjoma ierobežojumu atcelšana vienlaikus paver arī iespēju efektīvāk ievērot tirgus signālus un izmantot pašreizējā pieprasījuma potenciālu;

5. norāda uz piena ražošanas lielo nozīmi Eiropas Savienībā. Daudzās dalībvalstīs un reģionos piena ražošana veido reģionālās ekonomikas pamatu, un šajā nozarē tiek radīta ievērojama daļa lauksaimniecības pievienotās vērtības. Turklāt piena ražotāji veic ekoloģiski nozīmīgus uzdevumus, ievērojot ilgtspējības principus, veido kultūras ainavu un nodrošina darbavietas daudziem lauku rajonu iedzīvotājiem;

6. uzsver, ka piena tirgus liberalizācija nedrīkst negatīvi ietekmēt nodrošinātību ar pārtiku iekšējā tirgū vai izraisīt

nepamatotas izmaiņas patērētāju ierastajā izvēlē. Arī ražošanas un patēriņa jomā tā nedrīkst radīt jaunus tirgus kropļojumus dalībvalstīs, starp tām, starp ziemeļiem un dienvidiem, austrumiem un rietumiem vai arī attiecībās ar trešām valstīm;

7. uzsver, ka, īstenojot reformu, ir jāievēro reģionālās un strukturālās atšķirības, kas vērojamas piena lopu audzēšanas un piena pārstrādes nozarē. Daudzos reģionos pienu pārsvārā ražo mazos un vidējos ģimenes uzņēmumos. Savukārt citos reģionos noteicošie piena ražošanā ir lieli lauksaimniecības uzņēmumi. Īstenojot reformas piena nozarē, nedrīkst apdraudēt minētās struktūras, jo īpaši tās, kas sekmē ilgtspējīgu attīstību;

8. uzskata, ka jāņem vērā arī piena pārstrādes nozarē radīto struktūru daudzveidība, jo tā nodrošina, ka Eiropai raksturīgs daudzveidīgs tradicionālu reģionālo produktu klāsts un dažādi novatoriski un uz tirgu orientēti produkti, un tāpēc tai ir būtiska nozīme Eiropas Savienības iedzīvotāju apgādē ar augstas kvalitātes, drošiem un veselīgiem piena produktiem;

9. uzskata, ka, beidzoties piena kvotu sistēmas darbībai, arvien vairāk ražotāju pārvietos ražošanu uz izdevīgākām vietām, kas radīs ievērojamas problēmas attiecīgajos reģionos;

10. norāda, ka piena ražošanai un pārstrādei jo īpaši ir vajadzīgi lieli ieguldījumi un tām raksturīgi intensīvi ražošanas un pārstrādes procesi, tāpēc ražošanas cikli ir ilgi un vajadzīga drošība plānošanā;

11. atzīmē, ka piena ražotāji pašlaik vairāk ņem vērā tirgus signālus un pielāgo tiem uzņēmumu darbību, taču vēl ir jāvelta daudz pūļu, lai tie spētu pastāvēt liberalizētā piena tirgū;

12. norāda uz uzturvērtības priekšrocībām un aicina ES un attiecīgās dalībvalstu iestādes aktīvi atbalstīt Eiropas shēmu skolu apgādei ar pienu, lai bērnus piesaistītu veselīgas ēšanas paradumiem;

Problēmas liberalizētā piena tirgū

13. pauž cerību, ka tiks veiktas reformas, lai racionalizētu piena un piena produktu tirgu un radītu pārredzamu vidi, kurā noteikumus kopīgi pieņēmuši līdztiesīgi tirgus dalībnieki;

14. uzskata, ka cenu nestabilitātes palielināšanās būs viena no lielākajām reģionālo piena ražotāju problēmām. Piena ražošana ir nepārtraukts process, un ražošanas cikls ir ilgs, tāpēc ir ļoti svarīgi, lai piena ražotāji spētu nodrošināt likviditāti un pārvarēt tirgus krīzes;

15. tāpēc uzskata, ka, īstenojot reformas piena nozarē, ir būtiski veikt arī pasākumus un radīt iespējas, lai ierobežotu risku, kas apdraud ieņēmumus. Riska pārvaldības mehānismi nozares, reģionu un Kopienas līmenī ļautu nodrošināt piena ražotājiem pietiekamu drošību plānošanas procesā. Risku varētu ierobežot gan ar mehānismiem, kas pasargā pārstrādes nozari pret cenu izmaiņām, gan arī, paverot iespējas nozarei vai ražotāju apvienībām saņemt riska kompensāciju;

16. norāda, ka inovācija un pētniecība būs galvenie faktori, lai veicinātu sekmīgu un ilgtspējīgu nozares attīstību, bet šajā sakarā uzsver, ka patērētājiem ir jāsniedz ticama informācija;

17. ir pārliecināta, ka tirgus atvēršana un ražošanas apjoma ierobežojumu atcelšana var pavērt eksporta iespējas gan produktiem, kas pielāgoti trešo valstu tirgum, gan tradicionāliem reģionu produktiem un augstas kvalitātes produktiem;

18. prognozē, ka minētās iespējas varēs izmantot, vienīgi ieguldot daudz pūļu, tāpēc gan saistībā ar šīm iespējām, gan arī reģionālo vērtību ķēžu izveidē daudz vairāk būs jāatbalsta mazie un vidējie uzņēmumi, kas veido ES reģionālās piena ražošanas pamatu, un piensaimniecības nozare;

19. uzsver, ka piena tirgus liberalizācija un eksporta veicināšana var izraisīt nekontrolējamās norises un izmaiņas līdzšinējā tirgus līdzsvarā; tāpēc aicina Eiropas Komisiju izvērtēt to, kā tirgu atvēršana un piena tirgus liberalizācija ietekmēs ražošanas un piegādes ķēdes un kā varētu mainīties iekšējais patēriņš;

Tirgus attīstības tendences

20. ir iepazinies ar Komisijas ziņojumu par piena tirgu, kurā raksturota pasaules tirgus attīstības tendenču spēcīgā ietekme uz Eiropas piena nozari un norādīts, ka īstenotajiem tirgus pasākumiem (intervences pasākumi, privātie krājumi un eksporta kompensācijas) bija liela nozīme, lai stabilizētu piena cenas 2009. gadā, kad tās bija zemas;

21. atzīmē, ka neierasti augstās piena cenas 2007. gadā jo īpaši izraisīja tas, ka visā pasaulē bija zems piedāvājums un augsts pieprasījums;

22. norāda, ka 2009. gada krīzi piena tirgū, kad cenas Eiropā kritās līdz nepieredzēti zēmam līmenim, ietekmēja zems pieprasījums eksporta tirgū, ko izraisīja arī pasaules ekonomikas krīze, un pārmērīgi augstais piena piedāvājums; Komiteja atzinīgi vērtētu arī to, ja Eiropas Komisija veiktu pētījumu par faktoriem, kas ietekmē piena mazumtirdzniecības cenu;

23. uzsver: lai arī piena tirgus krīze reģionus skāra atšķirīgi, tomēr tā gandrīz visā Eiropā apdraudēja jo īpaši to piena ražotāju darbību, kas bija veikuši ieguldījumus;

24. piekrīt Komisijas viedoklim, ka piena piegāžu apjoms Eiropas Savienībā turpinās pieaugt, īpaši palielinoties siera un svaigpiena produktu ražošanas apjomam, un tos varēs pārdot gan Eiropas Savienībā, gan eksporta tirgū;

25. norāda, ka jau pašlaik dažās dalībvalstīs, ja ienākumi piena nozarē ir pietiekami, piena kvotas atceļ un attiecīgajos reģionos daudz efektīvāk ievēro pozitīvus tirgus signālus;

26. piekrīt Komisijas viedoklim, ka vispasaules produktu tirgus ievērojami ietekmē cenas un attīstības tendences Eiropas Savienības tirgū un uz eksportu orientēto produktu tirgus stabilitātei ir ļoti svarīgi, lai ES spētu veidot intervences krājumus; Komiteja pauž arī cerību, ka Komisija nāks klajā ar priekšlikumiem par jauniem pasākumiem, kas sniegs labumu visiem ES reģioniem;

27. atgādina, ka tajā laikā vien, kad piena tirgū bija vērojama krīze, intervences pasākumi skāra 4,5 % no saražotā sviesta un 27,4 % no vājpiena, savukārt ar eksporta atbalsta palīdzību pārdeva arī aptuveni 262 miljonus kilogramu siera, aptuveni 559 miljonus kilogramu pilnpiena pulvera un nepilnus 133 miljonus kilogramu sviesta;

Piena ražotāju stāvokļa uzlabošana tirgū un konkurences jautājumi

28. atzinīgi vērtē Augsta līmeņa ekspertu grupas piensaimniecības jautājumos secinājumus par vidēja un ilga termiņa problēmām piena nozarē un visaptverošo kopsavilkumu par vērtības radīšanas ķēdes organizāciju un struktūru ES dalībvalstīs;

29. piekrīt Augsta līmeņa ekspertu grupa piensaimniecības jautājumos secinājumiem par piena ražošanas un piena pārstrādes struktūras nevienādīgumu un reģionālajām īpatnībām;
30. norāda, ka vairāk nekā pusi no Eiropā saražotā piena tirgū pārdod ražotāji, kas apvienojušies pārstrādes kooperatīvos;
31. secina, ka daudzviet Eiropas Savienībā privātie uzņēmumi un piena pārstrādes kooperatīvi ir tie, kas balsta piena ražošanu reģionos, iekaro perspektīvus tirgus sektorus un izstrādā veiksmīgus, uz tirgu orientētus un novatoriskus produktus;
32. piekrīt Augsta līmeņa ekspertu grupas piensaimniecības jautājumos viedoklim, ka, attīstoties liberalizācijas procesiem tirgū, ir jāseko līdzi piena ražotāju konkurētspējai, kas ir jāstiprina;
33. norāda arī, ka piena ražošana reģionos ir organizēta ļoti atšķirīgi. Dažos reģionos tirgū noteicošie ir lieli uzņēmumi, savukārt citos reģionos cits citu papildina vidēja lieluma privātie uzņēmumi un piena pārstrādes kooperatīvi. Dažos reģionos vēl ir jācenšas uzlabot piedāvājuma struktūru;
34. uzskata, ka Eiropas Komisijas priekšlikums veicināt līgumu slēgšanu par piena piegādi paver reālu iespēju nodrošināt piena ražotājiem lielāku drošību plānošanas procesā un lielāku skaidrību par piena piegādi;
35. norāda, ka, izvirzot prasību slēgt līgumus par piena piegādi, nedrīkst traucēt iekšējā tirgus darbību vai radīt kropļojumus piena pārrobežu tirgū;
36. tāpēc lūdz Komisiju īpašu uzmanību veltīt tam, lai līgumslēgšanas sarunas noritētu saskaņā ar ES konkurences noteikumiem un pilnīgi brīvi;
37. uzsver, ka atzītas piena ražotāju organizācijas sniedz piena ražotājiem un pārstrādātājiem priekšrocības, kas saistītas ar piena ražotāju kooperāciju un sarunām par piena piegādes līgumu noteikumiem;
38. atzīmē, ka vērtības radīšanas ķēdē nav līdzsvara, īpaši tad, ja piena ražotājiem nav iespējas kooperēties, lai pārdotu pienu;
39. uzsver, ka vērtības radīšanas ķēdē ir jāuzlabo piedāvātāju stāvoklis, īpaši tādā piena tirgū, kur valsts ar regulatīviem pasākumiem neietekmē cenu noteikšanu;
40. atbalsta Eiropas Komisijas iniciatīvu ieviest vienotus noteikumus par Eiropas Savienības piena ražotāju organizācijām, lai visu reģionu piena ražotājiem dotu iespēju veidot asociācijas (arī pārrobežu);
41. norāda, ka dažu dalībvalstu un reģionu piena ražotāji jau gadiem ilgi kooperējas, lai kopīgi pārdotu pienu;
42. atzinīgi vērtē piena ražotāju organizāciju Eiropas līmenī, taču norāda, ka tai jāņem vērā reģionālās īpatnības;
43. tāpēc uzskata, ka būtu piemēroti, ja arī turpmāk dalībvalstīm ļautu atzīt piena nozares ražotāju organizācijas un to asociācijas saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem un noteiktām ES tiesību normām;
44. uzskata, ka jāpieņem vienoti ES noteikumi par starptautiskām ražotāju organizācijām un to asociācijām;
45. uzskata arī, ka jāizstrādā jauni noteikumi par līgumslēgšanas sarunām, ko veic ražotāju organizācijas un to asociācijas, un tie jāsaskaņo ar vienoto kārtību;
46. uzskata, ka noteikumi par ražotāju organizāciju asociācijām skar būtiskus tirgus kopīgās pārvaldības aspektus, tāpēc minētos noteikumus nedrīkst iekļaut deleģētajos aktos;
47. aicina Komisiju neradīt draudus jau izveidoto piena ražotāju organizāciju pastāvēšanai un rūpīgi apsvērt, kādi noteikumi un nosacījumi būtu patiešām vajadzīgi piena ražotāju organizāciju atzīšanai, lai tās, ņemot vērā nozares īpatnības un reģionu strukturālās atšķirības, varētu veiksmīgi pārdot pienu;
48. uzskata, ka piemērotos gadījumos ir jāpieņem pārejas noteikumi, kas attiecas uz jau atzītām piena ražotāju organizācijām;
49. norāda, ka attiecībā uz vertikāli integrētām piena ražotāju organizācijām, kas veic piena pārstrādi, nevajadzētu piemērot ierobežojumus, kas attiecas uz kooperāciju;
50. aicina paredzēt iespēju pārskatīt kooperācijas ierobežojumus, lai nepieļautu piena tirgū valdošās konkurences ierobežošanu vai apslāpēšanu;

51. tāpēc īpaši atzinīgi vērtē to, ka dalībvalstis var samazināt maksimālā apjoma ierobežojumus, lai reģionu un valsts līmenī nodrošinātu konkurenci piena nozarē. Lai nodrošinātu mazo un vidējo piena pārstrādes uzņēmumu pastāvēšanu un tādējādi arī reģionu piensaimniecības sekmīgu darbību, ir svarīgi aizsargāt mazos un vidējos piena pārstrādātājus no konkurences traucējumiem;

52. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumu atļaut piena un piena produktu nozarē veidot starpnozaru organizācijas, lai tādējādi sniegtu nozīmīgus impulsus pētniecībai un izstrādei, videi nekaitīgai ražošanai un noieta veicināšanas pasākumiem;

53. vēlas, lai tirgū valdītu veselīga konkurence, nodrošinot pievienotās vērtības līdzvērtīgu sadali visiem tirgus dalībniekiem;

54. aicina Eiropas Komisiju paredzēt, ka tā regulāri pārskatīs noteikumus par ražotāju un starpnozaru organizācijām, lai piena nozares vērtības radīšanas ķēdes dalībniekiem radītu stabilu pamatu kooperācijai un ilgtermiņa orientācijai uz tirgu;

55. piekrīt, ka Eiropas Komisijai ir savlaicīgi jāsaņem kvalitatīvi statistikas dati par tirgu, tomēr pauž bažas par minēto datu izmantošanu un lietderību, jo šāda informācija varētu negatīvi ietekmēt nestabilu un pret spekulācijām neaizsargātu tirgu;

Tirgus pasākumi

56. uzsver: lai Eiropas Savienībā varētu veidot uz nākotni orientētu piena ražošanu, vajadzīgs uzticams drošības tīkls, kas ļauj nekavējoties un efektīvi rīkoties gadījumos, kad notiek ārkārtējas tirgus un cenu izmaiņas;

57. tādēļ aicina vairs neierobežot intervences periodus, lai krīzes situācijās nekavējoties varētu efektīvi rīkoties;

58. rosina Eiropas Savienībā krīzes gadījumos atkal atļaut siera privāto uzglabāšanu, lai veidotu arī drošības tīklu saistībā ar siera ražošanas apjoma palielināšanos;

59. uzsver, ka piena tirgus stabilizēšanas pasākumi ir ļoti nozīmīgi, un aicina Komisiju, nosakot stingrus nosacījumus, saglabāt eksporta atbalstu kā vienu no iespējamajiem pasākumiem krīzes gadījumos;

60. šaubās, vai būtu efektīvi par vienu līdz diviem procentiem ierobežot piena ražošanu Eiropas Savienībā, kā atbildību izmaksājot kompensācijas;

61. skeptiski raugās uz iespēju brīvprātīgi ierobežot ražošanu, par to saņemot kompensāciju, un šaubās arī par to, vai to izdotos īstenot, jo šāds instruments veicina spekulāciju un to viegli var ļaunprātīgi izmantot. Minētais instruments neveicinātu arī ražotāju vēlmi pielāgoties tirgus tendencēm.

II. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

6. apsvērumi

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(6) Visā ķēdē pastāv cenu pārneses problēma, jo īpaši attiecībā uz lauku saimniecību cenām. Piemēram, 2009. gadā piena piedāvājums nereaģēja uz pieprasījuma samazināšanos. Tā dažās lielākajās piena ražotājās dalībvalstīs, reaģējot uz zemākām cenām, lauksaimnieki pat palielināja ražošanu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Attiecībā uz pievienoto vērtību, tā vairāk koncentrējās piegādes ķēdes apakšnozarēs, īpaši piena pārstrādes uzņēmumos.	(6) Visā ķēdē pastāv cenu pārneses problēma, jo īpaši attiecībā uz lauku saimniecību cenām. Piemēram, 2009. gadā ~~daļa~~ <u>piena piedāvājuma tīklu gandrīz</u> nereaģēja uz pieprasījuma samazināšanos. Tā dažās lielākajās piena ražotājās dalībvalstīs, reaģējot uz zemākām cenām, lauksaimnieki pat palielināja ražošanu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. ~~Attiecībā uz pievienoto vērtību, tā vairāk koncentrējās piegādes ķēdes apakšnozarēs, īpaši piena pārstrādes uzņēmumos.~~

Pamatojums

Piena ražotāji, reaģējot uz krīzi piena tirgū, ikvienā dalībvalstī rīkojās atšķirīgi. Saskaņā ar Komisijas ziņojumu 2009. gadā kopumā piegādāja par 0,6 % mazāk piena nekā 2008. gadā.

Runājot par pievienotās vērtības sadali, iepircēji (tirgotāji) ir izdevīgākā stāvoklī salīdzinājumā ar piedāvātājiem (ražotājiem un pārstrādātājiem).

2. grozījums

122. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Regulas 122. panta pirmās daļas a) punktam aiz iii) apakšpunkta pievieno šādu apakšpunktu:</p> <p>“<i>iii</i>a) piens un piena produkti;”</p>	<p>Regulas 122. pantam ~~pirmās daļas a) punktam aiz iii) apakšpunkta~~ pievieno ~~šādu apakšpunktu~~ jaunu piekto daļu:</p> <p>“~~iii~~a) piens un piena produkti;”</p> <p>“Dalībvalstis atzīst piena un piena produktu nozares ražotāju organizācijas saskaņā ar nosacījumiem, kas minēti pirmās daļas b) un c) punktā.</p> <p>Dalībvalstis nosaka pārējos atzīšanas nosacījumus.</p> <p>Komisija piemērotos gadījumos pieņem piemērošanas noteikumus par starptautiskām ražotāju organizācijām minētajā jomā, tostarp par administratīvo palīdzību, kas attiecīgajām kompetentajām iestādēm jāsniedz starptautiskas sadarbības gadījumā.”</p>

Pamatojums

Ja Regulas (EK) Nr. 1234/2007 122. panta pirmās daļas a) punktā iekļautu jomu “piens un piena produkti”, tad saskaņā ar regulas 124. panta pirmo daļu rastos noteikums, kas apdraudētu valstu līmeni izveidotās reglamentējošās sistēmas, kas jau darbojas. Lai turpmāk saglabātu iespēju atzīt ražotāju organizācijas saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem un ievērojot atbilstību noteiktiem ES tiesību aktiem, jomu “piens un piena produkti” nevajadzētu iekļaut 122. panta pirmās daļas a) punktā, kā ierosinājusi Komisija, bet gan, piemēram, pievienojot regulas 122. pantam jaunu piekto daļu. Tādējādi tiks ņemtas vērā dalībvalstu atšķirības un ievērots subsidiaritātes princips.

Attiecībā uz starptautiskām ražotāju organizācijām vajadzības gadījumā jāpieņem vienoti ES noteikumi. Tādējādi Komisijai tiek dotas pilnvaras minētajā jomā pieņemt vienotus piemērošanas noteikumus.

Savukārt pārējo atzīšanas nosacījumu pieņemšana ir dalībvalstu ziņā. Tādējādi tiks ņemtas vērā dalībvalstu atšķirības un ievērots subsidiaritātes princips. Tādējādi par iespējamajiem atzīšanas papildnosacījumiem būtu atbildīgas vienīgi dalībvalstis.

3. grozījums

126.a panta 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Regulas II daļas II sadaļas II nodaļā iekļauj šādu IIa iedaļu:</p> <p>“(…) 126.a pants</p> <p>Līgumslēgšanas sarunas piena un piena produktu nozarē</p> <p>(…)</p> <p>3. Šajā pantā atsauces uz ražotāju organizācijām attiecas arī uz šādu ražotāju organizāciju asociācijām. Lai nodrošinātu, ka šīs asociācijas var pienācīgi uzraudzīt, Komisija, izmantojot deleģētos aktus, var pieņemt noteikumus par nosacījumiem šādu asociāciju atzīšanai.”</p>	<p>Regulas II daļas II sadaļas II nodaļā iekļauj šādu IIa iedaļu:</p> <p>“(…) 126.a pants</p> <p>Līgumslēgšanas sarunas piena un piena produktu nozarē</p> <p>(…)</p> <p>3. Šajā pantā atsauces uz ražotāju organizācijām attiecas arī uz šādu ražotāju organizāciju asociācijām. Lai nodrošinātu, ka ~~šīs~~ var pienācīgi uzraudzīt, <u>kā ražotāju organizācijas un to asociācijas ievēro pirmās un otrās daļas noteikumus par līgumslēgšanas sarunām</u>, Komisija, izmantojot deleģētos aktus, var pieņemt noteikumus ~~par nosacījumiem šādu asociāciju atzīšanai.~~”</p>

Pamatojums

Projekta 126.a pantā ietverti noteikumi par līgumslēgšanas sarunām piena un piena produktu nozarē. Pilnvaru piešķiršana Komisijai, izmantojot deleģētos aktus, pieņem arī noteikumus “par nosacījumiem šādu asociāciju atzīšanai” neatbilst pārējiem ierosinātā 126.a panta noteikumiem un tāpēc ir jāsvīturo.

Turklāt, lai nodrošinātu 1. un 2. punktā ietverto noteikumu par līgumslēgšanas sarunām ievērošanu, noteikumus par pienācīgu uzraudzību būtu pamatoti attiecināt gan uz ražotāju organizācijām, gan uz ražotāju organizāciju asociācijām.

Tādēļ ierosinātā 126.a panta 3. punkta otrajā teikumā jāpiešķir Komisijai pilnvaras pieņemt tiesību aktus par attiecīgās jomas ražotāju organizācijām un to asociācijām.

4. grozījums

Jauns 126.b pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<p>Pēc 126.a panta iekļauj šādu 126.b pantu:</p> <p><u>“Ražotāju organizāciju asociācijas</u></p> <p><u>Piena un piena produktu nozares ražotāju organizāciju asociāciju veido pēc atzītu ražotāju organizāciju iniciatīvas, un tā var veikt ražotāju organizācijas uzdevumus. Šādu asociāciju var atzīt pēc attiecīgās dalībvalsts lūguma, ja dalībvalsts uzskata, ka asociācija spēj efektīvi veikt minētos uzdevumus.</u></p> <p><u>Komisija piemērotos gadījumos pieņem piemērošanas noteikumus par starptautiskām ražotāju organizācijām minētajā jomā, tostarp par administratīvo palīdzību, kas attiecīgajām kompetentajām iestādēm jāsniedz starptautiskas sadarbības gadījumā.</u></p> <p><u>Dalībvalstis nosaka pārējos atzīšanas nosacījumus.”</u></p>

Pamatojums

Noteikumi par ražotāju organizāciju asociāciju atzīšanu ir būtiski, tāpēc tos nevajadzētu iekļaut deleģētajos tiesību aktos, kā ierosināts 126.a panta 3. punkta 2. teikumā, bet gan tieši regulas noteikumos.

Attiecībā uz starptautiskām ražotāju organizāciju asociācijām piemērotos gadījumos jāpieņem vienoti ES noteikumi. Tādējādi Komisijai tiek dotas pilnvaras minētajā jomā pieņemt vienotus piemērošanas noteikumus.

Savukārt pārējo atzīšanas nosacījumu noteikšana ir dalībvalstu ziņā. Tādējādi tiks ņemtas vērā dalībvalstu atšķirības un ievērots subsidiaritātes princips. Savukārt par iespējamajiem atzīšanas papildnosacījumiem tādējādi būs atbildīgas vienīgi dalībvalstis.

5. grozījums

204. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Regulas 204. pantam pievieno šādu punktu: “6. Attiecībā uz piena un piena produktu nozari 122. panta pirmās daļas ~~iii~~) apakšpunktu un 123. panta 4. punktu, 126.a, 177.a, 185.e un 185.f pantu piemēro līdz 2020. gada 30. jūnijam.”	Regulas 204. pantam pievieno šādu punktu: “6. Attiecībā uz piena un piena produktu nozari 122. panta <del>pirmās piekto daļas ~~iii~~) apakšpunktu</del> un 123. panta 4. punktu, 126.a, <u>126.b</u> , 177.a, 185.e un 185.f pantu piemēro līdz 2020. gada 30. jūnijam.”

Pamatojums

Sk. 2. un 4. grozījumu.

6. grozījums

185.f panta 2.punkta c) apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
iii) līguma darbības ilgumu, kas var būt beztermiņa līgums ar izbeigšanas klauzulām.	iii) līguma darbības ilgumu, kas var būt <u>konkrēta termiņa līgums vai</u> beztermiņa līgums ar izbeigšanas <u>un atkārtotu sarunu</u> klauzulām.

Pamatojums

Līgumu pamatelementiem jānodrošina pēc iespējas lielāks elastīgums, kas sniegs labumu gan ražotājiem, gan pārstrādātājiem.

Briselē, 2011. gada 12. maijā

Reģionu komitejas
priekšsēdētāja
Mercedes BRESSO

Abonementa cenas 2011. gadā (bez PVN, ieskaitot sūtīšanas izdevumus)

ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 1 100 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, papīra formātā + DVD, ikgadējs	22 oficiālajās ES valodās	EUR 1 200 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, L sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 770 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, DVD, ikmēneša (apkopojošs)	22 oficiālajās ES valodās	EUR 400 gadā
ES Oficiālā Vēstneša pielikums (S sērija) – Publiskā iepirkuma līgumu konkursi, DVD, viens izdevums nedēļā	daudzvalodu: 23 oficiālajās ES valodās	EUR 300 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, C sērija – Konkursi	valodā(-ās) saskaņā ar konkursu(-iem)	EUR 50 gadā

Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša, kas iznāk oficiālajās Eiropas Savienības valodās, abonements ir pieejams 22 valodās. Tajā ir L sērija ("Tiesību akti") un C sērija ("Paziņojumi un informācija").

Katrai valodas versijai nepieciešams atsevišķs abonements.

Saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 920/2005, kas publicēta 2005. gada 18. jūnijā *Oficiālajā Vēstnesī* L 156, Eiropas Savienības iestādes uz zināmu laiku nesaista pienākums visus tiesību aktus sagatavot īru valodā un tos publicēt šajā valodā. Tādēļ *Oficiālā Vēstneša* izdevumus īru valodā var iegādāties atsevišķi.

Oficiālā Vēstneša pielikumu (S sērija – "Publiskā iepirkuma līgumu konkursi") var abonēt 23 oficiālo valodu versijās vienā daudzvalodu DVD formātā.

Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša abonentiem ir tiesības saņemt dažādus *Oficiālā Vēstneša* pielikumus bez papildu samaksas. Abonentus informē par pielikumiem ar *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* iekļautiem paziņojumiem lasītājiem.

Pārdošana un abonementi

Dažādus maksas periodiskos izdevumus, tādus kā *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, var abonēt pie mūsu komerciālajiem izplatītājiem. To saraksts ir pieejams šādā tīmekļa vietnē:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_lv.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) piedāvā tiešu bezmaksas piekļuvi Eiropas Savienības tiesību aktiem. Šajā vietnē iespējams iepazīties ar *Eiropas Savienības Oficiālo Vēstnesi*, un tajā ir iekļauti arī līgumi, tiesību akti, tiesu prakse un sagatavošanā esošie tiesību akti.

Lai uzzinātu vairāk par Eiropas Savienību, skatīt: <http://europa.eu>

